Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmikowski, wiadomości potocznych Witold Urbański, za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 482 Wydanie P **Poznań, czwartek dnia 21 października 1937** **Rok 32**

Poznań, 20 października.

Wielka synteza

Świat dzieli się dzisiaj na dwie grupy państw: jedne mają ustrój, który by można nazwać demokracją parlamentarną czy bezpośrednią, ustrój oparty na woli społeczeństwa, wyrażonej przez powszechne głosowanie; drugie państwa to systemy dyktatur jednostek lub zamkniętych grup rządzących. Te ostatnie nazywa się często państwami totalnymi. Nie zawsze te zasady ustrojowe występują w całej wyrazistości. Czasami mamy do czynienia z zamaskowanymi dyktaturami, z pozorami parlamentaryzmu. Niekiedy znowu kombinuje się obydwa te pierwiastki.

Każdy naród powinien mieć taki ustrój, jaki odpowiada jego potrzebom, tradycjom, warunkom geopolitycznym. Nie ma jakiegoś idealnego ustroju, który by zawsze i wszędzie spełniał swoje zadania. Narody, to żywe twory historyczne; różnią się od siebie charakterem narodowym i dążenie do tego, by wprowadzić jeden ustrój w świecie, jest absurdem, bo pozostaje w sprzeczności z różnorodnością życia i kultury narodowej.

Niektóre narody nie mają ustalonego jeszcze ustroju politycznego. Do nich należy i Polska. Gdy powstała do nowego życia państwowego, przejęła zasady ustroju parlamentarnego. Ustrój ten został obalony. Ale czy ustalił się nowy porządek prawny? Czy to, co jest obecnie, w opinii narodu, w jego uczuciach, uważane jest za trwałe? Wystarczy to pytanie postawić, by od razu znaleźć na nie odpowiedź.

Niepewność choćby w tym się wyraża, że nawet u oficjalnych zwolenników obecnego reżimu nie ma jednolitych poglądów na istotę obecnego ustroju. Jedni wyznają totalizm; drudzy przeczą totalizmowi. Jedni mniemają, że proces fermentacji ustrojowej jest już zakończony; drudzy zapowiadają dalsze, istotne zmiany. Nie wiele czasu upłynęło od wprowadzenia konstytucji kwietniowej; każdy jednak przyzna, że zaszły pewne nowe fakty, chociaż nie na drodze, przewidzianej przez konstytucję.

Na tle niezadowolenia i wyczekiwania zmian, na tle zrozumiałej psychologicznie reakcji przeciw temu, co jest obecnie, zjawia się w niektórych sferach tęsknota do ustroju, który istniał przed 11 laty. Rzuca się zasadę, że niezawodnym wyjściem z trudności jest powrót do pięcioprzymiotnikowego prawa wyborczego; że powołanie do udziału we władzy obywateli, w imię praw jednostki bez różnicy wyznania i narodowości, uzdrowi polityczną atmosferę i przyniesie wyjście z wszelkich trudności.

W ciągu prawie dwudziestu lat nowego bytu państwowego nasze życie ustrojowe poszło kolejno w dwu przeciwnych, skrajnych kierunkach. Czyż mamy znowu wracać do tego, co dawniej było? Czyż mamy podlegać ciągłym wstrząsom, przerzucać się od jednej skrajności ku drugiej?

Nikt nam nie zarzuci, że odnosimy się życzliwie do obecnych stosunków ustrojowych, że w jakikolwiek sposób jesteśmy z nimi związani. Pod tym względem mniej się potrzebujemy legitymować, niż wielu dzisiejszych zwolenników powrotu do przedmajowego ustroju. Ale w pełnym poczuciu odpowiedzialności za losy narodu musimy powiedzieć: czas już skończyć z tą huśtawką ustrojową! Nie może się utrzymać to, co jest obecnie, ale nie możemy wracać do tego, co dawniej było. Naród nie chce tego, co jest, jednak „przeżytych kształtów żaden cud" już nie zdoła przywrócić.

Przed Stronnictwem Narodowym, przed wszystkimi, którzy z nim wprost działają, stoi bardzo wielkie zadanie: dojście do syntezy skrajnych zasad ustrojowych, stworzenie ustroju państwa narodowego, który już będzie naprawdę trwałym ustrojem. Nie chcemy łączyć ognia z wodą, kombinować sprzecznych z sobą pierwiastków; ale podstawy nowego ustroju znajdziemy w zrozumieniu tego, czym jest naród polski, jakie jest jego przeznaczenie dziejowe, co zabezpiecza jego jedność i trwałość jego bytu państwowego.

Jeżeli ktoś ustrój, oparty na równouprawnieniu wszystkich obywateli, bez „różnicy wyznania i narodowości", na dopuszczaniu Żydów do równych praw z Polakami nazywa ustrojem narodowym, a przedstawicielstwo, oparte na tej zasadzie uważa za „zgromadzenie narodowe", to nadużywa wyrazu „naród". Dla nas naród jest pojęciem prawno - politycznym, a nie zbiegowiskiem, niezdolnym do ujawnienia narodowej woli, paraliżowanym przez obce wpływy.

Również dopuszcza się nadużycia ten, kto chciałby wprowadzić totalizm, to znaczy rządy ciasnej, monopolicznej grupy, kto nie pozwala wyzwalać się twórczym siłom narodowym, kto chciałby rządzić bez odpowiedzialności i kontroli. Rząd musi być trwały i silny, nie może być zdany na losy przypadkowych większości i bezpłodnych kompromisów różnych partyjek; ale rząd musi być odpowiedzialny przed narodem.

Patrzymy w przyszłość, a nie chcemy kontynuować teraźniejszości, ani też nie tęsknimy za przeszłością. By naród mógł iść naprzód, by znalazł trwałe formy prawne swego bytu, musi dokonać wielkiej syntezy, która połączy wewnętrzną wolność życia narodowego z pierwiastkiem silnej i trwałej władzy.

ROMAN RYBARSKI.

W przededniu opanowania Asturii

Szybki rozwój ofensywy narodowców w kierunku Gijonu i na równinie Ovieda — Villa Viciosa zajęta — Zmiany w „czerwonym" rządzie?

Bilbao. (PAT) Wczoraj późnym wieczorem ogłoszono przez radio komunikat, otrzymany z Salamanki, a donoszący, że na froncie asturyjskim wojska, operujące w pobliżu wybrzeży, zajęły miejscowości Coksin, Luces, Benan i Castello Bajo. Oddziały narodowe znajdują się w odległości dwudziestu paru kilometrów od Gijon.

Na froncie aragońskim wojska rządowe przypuściły szereg gwałtownych ataków na pozycje powstańców, jednak bez powodzenia.

Salamanka. (PAT) Komunikat głównej kwatery donosi, że na froncie asturyjskim powstańcy we wtorek posunęli się znacznie naprzód. Kolumny, operujące z południa, zajęły La Loma de Mones, Sierra de Torin oraz sześć innych miejscowości. Jedna z kolumn, działająca na północo-wschód, wkroczyła wczoraj do Villa Viciosa i posuwa się zwycięsko naprzód, zajmując szereg wzgórz i osad, m. i. Callega. Na odcinku środkowym oddziały powstańcze zmusiły przeciwnika do ucieczki i osiągnęły wzgórze Mediaio oraz m. Sorriba.

Na froncie Leon wojska rządowe podpaliły m. Cancego.

Na froncie madryckim odparto liczne ataki przeciwnika.

Na froncie aragońskim obustronna wymiana strzałów na wszystkich odcinkach. Odparto dwa ataki na m. Sillero, zadając przeciwnikowi ciężkie straty.

Perpignan. (ATE). Wojska narodowe po zdobyciu ostatnich pozycyj na południowej krawędzi równiny Oviedo znajdują się obecnie na równinie. W głównej kwaterze liczą się z przyśpieszeniem tempa dalszej ofensywy.

Zbliża się ona coraz bardziej do centrum asturyjskiego zagłębia górniczego, które zawsze były ośrodkiem opanowanym przez elementy skrajnie lewicowe. Tradycje krwawo stłumionego powstania czerwonych w tym zagłębiu w roku 1934 są dotychczas żywe wśród ludności tych okolic.

Londyn. (ATE). Pomimo urzędowych zaprzeczeń, pogłoski o przeniesieniu siedziby rządu „czerwonego" z Walencji do Barcelony są coraz częstsze. Rząd ma opuścić Walencję w ciągu najbliższych dni.

Poza tym mówi się o zmianie gabinetu, do którego ma wejść kilku polityków o poglądach nie tak radykalnych. Jest rzeczą możliwą, że obejmie tekę minister spraw wewnętrznych za rządów Zamory, Miguel Maura, znany ze swych umiarkowanych poglądów politycznych i społecznych.

Po panice na giełdzie w N. Jorku

Paryż. (PAT). Koła finansowe i gospodarcze są pod wrażeniem załamania się giełdy nowojorskiej, który to fakt stał się prawie naczelnym punktem zainteresowań.

Giełda paryska, naturalnie nie mogła się oprzeć fali zniżki, jaka, począwszy od Nowego Jorku, przeszła wszędzie. W każdym razie zniżka ta była stosunkowo niewielka, o ile chodzi o kursy francuskich papierów państwowych i akcyj przemysłowych. Frank natomiast wyraźnie skorzystał nawet ze złej koniunktury.

Kapitały, ulokowane w Ameryce i na rynku angielskim, spłoszone krachem giełdy, wracają do Francji, co spowoduje stały, powolny wzrost kursu franka zarówno w transakcjach gotówkowych, a nawet już i w terminowych.

W związku z powyższym w kołach giełdowych Paryża wypowiadane są nawet opinie, iż kryzys amerykański może tym razem odbić się pomyślnie na finansach europejskich, gdyż jego wynikiem bezpośrednim będzie powrót fali kapitałów europejskich, szukających ostatnio stale zatrudnienia, a przede wszystkim schronienia w Ameryce.

Nowy Jork. (PAT) W kołach Wallstreet zanacza się nastrój, przeciwny wszelkiemu wkraczaniu rządu związkowego, a położenie obecne na rynku przypisują zarządzeniom przeciwko spekulantom.

Obecny stan rzeczy tłumaczą niepewnością zarządzeń, zapowiedzianych przez prez. Roosevelta, dalej obawą możliwego podwyższenia podatków ze względu na deficyt budżetowy i zwiększenie zarobków z jednoczesnym zmniejszeniem czasu pracy, wreszcie znacznym osłabieniem produkcji stali.

Nowy Jork. (PAT). Po trzygodzinnej panice giełda w dniu wczorajszym powróciła do równowagi i przy zamknięciu główne papiery odzyskały w całości lub w części straty, zanotowane przy otwarciu.

Liczba zakupów osiągnęła poziom, nieznany od roku 1933. 7.500 tys. papierów zmieniło w ciągu wczorajszego posiedzenia swych posiadaczy.

Przed konferencją w Brukseli

Bruksela. (PAT) Agencja belgijska donosi, iż ogłoszona za granicą wiadomość jakoby Niemcy i ZSRR miały być zaproszone przez Belgię na konferencję dziewięciu mocarstw, nie odpowiada prawdzie.

Rzeczą organizatorów jest zadecydowanie w sprawie zaproszenia innych państw poza tym, które podpisały traktat.

Tokio. (PAT) Koła polityczne i prasa jednomyślnie oświadczają, że udział Japonii w brukselskiej konferencji byłby możliwy tylko w tym wypadku, gdyby uczestnicy narad uznali, że przyczyną zatargu na Dalekim Wschodzie jest przeciwjapońskie stanowisko Chin i niebezpieczeństwo komunistyczne w tym kraju.

Waszyngton (ATE). Przywódca delegacji amerykańskiej na konferencję dziewięciu mocarstw. Norman Dawis przed odjazdem do Europy będzie miał dłuższą rozmowę z prez. Rooseveltem, który prawdopodobnie udzieli mu daleko idących pełnomocnictw.

Paryż. (PAT) Rada Ministrów postanowiła, że na konferencji w Brukseli rząd francuski będzie reprezentowany przez min. Delbosa i podsekretarza stanu de Tessana.

Stanowcza akcja brytyjska w Palestynie

Środki odwetowe za napady Arabów — Nowy Naczelny Komitet Arabski? — Oświadczenie wielkiego muftiego — Znamienny głos włoski

Londyn. (PAT). Palestyńskie władze bezpieczeństwa dokonały szeregu zarządzeń karnych, jako odwetu za napad terrorystów arabskich na posterunek we wsi Daharia koło Hebronu. Zburzy się tyle domostw we wsi, ile karabinów zostało w czasie napadu zabranych.

Oddział wojska i policji otoczył o zmierzchu wieś, po czym zażądał wydania zabranych karabinów. Gdy nie zareagowano na to, przeprowadzono dokładne rewizje, które nie dały żadnych wyników. Wówczas saperzy brytyjscy wysadzili 3 domy w powietrze. O ile skradzione karabiny nie zostaną w oznaczonym terminie zwrócone, stopniowo dalsze domostwa ulegną zdemolowaniu. Ponadto nałożono na wieś kontrybucję w sumie 2000 ł. Wśród mieszkańców rozpoczęła się już zbiórka w naturze na ten cel. Wreszcie władze nakazały 30 miejscowym chłopom arabskim stawiać się codzień na posterunku policji w Hebronie, znacznie oddalonym od wsi.

Mufti Jerozolimy przebywać ma obecnie w Bejrucie w Syrii u niejakiego dra Fakhoury, którego dom jest pod stałą obserwacją policji francuskiej. W Palestynie krążą pogłoski, że mufti zamierza udać się do Włoch lub Egiptu.

Według wiadomości, jakie nadchodzą ze źródeł arabskich w Jerozolimie, obecnie tworzy się w Syrii nowy Naczelny Komitet Arabski w miejsce niedawno rozwiązanego. Składa się on podobno z tych członków, którym udało się zbiec z Palestyny oraz z delegatów nacjonalistów arabskich Iraku, Egiptu, Syrii i Libanu, którzy uczestniczyli w kongresie wszecharabskim w Bludenie koło Damaszku.

Noc minęła w Palestynie stosunkowo spokojnie. Jedynie ostrzeliwano osiedla Żydów na równinie Schephaleh na południu. Policja jednak wkrótce zmusiła napastników do ucieczki.

Ostatnio wprowadzono w Palestynie szereg nowych zarządzeń. M. in. wszystkie pociągi są chronione przez uzbrojoną straż kolejową. W każdym wagonie jeździ obecnie żołnierz brytyjski.

Jerozolima (ATE). W wywiadzie udzielonym korespondentowi „Paris Soir" bezpośrednio przed swoją ucieczką wielki mufti oświadczył:

„Naród arabski nie dopuści nigdy do podziału Palestyny. Jeśli jest w Europie zagadnienie żydowskie, nie ma żadnego powodu, aby na podstawie tradycji sprzed 2.000 lat było ono rozstrzygnięte kosztem arabskiej ludności Palestyny. Jesteśmy panami tego kraju od 13 wieków i pozostaniemy nimi nadal."

Wielki mufti podkreślił solidarność narodów arabskich, które walczyć będą jak jeden mąż o niepodległość arabskiej Palestyny.

Rzym. (PAT) „Stampa", omawiając sprawy Palestyny, solidaryzuje się ze stanowiskiem wielkiego muftiego.

„Wyzwanie, rzucone przez Anglię Arabom przez projekt podziału Palestyny — pisze „Stampa" — zostało podjęte przez ludzi zdecydowanych na wszystko. Solidarność świata muzułmańskiego zatacza coraz szersze kręgi."

Sprawa ghetta na wyższych uczelniach

Prof. Michałowicz przeciwstawia się zarządzeniom rektora w sprawie odrębnych miejsc dla Żydów

Warszawa. (Tel. wł.) „Nasz Przegląd" donosi, że dotąd podczas wykładów prof. Michałowicza w audytorium kliniki chorób dziecięcych Uniwersytetu Warszawskiego, stale studenci Żydzi siadali dowolnie. Prezes Koła Medyków zwrócił się do profesora w sprawie oddzielnych miejsc dla nich. Na to prof. Michałowicz oświadczył jak następuje:

„Od pewnego czasu spodziewałem się zainterpelowania mnie w tej sprawie. Wolno Jego Magnificencji p. rektorowi jako wybranemu przez nas, profesorów gospodarzowi mieć w tej sprawie swoje zdanie. Ale wolno też senatorowi Rzeczypospolitej Polskiej, który przysięgał na konstytucję, przestrzegać przepisów. Skoro Pan Bóg nie wahał się, włożyć duszę Swego Syna w ciało semity, to nie jest rzeczą ludzką rozstrzygać, kto jest lepszy, a kto gorszy. Wiem, że Semici są nieszczęśliwi, jak roślina pozbawiona swego naturalnego podłoża ziemi, rzucona przy drodze. Wierzę, że w Palestynie, gdzie teraz pali się ziemia pod nogami i krwią trzeba ją okupywać, nastąpi ich odrodzenie. Póki konstytucja nie jest obalona, to ja nie będę jej obalał. Mówię to jako wierny obywatel państwa i w sumieniu swoim chcę zostać wiernym chrześcijaninem".

Zaznaczyć tu należy, że prof. Michałowicz politycznie zaznaczył się jako piłsudczyk i należał do tych ludzi, którzy Józefowi Piłsudskiemu ułatwili ucieczkę ze szpitala w Petersburgu. W r. 1935 został z nominacji p. Prezydenta powołany w skład Senatu. W czasach ostatnich nazwisko jego było głośne, stanął bowiem jako prezes na czele Klubu Demokratycznego, który w sobotniej swojej uchwale wypowiedział się przeciwko wprowadzeniu ghetta ławkowego. (w)

Narady w Londynie bez wyniku

Londyn. (PAT). Drugie posiedzenie Podkomitetu Nieinterwencji według słów użytych przy końcu przez min. Edena „nie było pożyteczne o ile chodzi o zasadnicze zagadnienia stworzenia podstawy dla uzgodnienia sprzecznych dotąd zdań". Nie ruszono zupełnie z miejsca, a trzygodzinne obrady cechowała wybitna nierzeczowość i unikanie dyskusji na temat określonych propozycyj, natomiast przerzucanie jej na płaszczyznę proceduralną.

Min. Eden wielokrotnie podejmował wysiłki, aby dyskusji nadać rzeczowy charakter, ale bez powodzenia.

Amb. Grandi przeciwstawił się wysuniętym przez Francję w sobotę 5 punktom, wysuwając propozycje z lipca rb. jako właściwą podstawę do dyskusji.

Min. Eden oświadczył, że nie widzi żadnej istotnej różnicy pomiędzy tymi propozycjami.

Amb. Corbin, przyłączając się do zdania poprzednika podkreślił, że nie chodzi o to, które propozycje mają formalne pierwszeństwo, lecz jedynie o ducha, którym propozycje te są owiane.

Amb. Portugalii Monteiro, który odczytał bardzo długie oświadczenie, zawierające chronologiczny przegląd całej historii nieinterwencji. Oświadczenie to miało ostrze wybitnie antysowieckie, ale unikało wyraźnego wypowiadania się na temat propozycyj francuskich.

Charge d'affaires dr Woermann, przedstawiciel Niemiec zastępujący nieobecnego ambasadora, w krótkim przemówieniu poparł stanowisko włoskie.

Przedstawiciele: Czechosłowacji — Masaryk, Belgii — Cartier i Szwecji — Palmstierna wypowiedzieli się za przyjęciem propozycyj francuskich.

Amb. Majskij stwierdził, że rząd jego nie może się zgodzić z tym stanem rzeczy, jaki dotąd układ o nieinterwencji wytworzył. O ile jednak rządy francuski, brytyjski i inne uważają za konieczne kontynuować tę politykę i wierzą w jej powodzenie, to rząd sowiecki nie zamierza wytworzyć żadnych trudności, ale zrzuca z siebie wszelką odpowiedzialność za jej wyniki.

Przy końcu posiedzenia min. Eden zreasumował wyniki debat, stwierdzając, że nieraz istnieją znaczne rozbieżności. Dalszy ciąg posiedzenia dziś po południu.

Urzędnicy grożą strajkiem we Francji

Paryż. (PAT) Rada Ministrów uchwaliła kompromisową formułę w sprawie żądań urzędników państwowych. Postanowiono przyznać urzędnikom państwowym podwyżkę w wysokości 100 franków od 15 listopada 1937 r., w związku z czym specjalna ustawa zostanie wniesiona do parlamentu o przyznanie dodatkowych kredytów w wysokości 1 miliarda 380 milionów fr. Z sumy tej około miliard przeznaczony jest na podwyżkę uposażeń, a reszta na podniesienie zaopatrzeń dla inwalidów wojennych oraz b. kombatantów.

Postanowienie powyższe nie zadowala w całości żądań urzędników, którzy domagali się podwyżki w kwocie 150 franków miesięcznie.

Paryż (PAT). Wielkie wrażenie w kołach politycznych wywołał komunikat ogłoszony przez naczelną organizację Związku Urzędników Państwowych. Wspomniana organizacja zapowiada, iż projekt załatwienia sprawy podwyżek pensyj, uchwalony przez Radę Ministrów, jest dla urzędników państwowych nie do przyjęcia.

To odrzucenie może wywołać poważne powikłania, zwłaszcza, że poszczególne organizacje urzędników państwowych, jak np. pocztowcy, zajmują stanowisko specjalnie nieprzejednane, prąc nawet do akcji strajkowej. Należy jednak przypuszczać, iż uchwała Rady Ministrów zostanie przedyskutowana na nowo przez poszczególne organizacje urzędnicze, zanim przystąpią one do jakiejś akcji protestacyjnej.

Echa walk w b. O.N.R.

Warszawa. (Tel. wł.) Dzisiejsze „ABC", organ jednego ze skłóconych odłamów b. ONR-u, ogłasza apel do ugrupowań narodowych, wzywający do zaniechania wzajemnego zwalczania się i do uważania etyki chrześcijańskiej za obowiązujące prawo. Pod wezwaniem jest podpisanych 6 działaczy odłamu b. ONR. skupionego koło „ABC" i „Nowego Ładu".

Zauważyć należy, że po ostatnich aktach terrorystycznych, jak po napadzie na „ABC" i po napadzie na red. Wojciecha Wasiutyńskiego, który należał do drugiego odłamu b. ONR., nastąpiło w wzajemnych stosunkach pomiędzy tymi odłamami pewnego rodzaju zawieszenie broni. Ustały zarówno wzajemne ataki prasowe jak też napaści fizyczne. Trudno przesądzić jaki wynik odniesie apel.

(Co do nas uważamy, że mniej należy deklamować wciąż o „etyce chrześcijańskiej", a więcej przestrzegać jej w życiu codziennym, także zbiorowym. Pod tym względem ostatnie wydarzenia, jakich świadkiem była Warszawa, stanowiły objaw zastraszającego wprost zdziczenia — Red. „Kur. Pozn.").

Ofensywa Wielkopolan

Biała Podlaska. (PAT). W ostatnich miesiącach zaobserwować można tu nowe placówki handlowe polskie. Otwarto dwa polskie sklepy z gotowymi ubraniami, kilka spożywczych i kilkanaście owocarni. Zakładane są one przez kupców z Wielkopolski.

Nowa fabryka Philipsa

Warszawa (Tel. wł.). Odbyła się uroczystość poświęcenia nowej fabryki odbiorników radiowych Polskich Zakładów (ul. Karolkowa 36).

Aktu poświęcenia nowej fabryki dokonał J. E. ks. biskup dr Gall, który wygłosił krótkie przemówienie. Następnie prezes koncernu dr Antoni Philips scharakteryzował rozwój polskich zakładów Philipsa, które zostały założone w r. 1921. Nowa fabryka może wyprodukować rocznie 100.000 do 120.000 sztuk odbiorników.

Z kolei zabrał głos min. przemysłu i handlu p. A. Roman, który dokonał aktu otwarcia hali.

Po przemówieniach prezesa Izby Przem. Handl. inż. Klarnera, naczelnego dyr. F. W. Walterscheida i dyr. technicznego Custersa, goście zwiedzili szczegółowo urządzenia nowej fabryki.

Wiadomości

W piątek oczekiwany jest przyjazd do Bukaresztu delegacji polskiego komitetu polsko-rumuńskiego porozumienia prawniczego.

*

Amb Attolico odwiedził zastępcę kanclerza Rudolfa Hessa i wręczył mu z polecenia Mussoliniego portret Duce zaopatrzony w dedykację. Równocześnie zaprosił delegację partii narodowo-socjalistycznej do wzięcia udziału w uroczystościach ku uczczeniu 15 rocznicy marszu na Rzym.

*

W Hadze szósta partia meczu szachowego o mistrzostwo świata zakończyła się zwycięstwem dra Alechina, który pokonał Euwego już w 23 posunięciach. Stan meczu przedstawia się 3:3 p.

*

Premier Chautemps przedstawił do podpisu prez. Lebrun dekret, udzielający pełnomocnictw w sprawie kontroli i koordynacji w dziedzinie polityki ogólnej w Afryce północnej min. Albertowi Sarraut.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 20. 10. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. — większe odcinki — 61,—, za średnie 59,— oraz za drobne 58,—, natomiast ofiarowano 4% premiówki dol. po 38,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 4½% złotowe listy zast. serii L. po 54,75—55,—; poza tym płacono za 4% listy zast. konwert. 50,—.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 106,—.

Ceduła Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. większe odc. 61,— P., średnie 59,— P.
5% państw. poż. konwers. drobne odc. 58,— P.
4% poż. prem. dol., seria III 38,50 O.
4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 54,75—55,— O.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 50,— P.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 106,— P.
Tendencja mocniejsza.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań 20. 10. 1937 r.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny transakcyjne:

Żyto 480 tonn par. Poznań	23.15
Owies I. stand. 20 tonn par. Poznań	21.90

Ceny orientacyjne:

Żyto	22,50— 22,75
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	29,50— 30,00
Usposobienie słabsze.	
Jęczmień browarowy	23.50— 24.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 700—717 g/l.	31,75— 32,75
Jęczmień 673—678 g/l.	30,25— 31.25
Jęczmień 638—650 g/l.	23.25— 24,25
Usposobienie słabsze.	
Owies I stand.	21.75— 22 00
Usposobienie spokojne.	
Owies II. stand.	20.75— 21 00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia gat. I 0-50%	32.25— 33.25
Mąka żytnia gat. 0-55%	30.75— 31 75
Mąka żytnia gat. II 50-65%	23.75— 24 75
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. gat. I wy 0-30%	49,50— 50.00
Mąka pszenna gat. I 0-50%	45.50— 46.00
Mąka pszen. gat. I-A 0-65%	43,50— 44.00
Mąka pszenna gat II 30-65%	40,50— 41.00
Mąka pszenna gat. II A 50-65%	35,50— 36.00
Mąka pszenna gat. III 65-70%	32,50— 33.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	15.25— 16.00
Otręby pszenne grube stand.	16.25— 16.50
Otręby pszenne średnie stand	15.00— 15.50
Otręby jęczmienne	15.75— 16.75
Rzepak zimowy	57.00— 59.00
Siemię lniane	47.00— 50.00
Gorczyca	38.00— 40.00
Groch Wiktoria	24.50— 26.00
Groch Folgera	23.50— 25.00
Mak niebieski	77.00— 80.00
Ziemniaki jadalne	2,50— 3.00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0.18
Makuch lniany w taflach	23.75— 24.00
Makuch rzepak w taflach	20.25— 20.50
Makuch słon. w taflach 42—43%	24.75— 25.50
Śrut Soja	24.50— 25.50
Słoma pszenna luzem	5.70— 5.75
„ pszenna prasowana	6.20— 6.45
„ żytnia luze	6.05— 6.30
„ żytnia prasowana	6.80— 7.05
„ owsiana luzem	6.10— 6.35
„ owsiana prasowana	6.60— 6.85
„ jęczmienna luzem	5.80— 6.05
„ jęczmienna prasowana	6.30— 6.55
Siano zwykłe luzem	7.60— 8.10
„ zwykłe prasowane	8.25— 8.75
„ nadnoteckie luzem	8.70— 9.20
„ nadnoteckie prasowane	9,70— 10.20

Ogólne usposobienie słabsze.

Italia pod hasłem samowystarczalności

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego)

Rzym, w październiku

Dnia 11 bm. zebrał się w Rzymie Centralny Komitet Korporacyjny dla zbadania i uzgodnienia planów samowystarczalności ekonomicznej, przygotowanych przez poszczególne korporacje, które w myśl wskazań Mussoliniego przez szereg miesięcy plany te omawiały i opracowywały, każda w swoim zakresie.

Mussolini otworzył zebranie oświadczeniem, że okres przygotowawczy studiów został ukończony i teraz należy przejść do konkretnego wykonania planów, do czego powołany jest nie tylko rząd i korporacje, ale cały naród, który musi sobie wyrobić umysłowość samowystarczalną, tj. musi wyrzec się wszelkich nawyczek spożywania wyrobów zagranicznych, które nie są niezbędne i mogą być zastąpione przez wyroby narodowe z ulgą dla bilansu handlowego. Wyraził wreszcie zadowolenie, że w kilku dziedzinach cel został już osiągnięty, a w wielu innych jest bliski osiągnięcia.

Jak wiadomo, hasło samowystarczalności, rzucone w okresie sankcyj i w odpowiedzi na nie, zostało powierzone korporacjom celem urzeczywistnienia.

Dla ustroju korporacyjnego był to okres próby, z którego, jak wszystko zdaje się wskazywać, wyszedł on zwycięsko, gdyż przede wszystkim utwierdził przez przeprowadzenie tej akcji własną rację bytu i, że tak powiemy, uspołecznił się. Partia faszystowska i korporacje zorganizowały propagandę w prasie, w szkole i przez radio za bojkotem obcych wyrobów i zastąpieniem ich swojskimi.

Ale to jeszcze nie wystarczało. Trzeba było przede wszystkim dać społeczeństwu wyroby narodowe.

Osiągnięcie samowystarczalności we Włoszech szło w dwu kierunkach: żywnościowym i przemysłowym.

Co do pierwszego zakresu, to Mussolini i faszyzm rozpoczęli akcję już od samego początku. W pierwszym rzędzie należy tu wymienić „kampanię zbożową" (battaglia del grano), ogłoszoną przed 12 laty i przeprowadzoną zwycięsko. W istocie w r. 1933 Włochy zdołały wyprodukować 81 milionów centnarów zboża tj. ilość pokrywającą zupełnie zapotrzebowanie. Równolegle z „kampanią zbożową" przeprowadzony został program melioracji okolic bagnistych, którego wykonanie w przeciągu dziesięciolecia wręcz zdumiewa i budzi podziw. Wystarczy tu wymienić odwodnienie okolic nadmorskich, położonych w Toskanii oraz osuszenie bagien pontyjskich i założenie na nich czterech wsi-miast. Znaczne koszta tych przedsięwzięć opłacają się i opłacą zarówno pod względem polityki gospodarczej jak ludnościowej, z jednej strony przez zmniejszenie importu produktów rolniczych (bydła, tłuszczów, olei), z drugiej zaś przez wzrost ludności i polepszenie jej stanu zdrowotnego (zanik malarii).

Osiągnięcie samowystarczalności w zakresie przemysłowym natrafiło na większe trudności. Od niej zależy niezawisłość gospodarcza, a więc i polityczna każdego państwa.

Na import włoski składają się głównie surowce i półfabrykaty, niezbędne dla przemysłu przetwórczego. Pierwsze tworzą około 40 pct całego importu włoskiego.

Celem zmniejszenie tego haraczu płaconego zagranicy zwiększono przede wszystkim produkcję węgla, jaki we Włoszech się znajduje, tj. głównie brunatnego oraz zastąpiono częściowo węgiel przez elektryfikację kolei na wielką skalę. W tej dziedzinie osiągnięto już znaczne wyniki. Warto nadmienić, iż węgiel, który Włochy do r. 1935 sprowadzały z Anglii, obecnie sprowadzają przeważnie z Niemiec i trochę z Polski. Niemniej pomyślnie rozwija się sprawa paliwa płynnego i olejów mineralnych, sprowadzanych z Rumunii, Rosji, Persji i Stanów Zjednoczonych. W r. 1938 zaczną funkcjonować rafinerie nafty albańskiej. Studiuje się też destylację skał asfaltowych na Sycylii itd.

Znaczne postępy zrobiono w zakresie takich metali jak aluminium, cynk, ołów, nikiel, cyna, mangan, częściowo miedź. Co do żelaza, to wzmożono jego produkcję we wszystkich kopalniach włoskich.

Wielkimi krokami postępuje rozwój przemysłu chemicznego (nawozy sztuczne, azot, chlor, kwase organiczne i nieorganiczne), a samowystarczalność na tym polu jest bliską urzeczywistnienia.

Podobnie na polu tekstylnym, gdzie podstawą samowystarczalności jest wyrób celulozy. Kampania za wyrobami tkanin mieszanych, tj. złożonych częściowo z nowego surowca narodowego (lanital) zdobywa zwolenników.

Wszystkie powyższe problemy produkcji były dyskutowane w poszczególnych korporacjach, które wystąpiły z całym szeregiem wniosków, zawartych w poszczególnych sprawozdaniach, z których ministerstwo korparacyj zredagowało i ogłosiło sprawozdanie generalne.

Kampania za samowystarczalnością nie jest, jak pisze prasa włoska, ani kaprysem, ani też ambicją przesadnego nacjonalizmu, lecz koniecznością. Jest też niewątpliwie, dodajmy od siebie, dążeniem do zabezpieczenia się na wszelki wypadek i pozostaje w ścisłym związku z niepewnym położeniem międzynarodowym i zbrojeniami europejskimi.

S. M.

Pr 83 750/1-42,113/25

FAKTY i OCENY

Sprawa pp. Bobrowskiego i Kwaśniewskiego

Na łamach „Dziennika Porannego", który uchodzi za organ masońsko-„sanacyjnego" „Klubu Demokratycznego", pojawiło się oświadczenie p. Bobrowskiego, że wbrew temu, co ogłosiła niedawno Polska Agencja Telegraficzna, nie składał żadnego wyjaśnienia w sprawie swego stosunku do „O. Z. N." P. Bobrowski stwierdza, że swego czasu przystąpił do „O. Z. N.", a równocześnie wyraża pogląd, że linia „O. Z. N." odchyliła się „od zasad politycznych Józefa Piłsudskiego", w szczególności, jeśli idzie o artykuły „Młodej Polski".

W związku z tym pisze „sanacyjno"-konserwatywny „Czas":

„Ciekawe, jak na powyższe wystąpienie zareaguje „Ozon". W kołach politycznych panuje przekonanie, iż p. Bobrowski swym oświadczeniem zaangażował się bardzo wydatnie. Podkreśla się mianowicie, iż oświadczenie to stanowi pierwszy wypadek wyciągnięcia na światło dzienne wewewnętrznych nieporozumień w „O. Z. N."

Podobno i sprawa oświadczenia p. Kwaśniewskiego na temat jego stosunku do „O. Z. N." nie przedstawia się zupełnie tak, jak to przedstawił rozesłany do prasy komunikat.

Jak wiadomo, pp. Kwaśniewski i Bobrowski biorą czynny udział w „Klubie Demokratycznym", należąc równocześnie do „O. Z. N."

O organ prasowy „OZN"

Od pewnego czasu w kołach politycznych dużo się mówi na temat powstania organu „Ozonu".

„Jest rzeczą zrozumiałą — pisze „Czas" — iż wiadomość powyższa wywołała cały szereg komentarzy na temat sytuacji, w jakiej znalazłyby się w tym wypadku „Gazeta Polska" i „Kurier Poranny", co do których wiadomo, że dokładają wszelkich starań, by uchodzić za organy „Ozonu".

Jak dalej informuje „Czas" p. Miedziński przedsięwziął kroki u kierownictwa „O. Z. N.", ażeby właśnie jego „Gazeta Polska" została tym organem oficjalnym. Propozycja ta podobno ma szanse realizacji.

Protesty nauczycieli

Stow. Chrz. Narod. Nauczycielstwa organizuje na terenie całej Polski zebrania, na których podejmowane są uchwały potępiające Zw. Naucz. Polskiego oraz protestujące przeciwko uogólnianiu całego nauczycielstwa ze Z. N. P.

11 procent

Podawaliśmy już w przybliżeniu liczbę studentów Żydów na wyższych uczelniach.

A oto kilka cyfr dokładniejszych:

Uniwersytet Warszawski: na wydział prawa przyjęto 350 studentów, w tym 11 Żydów, na medycynę 100 — 7 Żydów, na farmakologię 63 — 7 Żydów.

Na Akademię Stomatologiczną przyjęto 105 studentów — 13 Żydów.

Na S. G. G. W. przyjęto 134 studentów — 47 Żydów.

Kraków. Uniwersytet Jagielloński: zapisało się na wszystkie wydziały 6.153 studentów, w tym Żydzi wynoszą 12,5 proc.

Wilno. Uniwersytet Stefana Batorego: wydział prawa 160 — 12 Żydów, farmakologia 60 — 5 Żydów, medycyna 123 — 11 Żydów.

Nie mamy dotąd dokładnych danych ze wszystkich środowisk. Twierdzić jednak możemy, że Żydzi stanowią na wyższych uczelniach 11 pct. W porównaniu z latami ubiegłymi procent ten zmniejsza się znacznie, ale jest jeszcze za wielki.

Sprawa konfiskat

Do uchwały Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich w sprawie konfiskat przyłączyły się poza Syndykatami warszawskim, krakowskim i lwowskim również Syndykaty wileński i łódzki.

Jak wiadomo, premier Składkowski przyjął delegację zorganizowanego dziennikarstwa i zapowiedział wydanie zarządzeń dla władz administracyjnych celem usunięcia obecnych niedomagań w dziedzinie praktyk konfiskacyjnych.

Milion dolarów dla polskich Żydów

W Antwerpii odbył się kongres światowego związku Żydów polskich za granicą.

Na zjeździe tym, obesłanym przez delegatów Żydów, pochodzących z Polski, a zamieszkujących obecnie inne kraje, byli przedstawiciele z Afryki, Ameryki Południowej i Północnej, Anglii, Francji, Niemiec, Austrii, Holandii — jednym słowem z całego świata.

Leaderzy zjazdu dr Taubes z Amsterdamu i Lieber z Brukseli oświadczyli, że celem zjazdu jest obmyślenie środków dla Żydów w Polsce, a ponadto zaznajomienie wszystkich narodów cywilizowanych z „okrucieństwami", jakich dopuszcza się Polska w stosunku do Żydów.

Na zakończenie Żydzi uchwalili milion dolarów na pomoc dla Żydów w Polsce.

„Warszawski Dziennik Narodowy" dodaje:

„Może ten bezgranicznie bezczelny zjazd Żydów z Polski, lżący cały naród, otworzy oczy tym grupom, które w zaślepieniu partyjnym nie popierały dotąd akcji Stronnictwa Narodowego, akcji planowej, zdecydowanej, wytrwałej."

Byłby już czas!

W RZYMIE I W BUDAPESZCIE

PARADA RZYMSKIEJ POLICJI

Z okazji 12-lecia zorganizowania policji rzymskiej odbyła się na błoniach Villa Glori parada oddziałów policyjnych przed szefem rządu włoskiego, Mussolinim.

POMNIK ARTYLERII WĘGIERSKIEJ W BUDAPESZCIE

W stolicy Węgier odsłonięto monumentalny pomnik, poświęcony artylerii węgierskiej. Odsłonięcia pomnika dokonał naczelnik państwa admirał Horthy.

Bogactwa kopalniane Wielkopolski

Rudy żelazne, torf, gips, wapienie i gliny

Wielkopolska posiada bardzo liczne, choć w niewielkich pokładach występujące złoża rud żelaznych. Są one rozrzucone po całym województwie, ale najbogatsze, najdogodniejsze do eksploatacji i najgrubsze pokłady zalegają w bagnistej dolinie rzeki Baryczy, w okolicy Chodzieży, nad Wartą pomiędzy Obornikami i Wronkami, oraz nad Notecią pod Czarnkowem. Grubość pokładów w dolinie Baryczy dochodzi do jednego metra, podczas gdy w innych okolicach rzadko gdzie przekracza 40—50 centymetrów.

Są to rudy wyłącznie darniowe, bardzo łatwo topliwe, niskoprocentowe, lecz z bardzo dużą zawartością fosforu. Ta ostatnia okoliczność czyni je nader cennym surowcem hutniczym, głównie z uwagi na możność otrzymywania, jako produktu ubocznego, żużli Thomasa, będących, jak wiadomo, wartościowym nawozem fosforowym. Poza tym nasze rudy darniowe są używane w stanie mielonym do czyszczenia pieców gazowych. Nie od rzeczy będzie wspomnieć o nader dziwnym zastosowaniu tych rud w budownictwie wiejskim. W okolicach obfitujących w nie używano ich zamiast cegły do budowy domów, a nawet całych wsi, jak Świeca, Garnki, Bolęcin i Czarnolesie.

Ongiś, gdy do wytapiania żelaza używano wyłącznie drzewa, a Wielkopolska obfitowała w lasy, nasze rudy darniowe były przedmiotem powszechnej eksploatacji i podstawy ożywionej działalności hutniczej. Później, w miarę przenoszenia się hut ku zagłębiom węglowym, hutnictwo wielkopolskie upadło, a wraz z nim upadło i kopalnictwo rudy żelaznej. Najwięcej rudy wydobywano w Raszkowie, Gądkach, Strzyżewie, Rasocicach, Miłosławiu, Jeziorach, Jaworach i Namyślakach. Maksymalne przedwojenne wydobycie nie przekraczało 80.000 ton, powojenne zaś wahało się w granicach kilkunastu tysięcy ton.

Naturalne warunki wydobycia są nader korzystne, gdyż ruda występuje tuż pod powierzchnią ziemi i wszędzie może być eksploatowana sposobem odkrywkowym. Dotychczas niewspółmiernie mała w stosunku do rzeczywistych naturalnych możliwości produkcja tej rudy w Wielkopolsce tłumaczy się z jednej strony małym zapotrzebowaniem ze strony naszego hutnictwa, które nie jest dostosowane do ich przetapiania, a z drugiej brakiem dróg dojazdowych z miejsc wydobycia do stacyj kolejowych i zbyt wysokimi obciążeniami przewozowymi na kolejach. Należy podkreślić, iż pełne wyzyskanie naszych rud darniowych będzie możliwe dopiero wówczas, gdy nastąpi odpowiednia przebudowa hutnictwa żelaznego w kierunku przystosowania wielkich pieców do przetapiania rud niskoprocentowych. Z uwagi na brak w Polsce rud wysokoprocentowych i ze względu na palącą konieczność większego niż dotąd wyzyskania surowców krajowych, tego rodzaju przebudowa hutnictwa już dziś jest koniecznością państwową.

*

Co się tyczy torfu, to choć występuje on u nas na ogromnym obszarze około 2000 km kw., jednak w pokładach stosunkowo cienkich. Największe torfowiska znajdują się w dolinie Noteci, zwłaszcza pomiędzy Nakłem i granicą niemiecką, oraz nad Odrą i Baryczą. Jakość naszego torfu jest niezbyt wysoka, gdyż daje on zaledwie około 3000 kaloryj, a więc mniej niż drzewo. Pomimo to mógłby znaleźć szersze niż dotąd zastosowanie w przemyśle, w szczególności w hutnictwie szklanym i w przemyśle ceramicznym. Najbardziej nowoczesne metody zastosowania torfu, mianowicie dla celów elektryfikacji i przetwórstwa chemicznego nie mogą być u nas wprowadzone ze względu na zbyt małe rozmiary torfowisk. Dla elektrowni torfowej i połączonego z nią przetwórczego zakładu chemicznego potrzebne jest torfowisko tysiąc-hektarowe, a takich w Wielkopolsce nie ma.

*

Do niewyzyskanych dotąd w całej pełni bogactw kopalnianych Wielkopolski należy zaliczyć również i gips. Występuje on w ścisłym związku z solą kamienną, nad którą tworzy potężnej grubości pokrywę, chroniącą przed dopływem wody. Nad inowrocławskim słupem solnym grubość pokrywy gipsowej dochodzi do 200 metrów, zaś nad słupem solnym w Wapnie do 80 metrów. Zasoby gipsu są tak wielkie, że mogą być uważane za niewyczerpane. W Wapnie gips jest eksploatowany od przeszło 200 lat, początkowo dla fabrykacji różnych figur, a potem również dla celów nawozowych, gdyż zawiera wapno i kwas siarkowy. Wydobywano go również w Inowrocławiu, ale tylko do r. 1907, tj. do czasu zalania tamtejszej kopalni przez wodę. Obecnie czynna jest tylko jedna kopalnia w Wapnie, która produkuje gips alabastrowy, modelarski, murarski i nawozowy. Wyzyskuje ona tylko drobną część swojej zdolności wytwórczej, gdyż lokalny rynek zbytu jest ograniczony, a nadmierne taryfy kolejowe uniemożliwiają ekspansję gipsu wielkopolskiego do innych dzielnic kraju.

*

Bardzo duże znaczenie praktyczne posiadają złoża wapieni. Występują one bardzo licznie, zwłaszcza w powiatach: odolanowskim, ostrzeszowskim, leszczyńskim, śremskim, wyrzyskim i szamotulskim, ale wszystkie ustępują jakością i rozmiarami potężnym pokładom wapiennym, ciągnącym się na linii Pakość — Barcin — Szubin. Występują one tam bardzo płytko, mianowicie na głębokości od 2 do 4 metrów i są niezwykle łatwe do eksploatacji. Wapienie piechcińskie stanowią niezrównany materiał dla produkcji wapna budowlanego, a ponadto znajdują zastosowanie w przemyśle cukrowniczym. Dzięki wysokiej jakości wapno wielkopolskie znajdowało szeroki zbyt w województwach pomorskim, warszawskim, łódzkim, lubelskim, białostockim, wileńskim, a nawet w Gdańsku i w Rumunii. Obecnie wskutek wysokich kosztów robocizny i świadczeń, a jeszcze bardziej wskutek nadmiernie wysokich kosztów przewozu węgla do wapienników ,możliwości zbytu wapna wielkopolskiego poza granice Wielkopolski są bardzo ograniczone.

Co się tyczy wapna łąkowego, służącego do celów nawozowych, a częściowo i budowlanego, to największe z dotychczas poznanych pokładów występują koło Chodzieży, gdzie mierzą ponad 12 metrów grubości. Pokłady te są z powodzeniem eksploatowane przez przedsiębiorstwo w Miasteczku nad Notecią. Mniejszych rozmiarów pokłady wapna łąkowego spotkać można w wielu innych miejscowościach Wielkopolski, na terenach występowania dawnych jezior.

*

Na zakończenie przeglądu bogactw kopalnianych Wielkopolski wspomnieć jeszcze należy o pokładach gliny. Występuje ona prawie w całym województwie poznańskim w postaci potężnego pokładu o grubości od 20 do 85 metrów i nawet posiada specjalną nazwę gliny poznańskiej. W miejscach występowania na powierzchnię ziemi glina poznańska tworzy z powodu małej zawartości wapna glebę nieurodzajną, ale zmieszana z piaskiem stanowi niezrównany surowiec dla przemysłu ceramicznego. Wysoki poziom tego przemysłu w Wielkopolsce i niedoścignioną jakość jego wytworów zawdzięczamy w wysokim stopniu właśnie tej glinie.

Dr FLORIAN BARCIŃSKI.

Nie mroźna zima lecz słotna jesień jest przyczyną przeziębienia. Kupujcie zatem zawczasu wełny i **korzystajcie z bezpłatnych kursów robót ręcznych u Kałamajskiego.**

P 335/8/38 52

Wyrok na b. starostę Wąsa i towarzyszy

Przemyśl, 10 października

W Sądzie Okręgowym po trzytygodniowej rozprawie ogłoszono wyrok w głośnym procesie b. starosty Wąsa i towarzyszy.

Osk. Piotr Wąs, b. starosta jarosławski kazany został na 6 miesięcy więzienia. Darowana została mu jednak kara na mocy amnestii.

Osk. dr Ignacy Holzberger skazany został na 2 lata więzienia, 250 zł grzywny z zamianą na 25 dni więzienia i pozbawieniem praw na lat 5, przy czym na podstawie amnestii obniżono mu karę do jednego roku i zaliczono sześć miesięcy aresztu śledczego.

Osk. Straussa sąd skazał na 2 lata i 6 miesięcy więzienia, z czego jeden rok darowano mu na mocy amnestii i zaliczono areszt śledczy, nadto na pozbawienie praw na lat 5.

Dalsi dwaj oskarżeni: Jan Romanow i Józef Siwiec zostali zasądzeni po 6 miesięcy więzienia, darowane na mocy amnestii.

Sala sądu wypełniona była po brzegi publicznością.

N. T. A. w sprawie emerytów Banku Polskiego

Jak donosi prasa warszawska Najwyższy Trybunał Administracyjny ogłosił wyrok w sprawach 39 emerytów Banku Polskiego, którym dyrekcja banku w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu obniżyła emerytury w myśl postanowień dekretu Prezydenta R. P. z 3 grudnia 1935 r. o zmianie niektórych zaopatrzeń emerytalnych oraz odszkodowań. Wyrokiem tym uchylono zaskarżone orzeczenie Ministerstwa Skarbu z powodu wadliwego postępowania.

Wyrok powyższy N. T. A. wzbudził duże zainteresowanie w sferach bankowych, gdyż wiele banków w podobny sposób obniżyło zaopatrzenia emerytalne swych b. pracowników, którzy wnieśli skargi do N. T. A.

P. Musioł i okręg poznański ZNP

Od kuratora „Związku Nauczycielstwa Polskiego", p. Musioła otrzymujemy następujące pismo:

„Dziennik Poranny" z dn. 18 bm. wydrukował pismo moje do prezesa Okręgu Zw. Naucz. Polskiego w Poznaniu, p. Michała Kopcia w sprawie zwrotu okólników, wysłanych przeze mnie, oraz odpowiedź p. Kopcia na wymienione pismo.

„Otóż stwierdzam, że pisma, wysłane przeze mnie do zarządu okręgu Z. N. P. w Poznaniu, odesłano dwukrotnie z powrotem. Faktem jest zatem, że zarząd nie przyjął ich. Pismo w tej sprawie (które przytoczył „Dziennik Poranny") wysłałem do p. Kopcia jako prezesa okręgu, więc odpowiedzialnego w pierwszym rzędzie za pracę okręgu. (Z listu p. Kopcia wynika, że bez jego wiedzy zwrócono wymienione listy.)

„Niech państwowo myślące społeczeństwo oceni, czy zwracanie pism, wysyłanych przez wyznaczonego przez władze państwowe kuratora do podwładnych komórek organizacyjnych, jest naturalnym zjawiskiem.

„Kurator
Związku Nauczycielstwa Polskiego
(—) Mgr. Paweł Musioł."

Cytowane w wyżej podanym oświadczeniu fakty są dowodem, jak silne są nadal fermenty w dotychczasowych kołach kierowniczych Związku Naucz. Polskiego — organizacji, która do niedawna była jedną z głównych podpór systemu „sanacyjnego".

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STAROŁĘKA

Zebranie plenarne odbędzie się w środę o godz. 20 w sali „Polonia" w Starołęce.

Zmiana opakowania proszków z Kogutkiem

Niniejszym zawiadamiamy Sz. Odbiorców proszków „Migreno-Nervosin" **z Kogutkiem,** że chcąc Im dać takowe w wykonaniu najbardziej higienicznym, bez dotyku rąk ludzkich, a całkowicie wytwarzanych mechanicznie, **stopniowo** wprowadzamy proszki te w nowym opakowaniu **w torebkach higienicznych.**

Obecnie znajdują się w sprzedaży proszki **z Kogutkiem** w dotychczasowym opakowaniu i w nowym opakowaniu **(w torebkach).**

Uprzejmie prosimy o odnoszenie się **z zupełnym zaufaniem do nowego opakowania (w torebkach),** gdyż ani skład proszków, ani też ilościowa ich zawartość **nie uległy żadnej zmianie.**

Po zużyciu starego opakowania proszki „Migreno-Nervosin" **z Kogutkiem** będą wytwarzane **tylko w higienicznych torebkach.** Tg 21 699

Mokotowska Fabr. Chem. Farm. Adolf Gąsecki i Synowie S. A. w Warszawie.

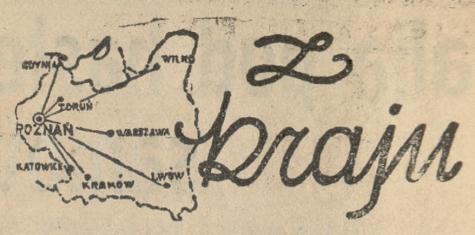

GMINNA KASA OSZCZĘDNOŚCI W ZDUNACH POD ŁOWICZEM

Niezwykłą uroczystość obchodziła 19 b. m. gmina Zduny pod Łowiczem, mianowicie nastąpiło tam poświęcenie i oddanie do użytku publicznego nowego budynku gminnej kasy oszczędnościowo - pożyczkowej istniejącej na miejscu od r. 1928.

Instytucja ta, istniejąca tam zaledwie dziesięć lat jest dowodem, co można zdziałać wspólnymi siłami, kierując się duchem obywatelskim i społecznym. Zaczęto z 3 tysiącami kapitału zakładowego; po roku wkłady wynosiły 13.751 zł, w r. 1935 było ich już 439.532 zł, a obecnie sięgają 800.000 złotych. Kasa oszczędnościowo - pożyczkowa gminy, która liczy nieco ponad 10 tys. ludności rolniczej, odgrywa nader ważną rolę w jej życiu gospodarczym i społecznym. Na zakup ziemi udzielono w tym czasie kredytu przeszło pół miliona złotych, drugie tyle nieomal na spłaty rodzinne, dalej 278 tys. na inwestycje rolne, a na cele handlu i rzemiosła przeszło 65 tysięcy złotych. Dodać należy, że nawet wydziałowi powiatowemu w Łowiczu na budowę dróg udzielono kredytu w wysokości 66.000 zł.

Wspomniana uroczystość gminna odbyła się z udziałem licznych przedstawicieli władz państwowych z premierem rządu na czele.

ŚLĄSK DLA LOTNICTWA

Na ostatnim zebraniu zarządu śląskiego okręgu LOPP podkreślano poważne wyniki, jakie tam osiągnięto na polu organizacji lotnictwa. Na terenie istnieje szkoła szybowcowa w Goleszowie, która wyszkoliła przeszło 200 pilotów i szkoła lotnicza w Aleksandrowicach. Na zakup samolotów ze składek publicznych zebrano około milion złotych i nabyto za nie 51 samolotów ofiarowanych już państwu, 21 szybowców szkolnych i jeden motoszybowiec. Akcja ta jeszcze nie jest ukończona, planowane są ze składek publicznych dalsze poważne inwestycje.

Przy chorobach krwi, schorzeniach skórnych i nerwowych, osiągamy przy stosowaniu rano na czczo szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** całkowite przeczyszczenie przewodu żołądkowo-kiszkowego i regularne funkcjonowanie narządu trawienia. Zapytajcie się Waszego lekarza.

Tg 21 713

PRZENIESIENIE ZWŁOK KARMELITY-POWSTAŃCA 1863 ROKU

W dniu 18 bm. odbyło się w Czernej koło Krakowa przeniesienie trumny czcigodnego o. Rafała Kalinowskiego, karmelity, jednego z przywódców powstania 63 roku, z cmentarza do kaplicy kościelnej w obecności J. E. ks. biskupa Rosponda, prof. U. J. dra med. Wachholza i in. Jak wiadomo, toczy się obecnie proces beatyfikacyjny (wstępny) o Kalinowskiego, rokujący jaknajpomyślniejsze nadzieje.

DALSZE PRACE WYKOPALISKOWE W LUBLINIE

Prace wykopaliskowe w Lublinie, którego początki istnienia giną w pomroce dziejów, wydobywają na jaw coraz to nowe ślady i szczątki z jego przeszłości. Obecnie odbywają się poszukiwania w okół fundamentów kolegiaty św. Michała, zbudowanej w XIII w. przez Leszka Czarnego, a zburzonej w połowie zeszłego stulecia przez zaborców. Odkryto w ziemi znaczną część posadzki marmurowej, kamienne części żebrowań gotyckich i pewną ilość starych monet. Oczekiwane są jeszcze dalsze odkrycia przede wszystkim zaś po dotarciu do dawniejszych — podziemi świątyni.

PRACE MELIORACYJNE NA POLESIU

W powiatach kobryńskim, kossowskim i drohickim z zasiłku Funduszu Pracy przeprowadza się meliorację łąk, celem uzyskania lepszych zbiorów siana i rozszerzenia tam hodowli bydła. Prace te trwają już od roku 1936 i dały dotychczas około 500 ha założonych łąk oraz przeszło 17 tys. m. b. rowów odpływowych. Zwiększony zbiór siana z tego obszaru wkrótce już zapewne wyrówna włożone w melioracje sumy pieniężne. W dodatku akcja ta łagodzi na miejscu w pewnej mierze także bezrobocie.

KONKURS NA STYPENDIA Z FUNDUSZU IM. CZERNECKICH

Zarząd Okręgu Lwowskiego (T. N. S. W.) Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych ogłasza konkurs na jednorazowe stypendia z Funduszu im. Józefa i Zofii Czerneckich. O stypendia te ubiegać się mogą uczniowie szkół średnich i wyższych, sieroty po nauczycielach szkół średnich, b. członkach T. N. S. W. Okręgu Lwowskiego. Do podania należy dołączyć: a) ostatnie świadectwo szkolne, względnie polecenie wydziału wyższej uczelni, b) zaświadczenie miejscowego Zarządu T. N. S. W., że petent jest sierotą po nauczycielu szkół średnich, członku Zarządu Okręgu Lwowskiego T. N. S. W., c) świadectwo niezamożności. Termin wnoszenia podań upływa 30 października 1937 r. Podania należy adresować: Zarząd Okręgu Lwowskiego T. N. S. W., Lwów, ul. Łyczakowska 5.

FELIETON KULTURALNY

Na przełaj przez wieki...

Napisał dr Feliks Pohorecki

Od XV stulecia po nasze czasy — Chodkiewiczowie — Hetman i chemik — Chmiel jako źródłosłów — Brat Albert — „Król góra 09 górali" — A Wielkopolska? — Cegielscy, Celichowscy, Chociszewscy — Szablą i pługiem — Dobra szkoła — Długim szeregiem.

NIE ma bodaj dla miłośnika naszych dziejów ciekawszej i milszej lektury, niż „Polski Słownik Biograficzny", wzorowo i punktualnie redagowany przez Polską Akademię Umiejętności *). Lektura „Słownika" wymaga pewnej ochoczej sprawności i giętkości umysłu, bo wiedzie czytelnika linią, wygiętą w duże zygzaki, przez wszystkie stulecia naszych dziejów każąc mu wciąż przeskakiwać przez różne wieki, z życiorysu na życiorys. Stanowi to specjalny urok dla czytelnika.

*

Obydwa te zeszyty obejmują około 280 życiorysów, od Stanisława Chodeckiego, wojewody ruskiego (zm. 1474), do Anieli Chmielińskiej, twórczyni Muzeum Ziemi Łowickiej (zm. w maju 1936 r.). Najwięcej życiorysów, bo aż 17, poświęcono rodzinie Chodkiewiczów, od Iwana Chodkiewicza (zm. 1484), wojewody kijowskiego, syna Chodki Juriewicza, bojara ruskiego z Kijowszczyzny, poprzez sławnego hetmana w. litewskiego Jana Karola Ch. (1560-1621), zwycięzcy spod Kircholmu i Chocimia, do hr. Aleksandra Ch. (1776-1838), generała w. pol., literata, chemika i technologa, założyciela słynnych zbiorów biblioteczno-muzealnych w Młynowie.

Rekord jednak osiągnęły nazwiska, wywodzące się od roślinnej nazwy „chmiel". Mamy w tej grupie znanego archiwistę krakowskiego dra Ad. Chmiela (1865-1934), dwu Chmieleńskich, czterech Chmielowskich, ze sławnym historykiem literatury Piotrem (zm. 1904 r.) na czele, pięciu Chmieleckich, z których najsławniejszym był Stefan Chmielecki (zm. ok. 1630), wojewoda kijowski, znakomity obrońca kresów wschodnich przed czambułami tatarskimi. Osobno tutaj wspomnieć należy o pięciu Chmielnickich, to jest o atamanie Bohdanie, co w połowie XVII w. rozpętał zawieruchę kozacką na południowo-wschodnich kresach Polski; występuje on w Słowniku razem z ojcem swym Michałem, poległym przy boku Żółkiewskiego pod Cecorą, oraz z synami i wnukiem. Pośród dwunastu Chmielewskich jest i zmarły przed kilku laty Alfons Chm. (1849-1934), prawnik i działacz społeczny i oświatowy na Kaszubach, b. prezes Towarzystwa Przyjaciół Kaszub w Gdańsku (zał. w r. 1912).

*

Całkiem wyjątkowe miejsce w tej grupie zajmuje Adam Chmiełowski, czyli świątobliwy brat Albert (1846-1916), założyciel tak popularnego zgromadzenia tercjarzy i tercjarek św. Franciszka z Asyżu. Ten syn ziemi krakowskiej, uczestnik powstania styczniowego, w którym stracił nogę, był następnie wziętym i modnym artystą malarzem, ale w trzecim okresie swego życia, od r. 1884, poświęcił siebie całego pracy dla bezdomnych. Zamieszkawszy przy ul. Basztowej w Krakowie przedzielił swój jedyny pokój na dwie części; w jednej malował, w drugiej umieszczał zebranych z ulicy bezdomnych... W cztery lata później założył zgromadzenie tercjarskie albertynów. Dziś jest w Polsce 15 domów zgromadzenia braci albertynów i 46 domów sióstr albertynek. Heroiczną wielkość brata Alberta przedstawił Żeromski w „Nawracaniu Judasza". „Powinno się być dobrym jak chleb" powtarzał brat Albert — „jak chleb, który dla wszystkich leży na stole, z którego każdy może kęs dla siebie ukroić".

*

Z innych grup nazwiskowych należy wymienić dwu Chełmońskich: znakomitego artystę malarza Józefa Ch. (1850-1914) i młodszego jego brata Adama, lekarza warszawskiego; dalej dziesięciu Chaleckich i również dziesięciu Chlebowskich, z których najsławniejszym był Bronisław Chlebowski (1846-1918), warszawski krytyk i historyk literatury, redaktor naprawdę wiekopomnego dzieła: „Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i krajów przyległych", doprowadzonego chlubnie do końca w piętnastu tomach w latach 1879-1902. Podobnym blaskiem świeci nazwisko Tytusa Chałubińskiego (1820-1889), najznakomitszego lekarza polskiego XIX stulecia, genialnego odkrywcy Zakopanego i piękna Tatr, centralnej kiedyś postaci Zakopanego, króla górali i wodza duchowego najprzedniejszych umysłów i największych artystów, skupiających się dokoła niego u podnóża Tatr.

*

Ze świata wielkopolskiego i z Wielkopolską związanego obejmują omawiane zeszyty ogółem 35 nazwisk.

W alfabetycznym porządku należy ten wielkopolski przegląd zacząć od dwu braci Jakuba Caro i Ezekiela Caro, synów rabina z Gniezna, z których pierwszy był znanym niemieckim dziejopisem Polski, autorem 5-tomowej historii Polski (do r. 1506) i profesorem uniwersytetu we Wrocławiu, gdzie kształcili się również i polscy historycy. Z rodziny Kaszków vel Kaszkowskich, osiadłej w XVII wieku w Lesznie, wywodzą się Cassiusowie, którzy z górą przez 100 lat piastowali urząd seniorów Jednoty oraz rektorów gimnazjum leszczyńskiego; „Słownik" poświęcił im pięć życiorysów, w tym życiorys Jana Wilhelma Cassiusa (1787-1848), profesora języków klasycznych w gimnazjum poznańskim, znanego ze swej patriotycznej polskiej działalności.

Bardziej znane i aktualne jest na gruncie poznańskim nazwisko Hipolita i Stefana Cegielskich, ojca i syna; pierwszy z nich, wybitny filolog, usunięty w r. 1846 przez Niemców ze szkolnictwa stał się najwybitniejszym przemysłowcem, twórcą znanej wielkiej fabryki. Podobnie znane jest nazwisko Zygmunta Celichowskiego (1845-1923), dyrektora Biblioteki Kórnickiej, najczynniejszego pracownika na niwie naukowej w Wielkopolsce w ostatnim półwieczu rządów pruskich, publicysty i działacza narodowego.

Częściowo tylko związaną jest z Wielkopolską działalność artysty-rzeźbiarza Karola Ceptowskiego, podczas gdy w całości z wielkopolskim gruntem zespoloną jest działalność braci Franciszka i Ildefonsa Chełkowskich, zasłużonych dla powiatu krotoszyńskiego, oraz Juliana Chełmickiego (zm. 1909), jednego z założycieli „Bazaru Gnieźnieńskiego", jak niemniej Al. Chlebowskiego z Węgrzynowa pod Pleszewem, odznaczonego w kampanii gdańskiej 1809 r., i Leona Chlebowskiego, uczestnika powstania 1831 r., jednego z założycieli Towarzystwa Przemysłowego w Poznaniu.

*

Osobne miejsce w wielkopolskim panteonie należy się dwom Chociszewskim: Józefowi i bratu jego Stefanowi. Zwłaszcza życie Józefa (1837—1914) stanowi jakby odrębny rozdział w dziejach ruchu ludowego na kresach zachodnich. Wielkopolska, Śląsk Cieszyński, Śląsk Górny i Pomorze były terenem jego działalności. Wydawnictwa popularne Chociszewskiego obejmują około 300 pozycyj bibliograficznych, a ogólny ich nakład oblicza się na kilka milionów egzemplarzy.

W pierwszym jednak szeregu tego zastępu Wielkopolan w wydanym obecnie III-cim tomie „Słownika" stoją Chłapowscy, tak jak w tomie II-gim wysunęła się liczna grupa Bnińskich. Występują ci Chłapowscy w „Słowniku" w liczbie 10-ciu mężów, z generałem Dezyderym Chłapowskim na czele (1788—1879), który jest niewątpliwie jedną z centralnych postaci w dziejach Wielkopolski XIX wieku. Szabla i pług dziwnie pięknie wyrzeźbiły postać generała Dezyderego, która dziś stała się już niemal legendarną. Epopeja napoleońska splotła się w nim z trzeźwą ideą organicznej pracy dla Wielkopolski, a rodzinna Chłapowskich Turwia stała się szkołą nie tylko wzorowego gospodarstwa, ale także moralności, oszczędności i pracy. Wydała ta szkoła przeszło półtora setki uczniów. Jakżeż dodatnio odbija się ten życiorys od biografii innego Napoleończyka, gen. Józefa Chłopickiego, zamieszczonej w tymże samym zeszycie! A trzeba dodać, że biograf gen. Dezyderego Chłapowskiego dalekim jest od panegiryzmu. — Są w tej grupie życiorysowej z linii czerwonowiejskiej Chłapowskich: lekarz Franciszek (1845—1923), jedna z najpopularniejszych postaci Poznania, wybitny uczony, następnie Józef (1852—1915), niestrudzony organizator kółek włościańskich.

Podobnie zatem, jak poprzednie, tak i te zeszyty mają pierwszorzędne znaczenie dla Wielkopolski i powinny być w ręku każdego szczerego Wielkopolanina.

Dr Feliks Pohorecki

Lwów.

*) Polski Słownik Biograficzny. Wydawnictwo Pol. Ak. Um. Kraków 1937. Zesz. 13 — 14 (Tom III, zesz. 3—4), str. 193 — 384.

Tg 21 707

Przeciw „kongresowi robotniczemu" „OZN"

Oficjalna prasa „ozonowa" z wielkim hałasem reklamuje zjazd robotniczy „OZN", który ma się odbyć w Warszawie w najbliższą niedzielę (24 bm.).

W pierwszym numerze „Robotnika Polskiego" (organu wydziału robotniczego „OZN") znajdujemy komunikat, określający ów zjazd szumnie jako „Kongres Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych", który „zajmie się ustaleniem nowych podstaw ideowych polskiego ruchu robotniczego oraz jego ram organizacyjnych".

Ta fanfaronada robi o tyle mało poważne wrażenie, że nawet w „sanacyjnych" związkach zawodowych panują duże rozbieżności w poglądach na robotę „Ozonu" w tym zakresie. Znane jest stanowisko, jakie zajęła w stosunku do organizacji płka Koca duża część Związku Związków Zawodowych (ZZZ) z p. Moraczewskim i szeregiem młodszych „naprawiaczy" na czele.

Obecnie na łamach tutejszego „Nowego Kuriera" ukazało się oświadczenie p. Fr. Mańkowskiego, prezesa Zjednoczenia Zawodowego Polskiego (ZZP), organizacji ongiś pozostającej pod wpływami N. P. R-u, od pewnego czasu jednak sterowanej przez swych przywódców w kierunku „sanacyjnym".

P. Mańkowski, którego przychylne stanowisko wobec „OZN" jest znane, występuje jednak stanowczo przeciw sposobowi organizowania „sektoru robotniczego" „OZN" i zjazdu warszawskiego kwestionując w szczególności podane przez „Robotnika Polskiego" cyfry związków zawodowych, które jakoby miały zgłosić się do uczestnictwa w tym „kongresie".

Zdaniem p. Mańkowskiego zjazd niedzielny jest „kontynuowaniem nieszczęsnej polityki, której cierpkim owocem był ZZZ". Przeciwstawia się też p. M. „wszelkim próbom zglajchszaltowania ruchu zawodowego" oraz zapowiada, że gdyby ta polityka była nadal kontynuowana, to musiałby zmienić swe „pozytywne" stanowisko wobec „OZN".

Zobaczymy, co z tego wszystkiego wyniknie. W każdym razie stwierdzić trzeba, że organizatorzy różnych „sektorów" „OZN" napotykają na duże trudności nawet we własnych szeregach, gdy chcą stosować zbyt „totalistyczne" metody.

JEDYNIE DAJĄ GWARANCJĘ DOBROCI

Wyroby Lab. Chem. Farm.

M. MALINOWSKIEGO

KREMY, PUDRY HIGIENICZNE,
ELIKSIRY, PROSZEK I PASTA DO ZĘBÓW,
MYDŁO I KREM DO GOLENIA
MYDŁO, KREM I PUDER DLA DZIECI,
MYDŁA PRZETŁUSZCZONE HIGIENICZNE i LECZNICZE,
które przy badaniu klinicznym zyskały opinię wysokowartościowych.

ag 51 110

Zwracać uwagę na firmę!

Lab. Chem. Farm.
Warszawa, Chmielna 4

Na pogorzelców wsi Roszki-Ziemaki

Zebrane u p. Aleksandra Kaczmarka	10,— zł
Stron. Narodowe koło Brzeziny, zebrane wśród członków na ogólnym zebraniu	6,50 „
Stron. Narodowe, koło Bydgoszcz	37,40 „
Narodowa Organizacja Kobiet, Bydgoszcz	17,50 „
Złożone w red. „Orędownika" w Łodzi: A. Pawlak, rynek Bałucki 55,—, W. Majchrzak 2,—, Janina Berkowska 6,—, Stronnictwo Narodowe, Widzew, i pracownicy Widzewskiej Manufaktury 25,25, Maria Szymańska 10,—, Młodzież Szkół Średnich 15,15, Kokoszewski 1,—, Mrozwski 0,50, Bezimiennie 0,50, razem	115,40 „
razem z poprz. pokwitowanymi	**3 752,79 zł**

BARWA czyści i farbuje najlepiej

Pg 01 244/5-38, 151/2

Stany uderzeń krwi uzyskują w krótkim czasie nadspodziewaną poprawę przy stosowaniu naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa,** regulującej czynności przewodu pokarmowego. Zapytajcie się Waszego lekarza.

Tg 21 714

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek | Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Urszuli p. | Korduli p., Filipa
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Daromiły | Przybysławy

Słońca: wschód 6,26, zachód 16,47
Długość dnia 10 godzin 21 minut
Księżyca: wschód 17,24, zachód 8,33
Faza: 2 dzień po pełni

Październik **21** Czwartek

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57. 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy. 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72: Rynek Jeż. 77-08: Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82: Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej 50-35: Rynek Wildecki 66-35: W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynk. 07. Centr. międzym. 00 Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45.

Woda na Warcie poziom —4 cm (średnia żeglowna + 1 m) temper. wody + 9,6

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12; Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; — Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; — Apt. Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1; — **Jeżyce:** Apt. pod Opatrznością ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica 1); — **Łazarz:** Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1; — Apt. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72; — **Wilda:** Apt. przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3; — **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, Marsz. Focha 158; — **Dębiec:** Apt. przy ul. Dębieckiej 6; — **Poznań-Wschód:** Apt. przy Krzyżu, ulica Główna 53; — **Starołęka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 20 października 1927 r.

Przybyła do Poznania wycieczka dziennikarzy rumuńskich w składzie 6 osób. — W byłej wielkiej sali „Apollo" otwarto nowy kinoteatr pod nazwą „Metropolis". — Termin konkursu na projekt pomnika wotywnego Serca Jezusa przedłużono do dnia 8 grudnia. — W auli gimnazjum im. Bergera odbyło się uroczyste zamknięcie kursów dokształcających dla podoficerów DOK i rozdanie świadectw. Kurs skończyło 19 podoficerów.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 20 października 1837 r.

Miejska komisja sanitarna, aby przeciwdziałać defetyzmowi w swych dziennych biuletynach zaczęła podawać ilość osób, które, po przebyciu cholery, powróciły do zdrowia. Z 18 na 19 października wyzdrowiało w Poznaniu 20 chorych na cholerę, umarło 6 osób. — W miesiącu wrześniu żegluga w kanale bydgoskim była bardzo ożywiona. Z Bydgoszczy do Nakła przepłynęły kanałem 82 szkuty ze zbożem, wełną i innymi towarami, oraz tratwami 257 belek, 600 desek i 300 deseczek. Z Nakła do Bydgoszczy przypłynęły 153 szkuty ze żelazem, materiałami budowlanymi, spirytusem, miodem, kamieniami itp., 96 było nieładowanych.

OSOBISTE

— * **W dniu 21 bm.** obchodzą swe srebrne gody p. Stefan Pełczyński, syn weterana z roku 1863, z żoną swą Sabiną z Veverów. W dniu tym odbędzie się msza św. o godzinie 8,30 w kaplicy św. Józefa. P. Stefan Pełczyński jest długoletnim abonentem naszego pisma, członkiem Sokoła, Stronnictwa Narodowego w Dębcu itd.

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT „ORBISU". Pielgrzymka do Lourdes od 27. 10. — 10. 11. 1937. Zapisy do dnia 22. bm. **Cena zł 410,—.** Wycieczka do Wiednia od 28. 10 do 11. 11. 1937. Cena **zł 110,—.** Zapisy „Orbis", Pl. Wolności 3.

ng 51 649

— * **Pracownicy fryzjerscy domagają się umowy zbiorowej.** W sali Domu Rzemieślniczego odbyło się wczoraj kwartalne zgromadzenie Cechu Fryzjerskiego w Poznaniu. Udział członków w obradach, którym przewodniczył p. Sobczak, był bardzo liczny. Na wstępie omawiano sprawę żądań pracowników fryzjerskich, którzy przed kilku dniami zwrócili się do cechu o zawarcie umowy zbiorowej. Dla zbadania tej sprawy i przeprowadzenia odpowiednich rozmów wybrano z ramienia cechu komisję, która porozumie się z Towarzystwem Pomocników Fryzjerskich i omówi wysunięte przez nich żądania. W skład komisji weszli pp.: Bromber, Lueck, Izdebski, Cieśliński, Rozynek, Markowski i Grzelachowski.

W toku obrad omawiano sprawę poprawek zgłoszonych przez komisję międzycechową do noweli ustawy przemysłowej i przyjęto do wiadomości sprawozdanie ze stosunków panujących w zawodzie fryzjerskim na Górnym Śląsku. Wskazywano, iż zakłady fryzjerskie znajdują się tam w dużo lepszych warunkach bytowania. Obszerniejszą dyskusję wywołała sprawa niesolidnej konkurencji w zawodzie fryzjerskim ze strony niektórych zakładów i przez panoszące się coraz bardziej chałupnictwo. (kl)

TARG NA PLACU SAPIEŻYŃSKIM

Dziś na targu na placu Sapieżyńskim płacono (w zł za pół kg).

Nabiał: masło wiejskie 1.50—1.60, masło mlecz. 1.70—1.80, twaróg 0.30—0.40, śmietana (litr) 1.40—1.60, mleko (litr) 22—24, jaja (mendel) 1.35—1.50.

Mięso: wołowe 0.60—0.90, cielęce 0.60—1.10, wieprzowe 0.70—0.90 skopowina 0.70—0.80, słonina 0.90—1.00, smalec 1.20—1.25.

Drób i dziczyzna: kura 2.00—2.60, kaczka 1.80—3.00 perlica 1.50—2.40, gołąb 0.40 do 0.60, para kurcząt 1.80—2.60, para kuropatew 1.80—2.00, gęś 4.50—6.50, indyk 4.00—6.50, zając 3.00, bażant 2.80—3.20.

Ryby (ryby śmięte - 10—20 groszy mniej): karp 1.00—1.10, szczupak 1.00—1.20, lin 1.10 — 1.20, sandacz 1.60—2.00, okoń 0.70—1.00, karaś 0.80—1.00, białe ryby 0.30—0.60, leszcz 0.50—0.70, węgorz 1.30—1.50, sum 1.00—1.60.

Raki: 1.00—3.00 za mdl.

Jarzyny (w groszach): ziemniaki 3, buraki 5—10, pietruszka (pęczek) 10, seler (sztuka) 5—10, sałata 5—10, szpinak 10—15, rzodkiewki 5—10, kalarepa 5—10, marchewka 5—8, kalafior 10—30, fasola 20—30, kapusta biała 5—15, włoska 10—20, modra 8—20 (główka), brukselka 20—30.

Owoce (w groszach): cytryny 10—13, owoce suszone 80, jabłka 15—40, gruszki 15—35, borówki 50—60, orzechy włoskie 70—80.

Grzyby: kurki 20—30, borowiki 30—50, rydze 40—60, maślaki 10—15, zielone grzyby 10—20, sowy 10—15, dębiaki 25—30.

Od ostatniego targu ceny bez znaczniejszych zmian.

— * **Przeciętne ceny detaliczne,** notowane w handlu detalicznym w Poznaniu dnia 20 bm.: mleko niezbierane 24 gr za litr, masło mleczarskie I gat. 3,80 zł za 1 kg, masło mlecz. II gat. 3,60 zł, masło wiejskie 3,40 zł, twaróg 80 gr, jajka od 10—12 gr za sztukę. (sk)

Ciekawy proces urzędników wojewódzkich

Przed trójosobowym trybunałem Sądu Okręgowego pod przewodnictwem sędziego Ostrowskiego przez dwa dni toczył się proces przeciwko b. pomocnikowi rachunkowemu oddziału budżetowo - gospodarczego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, 42-letniemu Michałowi Kucie, zamieszkałemu przy ul. Łukaszewicza 4, oraz zawieszonemu w czynnościach służbowych urzędnikowi Urzędu Wojewódzkiego, 51-letniemu Stanisławowi Rauhutowi, zamieszkałemu przy ul. Skrytej 9.

Akt oskarżenia zarzucał osk. Kucie, że w okresie od maja 1935 r. do 5 lutego 1936 r. zrealizował w Banku Polskim 34 czeki na łączną sumę 1842 zł i pobranych w ten sposób nielegalnie pieniędzy nie doręczył odnośnym osobom. Dalej, że w dniu 26 lutego rb. wbrew obowiązującym przepisom urzędniczym zabrał do domu 29 bloków z talonami czekowymi, które celem zniszczenia spalił w piecu swej łazienki. Osk. Rauhut pozostawał pod zarzutem nakłonienia w listopadzie 1935 r. Michała Kuty do zrealizowania czeku na 300 zł, którą to sumę Kuta pożyczył Rauhutowi, zamiast przekazać pieniądze komendzie P. P. tytułem opłaty za wyżywienie więźniów administracyjnych.

Kuta zaprzeczył wszelkim zarzucanym mu przestępstwom. Mając wykształcenie 4 klas szkoły powszechnej, został w 1923 r. przyjęty do Urzędu Wojewódzkiego do oddziału budżetowo - gospodarczego, gdzie początkowo pracował w charakterze asystenta. Z kolei został sekretarzem, później rachmistrzem, a ostatnio pełnił funkcje pomocnika rachunkowego w IX stopniu służbowym, przy czym jego miesięczna pensja wynosiła 225 zł. Mniejwięcej przed pięciu laty Kuta zdawał egzamin na urzędnika III kategorii. Początkowo zdał go z wynikiem niedostatecznym, tak, że po pewnym czasie musiał składać egzamin uzupełniający, który zdał na dostatecznie. Jako pomocnik rachunkowy był Kuta obowiązany do przechowywania dowodów rachunkowych, grzbietów z talonami czekowymi i do załatwiania wszelkich czynności z czekami. Czeki, gotowe do doręczenia stronom, przechowywał w żelaznej szafie. Kiedy poszczególne czeki po ich wypełnieniu, zaksięgowaniu i dalszych kolejnych czynnościach wracały z Izby Skarbowej gotowe do zrealizowania do rąk osk. Kuty, musiał on zawiadamiać interesantów o podjęciu przez nich pieniędzy. Jeśli interesant po dwukrotnym zawiadomieniu nie zgłaszał się, Kuta zamiast czeki przechowywać, realizował je w Banku Polskim, a otrzymane pieniądze przechowywał luźno w skrzynce, którą umieszczał w kasie ogniotrwałej. Na usilne pytania przewodniczącego Kuta zastawiał się tym, że czynił to na rzekome ustne polecenie naczelnika oddziału, który już w śledztwie badany w tej sprawie, stanowczo temu zaprzeczył.

W chwili aresztowania Kuty w szafie znaleziono tylko 1 512 zł na pokrycie niepobranych przez interesantów pieniędzy. Tymczasem nie można było znaleźć grzbietów z talonami na 34 czeki o łącznej wartości 1 842 zł.

Osk. Rauhut w złożonych wyjaśnieniach oświadczył, że udzieloną mu pożyczkę przez osk. Kutę uważał za pożyczkę prywatną i nie wiedział nic o tym, że pieniądze te pochodzą z nielegalnie zrealizowanego czeku, należącego się Komendzie P. P. w Poznaniu.

Po wysłuchaniu oświadczeń oskarżonych, sąd przesłuchał 53 świadków, m. i. naczelnika wydziału budżetowo - gospodarczego Urzędu Wojewódzkiego p. Wacława Kiełczewskiego, naczelnika wydziału przemysłowego dra Franciszka Hempowicza, starostę śremskiego Podhorodeńskiego oraz pomocnika administracyjnego Urzędu Wojewódzkiego p. Michała Kusiciela.

Świadek Kiełczewski zeznał, że w dn. 15 lutego rb. zgłosił się u niego p. Kusiciel, który zarządzał tzw. podręczną kasą i zawiadomił go o brakujących mu w kasie 250 zł. Świadek polecił zbadać przyczynę tego manka urzędnikowi z referatu kontroli p. Żychowiczowi, który po dłuższym badaniu doszedł do przekonania, że pewne nieporządki zaszły przy wystawianiu czeków. Żychowicz polecił Kucie, który przechowywał grzbiety z talonami czekowymi, zrobić zestawienie. Kiedy ten jednak w niewytłumaczony sposób ociągał się z wykonaniem tego polecenia, Żychowicz wziął do siebie 29 grzbietów i włożył je do szafy w swoim gabinecie. Kiedy po dwóch godzinach zjawił się w gabinecie, zauważył wyrwaną rączkę ze szafy, a w niej brak włożonych uprzednio grzbietów. Świd.

Świadek nacz. Kiełczewski

Kiełczewski powiadomił o tym zaginięciu wicewojewodę Walickiego i wówczas, po zbadaniu urzędników, zainteresowanych w tej sprawie, padło podejrzenie na osk. Kutę. Jak się okazało, w międzyczasie, kiedy p. Żychowicz wyszedł na obiad, Kuta znajdował się jeszcze w urzędzie. Naczelnik Kiełczewski zawołał Kutę do siebie, ten jednak nie chciał się do niczego przyznać. Później świd. Kiełczewski dowiedział się, że Kuta do jednego ze swoich kolegów w rozmowie pokazał palcem, że trzeba wisieć. Na zapytanie przewodniczącego naczelnik Kiełczewski oświadczył, że Kuta był urzędnikiem milczącym i spokojnym. Co do osk. Rauhuta, to podkreślił świadek, że był pracowitym.

Z dalszych świadków p. Żychowicz opisał dokładnie podany uprzednio stan faktyczny, a p. Kusiciel wyjaśnił sprawę przeprowadzanych u niego rewizyj kasy.

W czasie przemówień stron obrońca osk. Kuty, adwokat Łużyński, podkreślił m. in., że z przeprowadzonego przewodu sądowego okazało się, iż czeki nie tylko realizowali w banku ich właściciele względnie osk. Kuta, lecz także inni urzędnicy, np. p. Kusiciel. Dziwnym może się wydać to, że realizacja czeków przez osk. Kutę uszła jakiejkolwiek kontroli, podczas gdy niektórzy urzędnicy wojewódzcy o tym wiedzieli, a dopiero śledztwo rzekomo wykazało, że Kuta źle postępował. Zresztą — mówił dalej obrońca — w wydziale budżetowo - gospodarczym Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego panował chaos, był nieporządek, za który osk. Kuta, jako zwykły niewykwalifikowany urzędnik nie może być odpowiedzialny.

Po naradzie o godz. 15 sąd ogłosił wyrok, na mocy którego osk. Kutę skazano na łączną karę półtora roku więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego i utratę praw na przeciąg 3 lat. Osk. Rauhuta sąd uniewinnił, doszedłszy do przekonania, że pożyczkę, której udzielił mu Kuta, mógł uważać za całkiem prywatną. (k)

Kronika turystyczna

Złoci się polska jesień...

Związek Popierania Turystyki w Poznaniu urządza w niedzielę, 24. 10. całodniową wycieczkę jesienną w piękne okolice Rogoźna, Czarnkowa, Chodzieży i Lubasza. Droga wycieczki prowadzi przez piękne jeziora, lasy, wzgórza morenowe, nad doliną Noteci i wzdłuż granicy Państwa Polskiego. Msza św. odprawi się w Rogoźnie. Bilety na autobus sprzedaje w cenie 6,50 zł (w tym obiad) portier Hotelu Bazar przy Al. Marcinkowskiego 10 do soboty godz. 18. Wycieczka wyjeżdża w niedzielę punktualnie o godz. 8 sprzed Bazaru Poznańskiego. Prowadzi wiceprezes p. prof. Jan Kilarski. Weź udział w wycieczce, poznasz piękną część Wielkopolskiej Ziemi!!

zg 1303

Gdzie nabyć tanio i dogodnie 100 procent superheterodyny „CAPELLO" CAPRI - MILANO - ROMA ? W reprezentacyjnym magazynie Poznańskie Tow. Radiowe z o. o. Poznań, Fr. Ratajczaka 39, tel. 34-30

Pg 33740-42,403

Samobójstwo przemysłowca

Gdynia. — W piwnicy własnej willi na Kamiennej Górze powiesił się znany przemysłowiec gdyński, Franciszek Guttman, współwłaściciel fabryki papy dachowej „Starogard" i handlu materiałami budowlanymi. Guttman cieszył się w Gdyni dobrą opinią i stan jego interesów materialnych przedstawiał się dobrze. Przyczyną samobójstwa była silna depresja psychiczna, spowodowana ciężką i przewlekłą chorobą żony.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Egzamin w cechu fryzjerskim.** Dnia 18 bm. w salce egzaminacyjnej Domu Rzemieślniczego odbył się egzamin mistrzowski w cechu fryzjerskim. Egzamin na mistrza zdali następujący pomocnicy fryzjerscy: pp. Józef Liberski, Śrem, Roman Pawłowski, Murowana Goślina, Franciszek Rapczyński, Krotoszyn, Edmund Synoradzki, Poznań, Adam Szudra, Poznań, Leon Wojciechowski, Grodzisk. — W skład komisji wchodzili pp.: Nikodem Muszyński, jako przewodniczący, Franciszek Rutawski i Stefan Cieśliński, jako członkowie komisji. (pt)

RÓŻNE

— * **Zakwaterowanie wojska podczas pokoju.** W myśl ustawy o zakwaterowaniu wojska podczas pokoju, kościoły, domy modlitwy i lokale, przeznaczone wyłącznie na domy modlitwy, a należące do wyznań uznanych przez państwo, zwolnione są od zajęcia na przejściowe kwatery wojskowe, natomiast na kwatery te mogą być przeznaczone zabudowania mieszkalne, jak i gospodarcze duchowieństwa. Również nie ulegną zajęciu biura, bądź też inne lokale pracy, należące do zrzeszeń, stowarzyszeń zawodowych, spółdzielczych i kulturalno-oświatowych. Zakaz pomieszczenia wojska na przejściowe kwatery nie dotyczy jednak świetlic i sal zabawowych. Lokale te, jako rozrywkowe, może wojsko zająć z braku innych pomieszczeń. (zd)

— * **Zmiana pociągów na linii Koźmin — Gostyń.** Z powodu rozpoczęcia kampanii buraczanej kursują od poniedziałku dnia 18 bm. na linii Koźmin—Gostyń zamiast pociągów 3662, 3654 i 3665 pociągi 3662 A, 3654 A i 3665 A następująco:

poc. 3662 A Gostyń odj. 5,15, Koźmin przyj. 7,10,
poc. 3654 A Gostyń odj. 13,50, Koźmin przyj. 15,42,
poc. 3665 A Koźmin odj. 17,50, Gostyń przyj. 19,44.

Szczegółowe rozkłady jazdy powyższych pociągów umieszczone są w Urzędowym i Ściennym Rozkładzie Jazdy tabela 235. (o)

Niniejszym zawiadamiamy Czytelników naszych

w Bydgoszczy

iż zamówienia na „KURIER POZNAŃSKI" oraz „JLUSTRACJĘ POLSKĄ" przyjmuje nasza agentura własna: **ul. 3 Maja 20, telefon 23-39.**

Abonament miesięczny „Kuriera Poznańskiego" zamówiony przez agenturę kosztuje **z odnoszeniem do domu 3,70 zł,** a z odbiorem w agenturze 3,20 zł, „Jlustracja Polska" kwartalnie z odnoszeniem 4,65 zł, a z odbiorem 4,— zł.

Agentura nasza przyjmuje również ogłoszenia i reklamy **po cenach oryginalnych, bez żadnych dopłat.**

Administracja wydawnictw Drukarni Polskiej S. A.

Pod zarzutem kainowej zbrodni

Dziś rozpoczął się w Sierakowie proces braci Paechów, oskarżonych o utopienie brata

Sieraków. (Tel. wł.) Dziś w środę, o godz. 11-tej w salce posiedzeń Rady Miejskiej, w gmachu tut. Zarządu Miejskiego rozpoczął się proces przeciw braciom 34-letn. pomocnikowi rzeźnickiemu Albinowi Paechowi z Sierakowa (Gen. Pierackiego 46) i jego bratu 49-letniemu mistrzowi rzeźnickiemu Karolowi Paechowi z Sierakowa (Gen. Pierackiego 40), oskarżonym o to, że 21 maja 1937 r. w Sierakowie w zamiarze pozbawienia życia swego brata Franciszka rzucili go do Warty, skutkiem czego utonął.

Dnia 21 maja o godz. 11,40 zgłosił się na posterunek P. P. w Sierakowie Karol Paech i zameldował, że o godzinie 10 utopił się w Warcie jego brat Franciszek. Na skutek tego policja wszczęła natychmiast akcję ratunkową i po kilkugodzinnym przeszukaniu koryta Warty znaleziono w godzinach wieczornych zwłoki Franciszka Paecha. Przeprowadzone na miejscu oględziny zwłok przez lekarza nasunęły wątpliwości i przypuszczenia, że Franciszek Paech zginął nienaturalną śmiercią. Przeprowadzono drobiazgowe dochodzenia, które przypuszczenia te potwierdziły.

Ustalono mianowicie, że dnia 21 maja rb. bracia Albin i Karol Paech udali się w godzinach rannych na brzeg Warty, by nałowić ryb. Albin Paech w tym celu zabrał sieć swego brata Franciszka. O godz. 9,30 przybyli nad Wartę. Albin Paech usiadł nad brzegiem Warty w miejscu, gdzie wpada do niej struga Orzecznica i począł naprawiać sieć. Karol zaś przeszedł na drugą stronę strugi, by w cieniu wikliny przeczytać gazetę. Po pewnym czasie do siedzącego nad brzegiem rzeki Albina przyszedł jego brat Franciszek i począł robić mu wymówki, za samowolne zabranie sieci do połowu.

Po ostrej wymianie zdań doszło między nimi do bójki, w czasie której Albin Paech chwycił Franciszka za szyję, następnie podskoczył i obejrzawszy sobie rękę, zawołał: „Tyś mnie udrapnął" i z jeszcze większą zaciętością rzucił się na swego brata. W tym momencie do bójki przyłączył się Karol Paech, który uderzył Franciszka pięścią w głowę, tak, że ten przewrócił się. Obaj bracia poczęli go dalej bić tak, aż ten przestał się ruszać. Kiedy stwierdzili, że Franciszek nie daje już znaku życia, Karol Paech wszedł na najwyższe wzniesienie nad brzegiem Warty i pilnie rozejrzał się dokoła. Kiedy zaś stwierdził, że nikogo w pobliżu nie ma, wspólnie z bratem Albinem podnieśli z ziemi Franciszka i zanieśli go w dół rzeki Warty oraz rzucili w jej nurty. Następnie zabrali porzuconą sieć i również wrzucili ją do wody. — Obaj bracia jednak nie zauważyli, że świadkiem całego zajścia był Jan Stańko, który z odległości 170 metrów wszystkiemu się przyglądał.

Obu bratobójców osadzono we więzieniu. Do winy się nie przyznali, składając obaj odmienne, sprzeczne ze sobą wyjaśnienia, mające za zadanie ukryć prawdziwy przebieg zajścia. Dalsze dochodzenia ustaliły, że bracia Albin i Karol Paechowie żyli w niezgodzie ze swym bratem Franciszkiem. Franciszek Paech był bowiem jedynym opiekunem matki i domagał się zapłacenia komornego za mieszkanie, które obaj zajmowali w domu matki. Na tym tle dochodziło często między nimi do nieporozumień i bójek, w czasie których musiała interweniować miejscowa policja.

Rozprawie przewodniczy wiceprezes Sosiński z Poznania. Oskarża prokurator Kaczorowski, w charakterze obrońcy występuje adw. Szymanowski z Międzychodu. Na rozprawę powołano pięciu świadków.

Sieraków. (Tel. wł.) O godz. 11,15 na wniosek prokuratora sąd przerwał rozprawę i wyjechał wraz z oskarżonymi na wizję lokalną.

WRAŻENIE POBYTU W AFRYCE POD PALMAMI MA... KTO UŻYWA MYDŁA TROPIKA O UPOJNYM ZAPACHU TROPIKALNEJ ROŚLINNOŚCI I WYSOKICH WALORACH HYGIEN. KAWAŁEK 50 GROSZY

HENRYK ŻAK POZNAŃ

Mydło do golenia à la crème „Miallor" Nr. 2024 daje tłustą i miękką pianę i uprzyjemnia golenie.

Pg 33 689 90-Ż. 903/4

Przypominamy

o odnowieniu prenumeraty na listopad. Kto uskutecznił zamówienie tylko na październik, a chciałby otrzymywać „Kurier Poznański" w dalszym ciągu, niechaj nie zwleka z uiszczeniem przedpłaty a uczyni to **zaraz.**

Listowi zbierają przedpłatę do 25 b. m. Zamówienia na „Kurier Poznański" przyjmują także wszystkie poczty — w razie odmowy prosimy o poinformowanie nas.

Administracja.

Pobili śmiertelnie męża i szwagra

Kępno (km). W ub. poniedziałek stawali przed Sądem Okręgowym z Ostrowa na sesji wyjazdowej w Kępnie: Elżbieta Nietzke, z domu Grossek, lat 26, Helena Grossek, lat 29, i mąż jej, kupiec Leon Grossek, lat 32, wszyscy z Bralina, oskarżeni o to, że dnia 11 sierpnia 1937 r. wspólnie działając pobili Pawła Nietzkego, męża osk. Elżbiety, co spowodowało śmierć śp. Pawła Nietzkego.

Oskarżeni z płaczem przyznali się do pobicia zmarłego, jednak spowodowani byli koniecznością obrony własnej. Nietzkowie pobrali się w lipcu 1936 r. i już po 4-tygodniowym pożyciu rozpoczęły się niesnaski i kłótnie. Osk. Elżbieta była częstokroć bita przez męża, a nawet kopana znajdując się w stanie brzemiennym. Złe traktowanie zmuszało często Nietzkową do ucieczki z domu i przebywania u brata swego, Leona Grosska. W maju 1937 r. przyszło na świat dziecko. Krytycznego dnia, 11 sierpnia rb., kiedy znowu od tygodnia przebywała u brata, powzięła myśl odebrania dziecka i wykorzystując nieobecność męża w domu, pobiegła i dziecko zabrała. Po powrocie ojciec zauważył brak dziecka. Uzbroiwszy się w młotek pobiegł ku zagrodzie Grosska, a zastawszy drzwi zamknięte przystawił obok stojącą ławkę i młotkiem począł rozbijać okno, chcąc za wszelką cenę dostać się do wnętrza. Osk. Leon Grossek, znajdujący się na zewnątrz domu, wstrzymywał go od zamiaru wejścia do izby; w tym czasie Nietzkowa i Grosskowa zadawały mu razy szczotką, laską, garnkami, nie bacząc, gdzie trafiały. Wreszcie poturbowany i skrwawiony zawrócił odgrażając się nadal. Pobicie było jednak groźniejsze, aniżeli pierwotnie przypuszczano, ledwo bowiem zawlókł się do domu, stracił przytomność. Przywołany kapłan dysponował go na śmierć, następnie odstawiono ciężko pokaleczonego do szpitala pow. w Kępnie, gdzie tejże nocy na skutek odniesionych ran zmarł.

Po przemówieniach stron sąd wydał wyrok, mocą którego skazał Elżbietę Nietzke i Helenę Grossek po 2 lata oraz Leona Grosska na 6 miesięcy więzienia z zaliczeniem przebytego aresztu oraz uznał powództwo cywilne na sumę 186,70 zł. Wyrok umotywował sąd tym, że aczkolwiek oskarżeni działali w obronie koniecznej, to jednak granice obrony tej zostały przez oskarżonych przekroczone. Z uwagi na dotychczasową niekaralność oskarżonych oraz na obronę konieczną sąd zastosował dla wszystkich oskarżonych zawieszenie kary na przeciąg 4 lat, przy czym zostali oni z miejsca zwolnieni.

PROSZKI do pieczywa BUDYNIE i GALARETKI Lubcl są wyrobami polskimi.

Pg 33 678-39,574

Zmiażdżony przez wagony kolejki

Buk. (bm.) W ub. wtorek wydarzył się w Sędzinach, pow. szamotulskiego, wypadek, zakończony śmiercią 33-letniego właściciela 25-morgowego gospodarstwa śp. Michała Paluszaka z Sędzinka.

Tragicznie zmarły wskutek własnej lekkomyślności wszedł na platformę wagonu towarowego, znajdującego się przy buforach na końcu tzw. ślepego toru. W pewnej chwili przetaczano na ten tor wagony z burakami cukrowymi. Wskutek pochylenia się wagonu, stojącego przy buforach, śp. Paluszak został wgnieciony pomiędzy dwa wagony, które zmiażdżyły mu klatkę piersiową tak, że w pięć minut po wypadku wyzionął ducha. Przybyły na miejsce wypadku ks. prob. Mazur z Sędzin zaopatrzył konającego Olejami św., a lekarz dr Siuda stwierdził zgon.

Wypadek zdarzył się przy szosie na torze Kolejki Opalenickiej.

Katastrofa budowlana

Toruń. (Tel. wł.) W cegielni inż. Chrzanowskiego w Grębocinie pod Toruniem wydarzyła się groźna katastrofa budowlana. Wielka murowana suszarnia, długości 100 m, przeciążona surowcem wskutek podmycia fundamentów obsunęła się i runęła w głęboką gliniankę.

Straty wynoszą około 50 tys. zł. Ofiar w ludziach na szczęście nie było.

STAN POGODY W POZNANIU

20 października 1937

Temperatura 7 godz. + 4,7, 13 godz. + 13,8.

Ciśnienie
7 godz. 762,6 mm. wysokie
13 godz. 761,3 mm.
tendencja barom.: ciśnienie spada

Zachmurzenie
7 godz. pogodnie
13 godz. pogodnie

Wiatr
7 godz. kierunek wschodni, szybk 3 m/sek.
13 godz. kierunek południ.-wsch., szybk. 5 m/sek.

Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,1 mm., rodzaj opadu: mgły.

Temperatura w dniu 19 października rb. była:
najwyższa + 13,7 o godz. 15
najniższa + 4,3 o godz. 3

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Po chłodnej nocy, miejscami przymrozki, w dzień pogodnie i dość ciepło.

Z WIELKOPOLSKI

— * **BUK.** W ub. niedzielę rozpoczęto z inicjatywy miejscowego koła Stron. Narodowego akcję antyżydowską pod hasłem „Buk bez Żydów". Przy wszystkich składach żydowskich, których na tut. terenie jest aż siedem ustawione pikiety wskazywały ludności (po części wiejskiej), że niedziela jest dniem świątecznym i że kupowanie w niedzielę zwłaszcza u Żydów jest zbrodnią przeciwko polskości. Były wypadki, że kilku niedowarzonych wyrostków widocznie przez Żydów przekupionych pachołków żydowskich w tej zbożnej akcji przeszkadzało. Akcja ta w pierwszym dniu dała dodatnie wyniki. — Akcja przeciwżydowska w mieście naszym przeprowadzona zostanie przez całe dwa tygodnie. W niedzielę 24 bm. zaś odbędzie się o godz. 12 w sali parafialnej wielkie publiczne zebranie Str. Narodowego z referatami antyżydowskimi.

— * **GNIEZNO.** W ostatnich dniach ubyły w Gnieźnie dwie placówki mniejszości narod. a mianowicie: zlikwidował swój skład rzeźnicki przy ul. Mikołaja Niemiec Steinbarth oraz Żyd Pendzel skład garderoby i towarów krótkich przy ul. Mieczysława.

— * **INOWROCŁAW.** W niedzielę w salach hotelu Basta odbył się zjazd Nauczycielstwa Chrześcijańsko-Narodowego przy udziale 120 delegatów i gości. Zjazd rozpoczęto mszą św. w kościele garnizonowym nabożeństwo odprawił ks. prof. Szukalski, który wygłosił również kazanie. Obrady zagaił prezes miejscowego koła p. Kamiński witając delegatów okr. poznańskiego p. Lorkiewicza pomorskiego p. Ryczakiewicza, wicestarostę Śmietanko, mjr. Wróbla, wiceprezydenta Juengsta. Przewodniczył zjazdowi p. Lorkiewicz. Referat ideowy wygłosił p. Kasprzyk z Kościelca. Prelegent w swym referacie scharakteryzował kapitalizm i komunizm, który deprymuje obecnie nawet dusze młodzieży. Miłością i miłosierdziem możemy przeciwstawić się tym wpływom. Po przerwie obiadowej przemawiał ks. kan. Kubski, a drugi referat wygłosił prof. Kujawski. Prelegent przedstawił trudną i mozolną pracę nauczycielstwa, brak zrozumienia ze strony społeczeństwa i nikłe korzyści materialne wzamian za odpowiedzialną i ciężką pracę. Na zjazd przybyły delegacje z Poznania, Bydgoszczy, Gniezna, Torunia, Pakości, Żnina, Mogilna, Grudziądza, Janowca, Kruszwicy, Barcina, Gniewkowa, Strzelna i Inowrocławia.

— * **KOŚCIAN.** W ub. sobotę na plenarnym posiedzeniu członkowie koła powiat. Stow. Nauczycielstwa Chrześc.-Narodowego po dłuższej dyskusji powzięli uchwałę w sprawie znanych wystąpień ZNP. W uchwale tej Stowarzyszenie protestuje kategorycznie przeciwko wciąganiu nauczycieli i dzieci do polityki i szerzeniu anarchii strajkowej wśród nauczycieli. W końcowym ustępie uchwały członkowie Stowarzyszenia przeciwstawiają się utożsamianiu ZNP do ogółu nauczycielstwa, które przecież zgrupowane jest i w innych organizacjach nauczycielskich. Zaznaczyć wypada, że Stow. Nauczycielstwa Chrześc.-Narodowego w powiecie kościańskim rozwija się dobrze. Nie ma bowiem prawie zebrania, na którym by nie przyjmowano nowych członków wśród nich także b. członków ZNP, którzy do tej organizacji zostali wciągnięci. Nic więc dziwnego, że sukcesy Stowarzyszenia, często podkreślane w miejscowej narodowej „Gazecie Polskiej", budzą nie zawsze dobrze ukryty gniew ZNP.

— Walne zebranie Polskiego Związku Zachodniego, które odbyło się 18 bm., uchwaliło rezolucję, protestującą przeciwko szykanom Polaków w Gdańsku. Sprawa Gdańska była obszernie na zebraniu omawiana. Po sprawozdaniu z dwuletniego okresu działalności, wybrano nowy zarząd w osobach pp. adw. Lempa — prezes, Heinrich — wiceprezes, Kmieciak — sekretarz, apt. Leszczyński — skarbnik i członkowie zarządu — Jezior, J. Tomaszewski i Igłowicz. Komisja rewizyjna pozostała bez zmian. W dyskusji poruszano m. in. spadek liczby członków z 400 na 100, czego przyczyną jest przeniesienie głównego zarządu do Warszawy oraz nadmiar towarzystw i składek w naszym mieście. Udział publiczności był mały.

— Również nikłą frekwencją cieszyły się następujące imprezy: koncert chóru męskiego „Arion" i „Młody las", odegrany przez Teatr Ziemi Leszczyńskiej. Występy te, przygotowane dużym nakładem pracy („Arion" odśpiewał szereg nowych pieśni) były naprawdę wieczorami artystycznymi, mimo to nie spotkały się absolutnie z poparciem społeczeństwa. Słusznie więc miejsc. narodowa „Gazeta Polska" atakuje te sfery obywatelskie, które często proszą chór „Arion" na bezpłatne występy podczas akademij, a nie przychodzą na urządzony przez ten chór koncert. W mieście Kościanie jest doprawdy „nadmiar" towarzystw, organizacyj, cechów itd., których liczba przekracza cyfrę 70. Dziwić się więc nie można, że społeczeństwo tutejsze jest tą „pracą" społeczną już zmęczone i zebrania, a nawet, jak ostatnio, występy świecą pustkami. Czyż nie dałoby się temu jakoś zaradzić?

— * **RAWICZ.** Katol. Tow. Kobiet „Praca" w Rawiczu obchodziło ostatnio 15-lecie swego istnienia. Z tego powodu ks. prob. Gumprecht odprawił mszę św., podczas której wszystkie członkinie przystąpiły do Stołu Pańskiego. Po południu odbyło się w sali Hotelu Centralnego uroczyste zebranie, które zagaiła p. Kuncewiczowa i przystąpiono do odczytania sprawozdania z 15-letniej działalności koła. Następnie ks. Nogala wygłosił przemówienie pt.: „K. S. K. — szkołą apostolskiego myślenia". Po zebraniu urządzono wspólną kawę.

— Zmarł znany i ceniony śp. Wojciech Wojtaszak z Zawad, długoletni członek rady nadzorczej „Rolnika" w Rawiczu i współzałożyciel spółdzielni.

— W ub. niedzielę rozegrały drużyny „Sokoła" z Rawicza i Wolsztyna mecz w piłkę nożną, zakończony porażką „Sokoła" rawickiego w stosunku 2:1. (rs)

— * **WOLSZTYN.** W kościele parafialnym w Przemęcie nieznany sprawca dopuścił się świętokradztwa. Skradziono złoty krzyż.

— Wenta Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia urządzona w niedzielę cieszyła się wielką frekwencją.

— W piątek i sobotę aresztowano 4 członków Stronnictwa Narodowego, pikietujących składy żydowskie. Dnia następnego zwolniono ich z aresztu. Starostwo ukarało ich aresztem od 5 do 14 dni. Wszyscy wnoszą apelację.

— Zmarli tutaj: długoletni woźny miejski śp. Bernard Dominik i em. kierownik szkoły śp. Jarosław Tramski, opiekun społeczny. (wo)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Fundusz śp. Kazimierza Nowaka: Dyr. Baranowski 20,—, ks. kanonik Teofil Kłos, proboszcz, Czerniejewo, 50,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 185,— zł.

Na chleb św. Antoniego: P. S. z serdecznym podziękowaniem Najsł. Sercu Pana Jezusa i Matce Najśw. za wysłuchaną prośbę za przyczyną św. Józefa, św. Antoniego, św. Tereski i dusz w czyśćcu cierpiących 2.50, razem z poprzednio pokwitowanymi 6,50 zł.

Na ochronki Naramowice, Urbanowo i Winiary: Dnia 19. 10. 1937 wpłaciliśmy do Kom. Kasy Oszcz. m. Poznania na Fundusz Ochronek 20,— złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 19 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Kupiec samodzielny Czesław Streich w Bydgoszczy i Aniela Wowerówna; handlowiec Brunon Małyszczyk i Wacława Wojciechowska; tokarz Stanisław Taszarek i Stanisława Torchała w Zębowie, pow. nowotomyski; szofer Jan Wolniewicz i Jadwiga Tomczakówna; stolarz Leon Kujawa i ekspedientka Jadwiga Sawicka w Pleszewie; stolarz Marian Ławniczak i Pelagia Mocek w Kaźmierzu, pow. szamotulski; urzędnik kolejowy Ludwik Neymann i Wanda Wojtusiówna w Podzamczu, pow. kępiński; czeladnik ślusarski Wit Grzegorek w Szubinie i Maria Pachocka; robotnik Michał Sibilski i pracownica domowa Stefania Dembowska; szofer Leon Fechner i ekspedientka Zofia Domagała; robotnik Władysław Kamiński i prasowaczka Helena Janowska.

Zgony

Dnia 20 bm. zapisano następujące zgony:

Zdzisław Konieczny, uczeń szkolny, 10 lat; Stanisław Goszczyński, magazynier 55 lat; Franciszka Chyła, bez zawodu, 70 lat; Wiktoria Wiśniewska z domu Czajkowska, 50 lat; Kazimierz Kośmicki, mistrz fryzjerski, 31 lat; Edm. Czypicki, 10 min.; Anna Połczyńska z domu Kuchcianka, lat 59; Waleria Walczakówna, pracownica, 29 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ZNÓW KONCERT W POŁOWIE URWANY

Otrzymujemy następujące uwagi:

W poniedziałek na godzinę 21 zapowiedziano z Rzymu koncert europejski który przejęły liczne rozgłośnie w Europie i jedna w Ameryce Północnej. Warszawa również go rozesłała przez wszystkie stacje polskie, lecz tylko część pierwszą. Dlaczego?

Jako stały radiosłuchacz uważam to za krzywdę dla amatorów muzyki. Radio Polskie przechodzi obecnie na coraz popularniejsze programy muzyczne. — „Frontem do szarego człowieka“. Jest to słuszna kalkulacja pieniężna. Trzy złote szarego lampowicza, a zwłaszcza dwa złote szarego detektorowicza mają tyle samo groszy, co te same złote mniej szarego słuchacza, który od czasu do czasu woli coś posilniejszego, niż foxtrot albo amatorski krakowiaczek. Radio buduje rozgłośnie, jest wielkim aparatem i ma wielu urzędników, których trzeba opłacać, więc potrzebuje dużo pieniędzy.

Tak jest niewątpliwie. Ale czy to racja, aby ucinać w połowie koncert istotnie wspaniały — i to ucinać w tym miejscu, od którego właśnie zaczyna być bardziej popularnym? Pierwsza połowa koncertu włoskiego przyniosła muzykę od Palestriny do Cimarosy: najwymyślniejsze kąski dla smakoszów i znawców. W drugiej części przyszedł Rossini, Bellini, sekstet z „Łucji“, kwartet z „Rigoletta“, kwartet z „Cyganerii“. Wszystko, co najpopularniejsze, najdostępniejsze i najbardziej lubiane, w wykonaniu więcej niż pierwszorzędnym. Dały koncert włoski w całości Francja, Jugosławia, stacje czeskie, Austria, Węgry, Norwegia; Dania. Polska go obcięła, chociaż była przecież powiadomiona o nim nie później od tamtych państw i mogła go była w swój program ramowy bez trudu wsadzić. „Nowości literackie“ dały się przenieść na wcześniejszą porę, ostatni „dziennik“ i przegląd prasy to także nie świętość, której tknąć nie wolno, a czasu przed tym nie brakowało i dość było usunąć czterdzieści minut koncertu... amatorów - mandolinistów, który zajął wszystkie anteny polskie między 20-tą, a 20,40. Naprawdę warto było poświęcić tę muzyczkę dla prawdziwej muzyki, szczególnie gdy się pamięta, iż ci sami amatorzy popisywali się na dwa dni przed tym, w sobotę, całogodzinnym koncertem na wszystkie rozgłośnie polskie, inni zaś, z Katowic, brząkali sobie tego samego dnia przez pół godziny z górą i również na całą Polskę. Trzy koncerty mandolinistów na dwa dni — czy to nie za wiele nawet dla wielkich amatorów tego instrumentu? I czy ci amatorzy nie woleliby posłuchać w poniedziałek śpiewu znakomitych Włochów i koncertu świetnej orkiestry, zwłaszcza, że dobrze im wiadomo, iż „walc intermezzo: Gdy kocham“ nie minie ich przy najbliższej mandolinowej okazji, a drugi koncert europejski z Rzymu nie rychło się przydarzy?

P. T.

NAUKA

Poznań górą! W ostatnim zeszycie miesięcznika „Broń i barwa“ zamieszczony został odczyt rtm. dypl. Władysława Dziewanowskiego poświęcony sprawie muzeów wojskowych i działów niepodległościowych. Otóż przedstawiając potrzebę istnienia muzeów prowincjonalnych wojskowych stwierdza rtm. Dziewanowski, że obok centralnego muzeum wojskowego w Warszawie istnieje tylko jedno prowincjonalne w Poznaniu. Fakt ten świadczy korzystnie o naszym społeczeństwie, które już dawniej zdobyło się stworzenie tej placówki kulturalnej, gdy inne miasta np. Lwów czy Kraków nie mają jej do dziś dnia. Wywody rtm. Dziewanowskiego idą w tym kierunku, że należałoby starać się o stworzeniu w tych pozostałych ośrodkach osobnych muzeów, albo też w istniejących muzeach ogólnych wyodrębnić dział wojskowy. Obok tego ciekawego artykułu znajdujemy w piśmie tym artykuł St. Meyera o szyszaku z XVIII wieku, dyr. Gembarzewskiego o proporcjach, znakach i chorągwiach itp. Jak zwykle, tak i tym razem obejmuje zeszyt „Broni i barwy“ szereg materiałów munduroznawczych oraz starannie wykonane ryciny. (J. St.)

W NAUKOWYM POZNANIU

Wydział Lekarski Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbędzie zebranie w piątek, dn. 29 października rb., o godz. 20 c. t. w sali wykładowej Kliniki Dermatologicznej U. P., ul. Szkolna 14 (Szpital Miejski). Na porządku obrad: 1. Komunikaty. 2. Pokazy. 3. Referat dr Tadeusza Szulca pt. „Sprawa reorganizacji Wydziału Lekarskiego Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk“. 4. Dyskusja i wnioski.

LITERATURA

Wieczór autorski Jadwigi Popowskiej, autorki tomiku poezyj pt. „Przed nocą“ odbędzie się dziś, w środę, 20. bm. w „Salonie 35“. Słowo wstępne wygłosi Wojciech Bąk. Recytować wiersze będzie Jan Ulatowski.

W 36 dni naokoło świata. Bohateh Juliusza Verne'a, piszącego w r. 1872, potrzebował 80 dni, aby objechać świat dookoła. Rekord jego pobił pewien Francuz w r. 1911, ustanawiając czas o połowę krótszy — 39 dni. Dzisiejsze środki komunikacyjne — przede wszystkim aeroplan — stwarzają nowe możliwości, ale paraliżuje je poniekąd powojenny stan rzeczy. Bohaterowie „Wyścigu naokoło świata“ E. Dronnberga (tł. z angielskiego dr. P. Zajączkowski, Rój, 1937) doznają rożnych przeszkód, przede wszystkim ze strony czerezwyczajki i ze strony przedstawiciela wielkiego koncernu przemysłowego, starającego się o koncesję w Chinach. Zapewne nie było to zamiarem autora, ale wskazał on tym sposobem dwie najbardziej złowrogie potęgi zagrażające naszej cywilizacji, bolszewizm i międzynarodowy kapitał. Zresztą współzawodnicy, których jest troje, umówili się, że będą sobie przeszkadzali wzajemnie, gdyż idzie o wysoką nagrodę. Ta przypadnie dwojgu dziennikarzy, którzy dochowali zasady fair play, a współzawodnictwo ich skończy się małżeństwem. Trzeci uczestnik przegrywa. Dobrze mu tak, używał szkaradnych metod, a te w powieściach zawsze ulegają karze. Całość czyta się przyjemnie, lecz przekład ma poważne usterki, np. niepotrzebnie w brzmieniu oryginalnym zwroty i wyrazy angielskie (także w łamanej angielszczyźnie Chińczyków). Toast stuprocentowo odpowiada naszej grzance, więc dlaczego nie powiedzieć „grzanka“? (W. T.)

MUZYKA

Koncert chórów. Z Katowic donoszą nam (ad): Odbył się koncert wokalny dwóch chórów: kolejarzy stanisławowskich i katowickich. Wykonano pieśni ludowe Gatka i Lachmana oraz utwory Szopskiego. Dyrygowali: Edward Litwicki i Henryk Nitsche.

SZKOLNICTWO

Atlas Polski dla pierwszej klasy nowego typu gimnazjum ukazał się w nowym wydaniu nakładem Książnicy Atlas we Lwowie. Autorem jest tyle dla kartografii zasłużony prof. dr Eugeniusz Romer. W porównaniu z pierwszym wydaniem z przed kilku lat widać duże ulepszenia. Atlasy Romera cechuje niebywała oszczędność miejsca; na niewielkiej powierzchni wydrukowano dużo mapek i wykresów, tak, że i cena może być obniżona do minimum. Przykładem takiej właśnie oszczędności może być okładka. Dawniej była ciemno zielona, dziś — piaskowo-żółta, bowiem na jej wewnętrznej stronie łatwiej było w ten sposób wydrukować dwie nowe tablice z planami 15 typów osiedli wiejskich oraz 16 miast o najbardziej charakterystycznym wyglądzie. Obie tablice służyć będą do ilustracji osobnego rozdziału w podręczniku pod tytułem: „Pierwotne osadnictwo i krajobraz w Polsce“. Staranność w doborze przykładów podnosi fakt, że wszystkie typy osiedli wyrysowano w jednolitej podziałce tak dla wsi jak i dla miast. Szczególnie interesujące jest porównanie obrazu samej wsi przed komasacją i po niej; dowodem stopniowego osuszania bagien polskich jest planik futorów na wydartych wilgoci terenach koło Łunińca. Są też i przykłady na podmiejskie osady willowe koło Warszawy, osadę górniczo - przemysłową koło Chorzowa i młodą, regularną wieś koło Ostrowi Mazowieckiej. W dziale map poprawkom uległy te, na których trzeba było wnieść nowe zmiany w granicach województw. Oko nasze przywykło niemal do wysmukłego kształtu województwa Poznańskiego; na nowych mapach widzi je nieco „otyłe“. Na imponującej mapie Polaków w szlakach odkrywczych świata czytamy już datę „1937“ i nazwisko dr Al. Kosiby na zachodnich wybrzeżach Grenlandii; również umieszczono w Andach datę bieżącego roku, jako drugą polską wyprawę alpinistyczną. Zapewne przez pomyłkę nie wpisano nazwisk Piwowara koło Nowej Ziemi na północ od Peczory i Obi (z lat przedwojennych) i Stefana Jarosza na Wyspie Kościuszki w Ameryce Północnej (chwila obecna). Te drobiazgi w niczym nie ujmują niezwykłej wartości atlasu Romera; uczeń może mieć zaufanie do autorów podręcznika, którzy tak śledzą aktualność. (jmł)

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

„Nowe oblicze Rzymu“. Pod takim tytułem wygłosi red. Jan Kawczyński odczyt przez radio, dziś, w środę 20. bm., o godz. 20. Prelegent jest rzymskim korespondentem naszego pisma i od dwu lat bawi stale we Włoszech. Korzystając z wakacyjnego pobytu w Polsce chce się z radiosłuchaczami podzielić szeregiem ciekawych obserwacyj i spostrzeżeń o rozbudowie Wiecznego Miasta.

Książki nadesłane

Bronisław Gnatowski: „Ku spolszczeniu asekuracji prywatnej w Polsce“. Warszawa 1937. Biblioteka „Jutra Pracy“.

A. Sas: „Zygmunt i Barbara“. Sieradz 1937. Biblioteczka scenariuszy filmowych. Tom. I.

DOPŁYWY WIELKIEJ RZEKI

Na wystawie paryskiej — Sztuka francuska pokazana w całym blasku — Wielka następczyni wielkich epok — W dwóch Pałacach — Od początku chrześcijaństwa do naszych czasów — Najnowsi osobno — Trzej wielcy pionierzy — Dwa główne prądy — Co to był kubizm? — I czym się wpisał w rozwój? — Nic nie krzepnie, wszystko płynie — Jeden wielki styl: współczesny.

Paryż, 17 października.

Obecna światowa wystawa paryska jest olbrzymią manifestacją sztuki francuskiej, która po przekwicie włoskiego Renesansu i po wielkich i małych mistrzach holenderskich XVI i XVII stulecia, stała się następczynią tych wielkich niegdyś epok i szkół.

Clouet, Poussin, Claude Lorrain — później Chardin, Fragonard, Watteau, Boucher, David, Ingres, Delacroix i Cézanne, oto następcy tradycyj klasycznych i Odrodzenia. Ważność i wielkość sztuki francuskiej od lat trzystu polega właśnie na zrozumieniu i kontynuowaniu ideału i zasad sztuki plastycznej Greków i Rzymian, Włochów, Hiszpanów, Flamandów i Holendrów z epoki Odrodzenia. Toteż Francja zdobyła stanowisko dominujące w współczesnej sztuce wszechświatowej, a stąd czerpie siłę oddziaływania na współczesną kulturę i sztukę innych narodów, taką, jaką niegdyś posiadali Grecy, Rzymianie i Włosi. Toteż organizując wystawę wszechświatową, Francuzi pobudowali pawilony i gmachy, przeznaczone li tylko na dzieła sztuki, — a także zorganizowali poza wystawą wiele wystaw i pokazów malarstwa, rzeźby i grafiki.

*

Najgłówniejszą taką manifestacją jest wystawa pt. „Arcydzieła sztuki francuskiej“ (Chefs d'oeuvre de l'art français), mieszcząca się w specjalnie zbudowanym „Palais National des Arts“ przy Avenue de Tokio. Tam to mieszczą się największe i najcharakterystyczniejsze dzieła artystów francuskich począwszy od złotnictwa i zdobnictwa wieku I-go aż do malarstwa, grafiki i rzeźby lat ostatnich.

Druga wystawa znów zapoznaje nas z epoką najnowszą, tj. od impresjonizmu aż po lata ostatnie (gdyż wystawa w Pałacu sztuki przy Avenue de Tokio pokazuje nam sztukę francuską aż do impresjonistów włącznie). Jest to urządzona przez zarząd Zbiorów i Muzeów Miejskich wystawa w tzw. „Petit Palais“, czyli Małym Pałacu, gdzie mieszczą się zwykle zbiory obrazów i rzeźb zakupionych przez miasto Paryż.

Otóż wystawa ta jest znów przeglądem sztuki francuskiej najnowszej tz. niezależnej (l'Art independant). Jest to epoka poimpresjonistyczna albo „pocezaniczna“, z „fauvoistami“ (dzikimi), nowoimpresjonistami, kubistami i nadrealistami włącznie. Tu widzi się dokładnie pokazaną sztukę francuską dni ostatnich, jej liczne kierunki, mody i „izmy“. Bo sztuka współczesna francuska to właściwie rezultat różnych wpływów. A przede wszystkim impresjonizm pozostawił tak na malarstwie jak i na rzeźbie piętno niezatarte i okazał się prawdziwym odrodzeniem dla współczesnej sztuki francuskiej.

Dwaj wielcy malarze: Delacroix i Cézanne, oraz jeden rzeźbiarz: Rodin — wpłynęli decydująco na ukształtowanie się epoki i stylu. Delacroix przez odrodzenie formy malarskiej za pomocą koloru, — Cézanne przez ustabilizowanie kompozycji obrazu, a Rodin przez wprowadzenie do rzeźby giętkich form i nerwowej subtelności współczesnej. Ale już na tej wystawie najnowszej sztuki widać pewien wyraźny podział — tak w malarstwie jak i rzeźbie. Są tutaj artyści, którzy wyraźnie hołdują naturze albo wizji rzeczywistości — którzy z mniejszymi czy większymi deformacjami przedstawiają świat widziany, oraz tacy artyści, którzy hołdują abstrakcji.

Do działu pierwszego należą przede wszystkim Henri Matisse, (któremu oddano tutaj osobną dużą salę), następnie Derain, Vlaminck, Friesz, Bonnard i najbardziej może z nich wszystkich charakterystyczny dla współczesności Utrillo. Ci artyści, żyjący dzisiaj we Francji, są przewódcami współczesnego malarstwa realistycznego i za nimi idzie cała falanga młodych malarzy, którzy nie odwracają się od natury i często ją nawet dosłownie kopiują.

Drugi dział współczesności, to malarstwo i rzeźba abstrakcyjna. Jest to dziecko współczesnego intelektu. Kilku malarzy niezadowolonych z impresjonistycznego naturalizmu, zwróciło się ku mistyce, filozofii i geometrii. Zwrotnym punktem były niektóre ostatnie płótna Cézanne'a, impresjonisty, który wszakże przy końcu życia odwrócił się był od impresjonizmu, poszukując nowej kompozycji obrazu i oddziaływania wzajemnego form geometrycznych w obrazie. Cylinder, stożek i sześcian mieszczą się w każdej formie widzialnej, — mówił Cézanne — i należy je stosować w formie malarskiej. Z teorii tej wyszli kubiści z Picassem i Braqu'iem na czele, i odtąd ten dział malarstwa wszedł w epokę abstrakcji. Picasso, Braque, Leger, Gris i inni, których nazwano odtąd kubistami (z powodu formy malarskiej użytej w ich obrazach: „cube“ — sześcian), stali się twórcami nowej szkoły. Działo się to w latach 1914 do 1920. Dziś szkoła kubistyczna weszła swym wpływem, większym lub mniejszym, w całe malarstwo i rzeźbę współczesną — tak że podlegli mu nawet najwybitniejsi realiści, malujący i rzeźbiący z natury. Na wystawie w Małym Pałacu, gdzie wszyscy wybitni kubiści mają swe miejsce, widzi się przez porównanie, jak zaciążył kubizm nad malarstwem współczesnym. Także duży wpływ kubizm wywarł na współczesną dekorację i architekturę, która wróciła (po cichej secesji) do prostoty form geometrycznych.

*

Tak więc we współczesnej sztuce francuskiej dwa kierunki dominują: realizm (według natury), oparty na konstrukcji formy i barwy — i abstrakcjonizm, często nawet posługujący się formami wziętymi z natury, ale w celach czysto abstrakcyjnych przez transpozycję natury.

Mówi się często o tzw. nowym akademizmie. Słowo to mogłoby być użyte właściwie wtedy, gdyby kierunki lub „izmy“ ustaliły się lub zakrzepły w jakiejś doktrynie lub schemacie. Tak nie jest. Współczesna sztuka francuska ulega ciągłej ewolucji, rozwój jej jest ruchomy i płynny. Widać to właśnie na tej wystawie w „Małym Pałacu“, gdzie obok mistrzów i kierunków już znanych i uznanych, pokazano nam wielu artystów właśnie w stadium najsilniejszej ewolucji i poszukiwań.

W ten sposób różne „izmy“, które na razie przeminęły, stały się właściwie dopływami jednego wielkiego współczesnego stylu w malarstwie, rzeźbie architekturze i zdobnictwie, stylu współczesności, dla którego trudno by było znaleźć nazwę jedną i specjalną. Znajdą ją zapewne w przyszłości historycy sztuki, chcący zawsze podporządkować każdą epokę pod jedną specjalną nomenklaturę.

Tytus Czyżewski.

Pisma nadesłane

„Przegląd Księgarski“. Nr. 17. Treść: Ad. L. Sz.: „Akcja antykorsarska“. — Z. Kleszczyński: „Rola księgarza w budowaniu kultury“. — Dajemy głos. — Książka i księgarstwo w zwierciadle pracy“. — H. Gliński: „Przyczynki do dziejów księgarstwa polskiego“. — Informacje i wiadomości. — Adr. Red. Warszawa, Kredytowa 10.

„T. C. L. w pracy i w boju“. Nr. 4. Treść: Ks. dr Milik: „Trzeba pracy — będzie cud“. — P. Głowacki: „Organizujemy konkurs dobrego czytania“. — Żywe słowo w naszej pracy. — S. Roy: „Wczoraj — dziś — i jutro“. — A. Smólski: „Pierwsza wędrówka Akad. Teatru Ludowego“. — Godna uwagi. — Pracujemy. — Okólnik. — Oceny książek. — Adr. Red. Poznań, al. Marsz. Piłsudskiego 1.

„Przegląd Powszechny“. Nr. 10 (646). Treść: S. Szczutowski: „Wojna, gospodarka i ustrój“. — Z. Starowieyska-Morstinowa: „W perspektywie czasu“. — H. J. Korybut-Woroniecki: „Dwudziestolecie Rosji Sowieckiej“. — St. Nawrocki: „Miłosierne epos polskiego Cyda“. — K. Symonolewicz: „Problem Dalekiego Wschodu“. — O. Forst Battaglia: „Wieszcz i prorok młodych Włoch“. — S. J. Góra: „Problem transcendencji i immanencji“. — Przegląd piśmiennictwa. — E. Kosibowicz: „Sprawy Kościoła“. — A. Prawdzic: „Sprawy państw“. — S. Podoleński: „Pawilon Katolicki“ na Międzynarodowej Wystawie w Paryżu“. — A. Kisiel: „Katolicka myśl społeczna w Polsce“. — Adr. Red. Warszawa XII, Rakowiecka 61.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O oczyszczenie atmosfery w asekuracji prywatnej

Od czasów załamania się „Feniksa", „Europy" i „Przyszłości", tych typowych placówek żydowskiej „idei" w asekuracji na naszym gruncie („Przyszłość" — to przybudówka „Feniksa"), dużo mówi się i pisze o deficytowej gospodarce szczególnie zagranicznych towarzystw ubezpieczeń.

Włoskie tow. ubezp. „Assicurazioni Generali", sięgające po czołowe miejsce wśród zagranicznych towarzystw w Polsce, ba nawet wśród całej prywatnej asekuracji w naszym kraju, zamyka już od szeregu lat swój interes w Polsce stratami coraz większymi, bo 1934 r. stratą zł 181.953, 1935 r. już zł 435.494, a 1936 r. zł 1.288.756. Ta strata bilansowa nie ma pokrycia w własnych funduszach tego towarzystwa, znajdujących się w Polsce. Bo kaucji nie złożyło ono w Polsce wcale. Zaś kapitał 1.000.000 złotych, przeznaczony przez to towarzystwo na wyłączną działalność w Polsce (poniekąd jako kapitał zakładowy czy akcyjny) stopniał faktycznie już do zł 87.000, bo według ostatniego bilansu triesteńska centrala „Generali" zadłużyła się u swego przedstawiciela w Polsce na zł 913.000 czyli wybrała tę sumę z Polski, chociaż się jej nie należała. Innych wolnych funduszy własnych nie ma w tym bilancie wcale.

W tym stanie rzeczy niepokryta strata zł 1.200.000 zagraża naruszeniem funduszu ubezpieczeniowego, który przecież ma zagwarantować wypłaty ubezpieczeniowe. Ale w funduszu ubezpieczeniowym, odnoszącym się do ubezpieczeń innych (prócz życiowych), już i tak braknie zł 400.000 czyli ponad 15 pct jego stanu. Zaś do pokrycia funduszu ubezpieczeniowego ubezpieczeń życiowych, które opiewają wyłącznie na walutę polską, zaliczono m. i. pewien papier wartościowy, emitowany we Włoszech oczywiście na liry włoskie, i to w nominalnej sumie lirów 7.618.500; w związku z dewaluacją lira „Assicurazioni Generali" straciło na tym jednym papierze według cyfr podanych w sprawozdaniu kilkaset tysięcy złotych.

Ekonomista - dziennikarz nie zamierza oczywiście pokusić się o techniczną analizę bilansu towarzystwa ubezpieczeń, chociaż np. zaciekawia go sprawa zaległych składek, których bilans wykazuje jako aktywum w sumie 2,6 miln. zł, co odpowiada 29 pct całorocznego przypisu składek (czy przepisy dopuszczają tak wysoki procent zaległości składkowych? czy w nich nie czai się dalsza strata?). Ale kto choć trochę umie czytać bilanse, musi stawić pytanie: Jakie gwarancje daje taki stan interesów „Generali" w Polsce ubezpieczonym w naszym kraju?

Formalnie zagraniczny zakład ubezbieczeń odpowiada za swe zobowiązania w Polsce całym swoim majątkiem, także zagranicznym — gwarancja taka jednak, jak uczy doświadczenie, pozbawiona jest większego znaczenia praktycznego. Nadto włoski przepis prawny winkuluje włoski majątek tamtejszych towarzystw wyłącznie na rzecz włoskich ubezpieczonych. Wreszcie: Ogólny swój bilans ubezpieczeń życiowych zamknęło „Generali" w 1936 roku zyskiem tylko 1 pct swoich dochodów — wynik mniej niż skromny.

Oczywiście „Assicurazioni Generali" nie jest jedynym towarzystwem ubezpieczeń, pracującym w Polsce z deficytami. Niestety. Ale tym bardziej koniecznością palącą jest szybkie i radykalne usunięcie tego zła, które grozi niebezpieczeństwem ubezpieczonym i które podważa — zupełnie niesłusznie — zaufanie społeczeństwa do zdrowego odłamu asekuracji, gospodarzącej racjonalnie.

Jeszcze przed kilku miesiącami „Generali" uzyskało, jak w swoim czasie donosiliśmy, w Państwowym Urzędzie Kontroli Ubezpieczeń specjalne ulgi i przywileje, które przekreślały główny cel projektowanej ustawy o nadzorze państwowym, zmierzającej w pierwszym rzędzie do usunięcia deficytowej gospodarki zagranicznych towarzystw ubezpieczeń.

Sądzimy, że towarzystwa zagraniczne powinny być tak samo traktowane, jak towarzystwa krajowe, szczególnie jeśli chodzi o skuteczny nadzór nad ich działalnością.

Kupując w składzie z tym godłem na pewno nie dajesz pieniędzy Żydowi

O zdrową ofiarność

Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Poznaniu przesłało nam wydaną w imieniu zrzeszeń kupieckich m. Poznania następującą odezwę do kupiectwa m. Poznania:

Jedną z bolączek, stale trapiących społeczeństwo a szczególnie kupiectwo, jako warstwę zawsze gotową do ofiar na cele patriotyczne, społeczne i charytatywne, jest żerowanie na tej ofiarności przez osoby najmniej powołane do gromadzenia funduszy.

Ofiarność kupiectwa wykorzystywana jest często dla celów czysto osobistych lub też nie zasługujących na poparcie. W trudnych warunkach gospodarczych ofiarność musi być ograniczona do celów istotnie ważnych i posiadających ogólnospołeczne znaczenie.

Obecny stan panujący w naszym mieście powoduje stałe i gorszące nawet marnotrawienie z trudem zapracowanego grosza i nie przyczynia się do stworzenia jakichkolwiek trwałych wartości.

Z tych względów zwracamy się do ogółu kupiectwa poznańskiego z apelem, by kategorycznie odmawiało dawania datków, ogłoszeń do pism periodycznych i subwencyj pod jakąkolwiek postacią kwestarzom i inkasentom, nie posiadającym wyraźnego upoważnienia naszej organizacji do kwestowania wśród kupiectwa. Zaświadczenia nasze będą zaopatrzone w pieczęć i podpis, a wydane zostaną po uprzednim dokładnym zbadaniu celowości i konieczności danej zbiórki czy imprezy.

Ścisłe przestrzeganie i stosowanie się do naszego apelu położy kres niezdrowej atmosferze żebraniny.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Dalsza zwyżka franka.** W dniu wczorajszym wystąpiła ponownie wyraźnie mocniejsza tendencja dla franka francuskiego. Zwyżkę tę — jak wiadomo — przypisuje się w dużej mierze pomyślnym dla rządu wynikom wyborów kantonalnych, które udowodniły, że stronnictwo radykalne, uznające konieczność wielu reform gospodarczych i socjalnych, z drugiej zaś strony przeciwne zbyt krańcowym eksperymentom, ma w kraju największą liczbę zwolenników. Przypuszczać jednak również należy, że w kierunku zwyżki franka wpływa obecnie tendencja kapitalistów francuskich do realizacji zysków, a więc do zakupów franków i repatriacji wywiezionych za granicę kapitałów. Ostatnio notowane załamanie się kursów na giełdzie nowojorskiej może być częściowo skutkiem masowego wyzbywania się walorów przez kapitalistów europejskich, częściowo zaś przyczyną, powodującą dalsze wycofywanie kapitałów ze St. Zjednoczonych.

(k) **Handel zagraniczny a kupiectwo.** Ogólnopolski Kongres Kupiectwa Chrześcijańskiego, który odbędzie się w Warszawie w dniach od 13 do 15 listopada rb., zajmie się m. in. ważnym problemem roli kupca polskiego w handlu zagranicznym. Zdaniem sfer kupieckich, tendencje eliminujące kupca z obrotu, znalazły swój wyraz również w handlu z zagranica. Zarówno kartelizacja, jak i etatyzacja przedsiębiorstw produkcyjnych spowodowały bowiem utworzenie przez te czynniki własnych komórek eksportowych, a częściowo także importowych. Innym typem ograniczeń kupiectwa w handlu zagranicznym są zarządzenia reglamentacyjne, które wprawdzie na całym świecie stanowią przeszkodę w handlu, lecz w Polsce odsunęły kupca w bardzo znacznym stopniu od wpływu na zawieraną transakcję.

(k) **Polsko - włoski clearing.** W związku z informacjami, dotyczącymi układu rzekomo zawartego między Polskim Instytutem Rozrachunkowym, a włoską instytucją rozrachunkową „Instituto Nationale per i Cambi con l'Estero" w sprawie regulowania należności z tytułu asekuracji, licencyj, patentów, praw autorskich oraz sum przekazywanych rodzinom przez obywateli włoskich, zamieszkałych w Polsce, Polski Instytut Rozrachunkowy wyjaśnia, że nie zawarł osobnego układu z „Instituto Nazionale per i Cambi con l'Estero" co do regulowania wyżej wymienionych należności. Sposób regulowania tych płatności został ustalony w ramach ogólnych porozumień, jakie zostały osiągnięte jeszcze w czerwcu rb. w Rzymie.

(k) **Wysoki koszt przewozu kolejowego utrudnia kalkulację przemysłowi konserw.** W Wielkopolsce istnieje 8 większych przedsiębiorstw, wyrabiających kwaszoną kapustę i konserwy ogórkowe dla dalszych obszarów zbytu, a konserwy ogórkowe również i na eksport. Przedsiębiorstwa te muszą zaopatrywać się w surowiec w oddalonych miejscowościach, gdyż surowiec, znajdujący się w najbliższej okolicy, pochłaniają w zupełności małe wytwórnie, pracujące dla potrzeb miejscowych. Gotowy produkt wywozi się w znacznej części koleją w ilościach wynoszących do 270 tys. kg rocznie. Dowóz surowca do wymienionych przedsiębiorstw odbywa się w znacznej mierze furmankami, gdyż kalkuluje się znacznie taniej, niż koleją. Ten sposób zaopatrywania się w surowce nie jest dla wytwórni dogodny, gdyż przy segregacji powstaje około 40 proc. odpadków niezdatnych do przerobu. Przy przewozie koleją, odbiór towaru wyłącznie zdatnego do użytku może być dokonany na stacji nadania przez przedstawiciela fabryki. Jednakże wysokie koszty przewozu kolejowego stanowią przeszkodę w wielu wypadkach nie do przezwyciężenia. Należałoby zatem spowodować obniżenie obecnie obowiązujących stawek przewozowych i przyznania dla świeżej kapusty i świeżych ogórków, przeznaczonych do przerobu, taryfy wyjątkowej ze stawkami III klasy drobnicowej, oraz wagonowej 16 zmniejszonej o 25 proc. (az)

PASY TRANSMISYJNE
i wszelkie artykuły techniczne w znanych od 60 lat najwyższych jakościach dostarcza
Z. MAZURKIEWICZ Sp. z o. o.
fabryka pasów transmisyjnych, składnica artykułów technicznych
Poznań, ul. Kantaka 8/9 telefon 30-22.
Ng 48 813

(k) **O usprawnienie komunikacji kolejowej.** Sfery gospodarcze Poznania wskazują na zbyt małą szybkość pociągów na głównych liniach kolejowych, prowadzących z Poznania do Gdyni, Warszawy i Krakowa. Połączenia z Gdynią są ponad to bardzo niedogodne z powodu konieczności przesiadania nawet dwukrotnego w Inowrocławiu i Bydgoszczy. Uważamy za konieczne w interesie ogólnym przyśpieszenie i udogodnieni komunikacji na liniach łączących Wielkopolskę z wymienionymi głównymi ogniskami życia gospodarczego. W tym celu należałoby obok pociągów z trakcją parową zaprowadzić odpowiednie pociągi ekspresowo - motorowe, o co już od dawna tutejsze koła gospodarcze zabiegają. (az)

(k) **Przeciw podwyższeniu cen cukru dla przemysłu win owocowych.** W związku z wiadomością iż Min. Przemysłu i Handlu rozpatruje sprawę poboru akcyzy także od cukru, przeznaczonego do wyrobu win owocowych a to łącznie z obniżeniem od nich podatku spożywczego, przemysł win owocowych w Wielkopolsce wystąpił przeciw ko temu zamierzeniu. Obłożenie akcyzą cukru zużywanego do produkcji win owocowych spowodowałoby niewątpliwie podniesienie się kosztów produkcji i w związku z tym zwyżkę ceny sprzedażnej. W chwili, w której rozwijane są prace w kierunku organizacji rynku owocarskiego i szukania środków powiększenia konsumcji owoców, pomysł poddania akcyzie cukru służącego do produkcji win owocowych przyczyni się raczej do zahamowania konsumcji owoców. Dlatego też przypuszczać należy, iż Min. Przem. i Handlu od realizacji wspomnianego zamierzenia odstąpi. (az)

(k) **Wyjazd prezesa Izby Przem. - Handlowej w Poznaniu.** Prezes Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, p. Stefan Kałamajski, honorowy konsul duński, wyjechał do Kopenhagi celem wygłoszenia — na zaproszenie Izby Handlowej Duńsko-Polskiej — referatu poświęconego stosunkom gospodarczym między Danią i Polską.

(k) **Idzie ku zimie — wzrasta produkcja śniegowców.** W ostatnich latach mechaniczny przemysł obuwniczy produkuje coraz więcej śniegowców. W r. 1935 wypuszczono na rynek z górą 1.600 tys. par, rok później — już przeszło 2 miln. par. Z opublikowanych ostatnio danych z tego zakresu za czas od stycznia do sierpnia rb. wynika, że w okresie tym, nie zaliczającym się do sezonu, produkcja śniegowców była jednakże z górą dwukrotnie wyższa, niż w analogicznym okresie r. ub. (604 tys. par wobec 265 tys. par). Szczególnie wysoka była produkcja śniegowców w sierpniu rb., wyniosła bowiem 338 tys. par, czyli znacznie więcej, niż w ciągu 8 miesięcy r. ub.

Z ZAGRANICY

(z) **Ocena sytuacji finansowej Francji.** Wybitny publicysta ekonomiczny „Le Temps" p. Jenny, analizując obecną sytuację finansowo-giełdową Francji, zwraca uwagę na dwa momenty: 1. na poprawę kursu franka, która zaznaczyła się w końcu I dekady października oraz 2. na pewne osłabienie w ostatnich dniach tendencji zwyżkowej franka, wyrażającej się przede wszystkim we wzroście reportów. Według p. Jenny, jako główne przyczyny poprawy kursu franka, wyrażającej się spadkiem w ciągu kilku dni ceny funta szterlinga ze 150 fr. do około 147 fr., należy wymienić: pożyczkę w wysokości 200 miln. fr. szw., zaciągniętą przez koleje francuskie; pomyślny wynik pierwszego głosowania do wyborów samorządowych, zapewniające zwycięstwo elementom umiarkowanym, i na koniec zniżkę na giełdach zagranicznych, a przede wszystkim na giełdzie nowojorskiej, która wywołała repatriację części kapitałów francuskich, zbiegłych za granicę, oraz wyzbywanie się przez Francuzów walut zagranicznych.

(z) **Bilans płatniczy W. Brytanii.** W ostatnich czasach zaczęto w kołach finansowych W. Brytanii wyrażać obawę co do niepomyślnego kształtowania się bilansu płatniczego w r. 1937. Obawy te zostały spowodowane w pierwszym rzędzie utrzymującym się na bardzo wysokim poziomie ujemnym saldem bilansu handlowego. W związku z tymi pogłoskami, czołowe pismo finansowe City londyńskiej „Financial Times", poświęciło sprawie kształtowania się angielskiego bilansu płatniczego w rb. obszerniejsze rozważanie. Pismo przewiduje, że ujemne saldo bilansu handlowego wyniesie do końca roku 417 miln. funt. Tak stosunkowo ścisłe określenie liczby całorocznego ujemnego salda już w październiku, wydaje się możliwym z uwagi na dość stałą tendencję angielskiego handlu zagranicznego. Jednocześnie poważny wzrost wykażą najważniejsze pozycje dodatnie. I tak, kolosalna poprawa w żegludze, wyrażająca się niespodziewanym wzrostem frachtów morskich do bardzo wysokiego poziomu, wywoła wydatny wzrost wpływów angielskiej żeglugi handlowej. Dochody z tego tytułu oceniane są co najmniej na 140 miln. funt. Wpływy z angielskich inwestycyj gospodarczych i finansowych za granicą — w związku z postępującym ożywieniem gospodarczym na całym świecie — również wzrosną i dojdą do 220 miln. funt. Wreszcie różne drobniejsze pozycje dodatnie mają dać 45 miln. funtów. Ogólna suma dodatnich pozycyj sięgnie więc 405 miln. funt., wobec przewidywanego ujemnego salda bilansu handlowego w kwocie 417 miln. funt. Tak więc niedobór wyniesie 21 miln. funt. wobec 19 miln. funt. w 1936 r., będzie więc nawet nieco mniejszy. Ten na ogół pomyślny obraz mógłby ulec pewnemu wypaczeniu, gdyby miał ujawnić się w większym stopniu odpływ zagranicznych kapitałów z rynku angielskiego.

Krótkie informacje gospodarcze

— Czynniki zainteresowane w handlu pomiędzy Polską a Chinami powołały za zgodą odpowiednich ministerstw do życia polsko-chińską Izbę Handlową.

— Rumuński Bank Narodowy wypuścił nowe banknoty po 1 000 lei. Nowe banknoty 1 000-leiowe noszą datę 1 sierpnia 1937r.

— Pomiędzy Austrią a Rosją Sowiecką została zawarta umowa kompensacyjna, na mocy której Austria ma otrzymać z Sowietów 3 000 wagonów żyta, wzamian za co Austria dostarczy ZSRR narzędzi i maszyn rolniczych.

— W Londynie rozpoczęła się konferencja Międzynarodowej Rady Cukrowniczej.

— W Brazylii odkryto bogate zagłębia naftowe. Znajdują się one w stanie Goyaz, na obszarze 200 mil kw. oraz na południowym zachodzie tego stanu, w okolicy Jatahy.

— W ciągu roku bież. zniesione zostały ograniczenia dewizowe w Paragwaju w następstwie czego obrót dewizowy z tym krajem jest zupełnie wolny. Ponadto Paragwaj nie posiada układów rozrachunkowych i płatniczych z zagranica.

— Dochód społeczny Stanów Zjednoczonych w r. 1937 obliczają na 70 miliardów dolarów. Dochód społeczeństwa amerykańskiego w r. 1936 wynosił 62 miliardy, a w r. 1932 niecałe 50 miliardów.

— Światowy eksport drzewa w lipcu rb. kształtował się następująco: Finlandia wywiozła 1 682 tys. fathomów, ZSRR 1 284 tys. fathomów, Szwecja — 627 tys. fathomów, Austria — 397 tys. fathomów, Łotwa — 338 tys. fathomów, Polska 246 tys. fathomów, Rumunia — 202 tys. fathomów itd. W ten sposób Polska znalazła się na 6-tym miejscu wśród światowych eksporterów tego artykułu.

Szpieg nr 145 — japońska Mata-Hari

Obecną wojnę na Dalekim Wschodzie, wojnę toczoną przez dwa żółte narody poprzedziła na szeroką skalę zakrojona

akcja szpiegowska Japonii na terenie Chin.

Japonia posiadała zorganizowany sztab szpiegowski, posiadający do dyspozycji najbardziej nowoczesne środki celem uzyskania potrzebnych informacyj o sile zbrojnej i planach Chin. Całą akcję szpiegowską Japonii kierował wytrawny w tej dziedzinie gen. Doichara, posiadający

na swoich usługach szereg urodziwych Japonek,

które kuszącymi spojrzeniami skośnych oczu, czarownym uśmiechem, od najbardziej surowych chińskich rycerzy wydobywały wojskowe tajemnice. Do jednej z najbardziej słynnych japońskich wywiadowczyń należy dawna nauczycielka Josziko Hawaki, córka niższego urzędnika państwowego.

Początkowo poświęciła się ona karierze pedagogicznej i nie przypuszczała nawet, że przyjdzie jej porzucić ją dla bardziej burzliwego i pełnego przygód życia.

Pewnego dnia brat jej odbywający służbę w japońskim wojsku, wysłany został z ekspedycją karną do Chin i tam

w czasie jednej z potyczek został zabity.

Wiadomość ta wstrząsnęła do głębi skromną nauczycielką. Poprzysięgła zemstę Chinom i postanowiła pomścić śmierć swego ukochanego brata.

Tymczasem niespodziewanie ugodził w nią

nowy tragiczny cios.

Jej narzeczony, młodziutki oficer japoński, rozpoczynający dopiero swą wojskową karierę został zamordowany przez Chińczyków. W tym czasie przypadek zetknął Josziko z szefem japońskiego wywiadu. To zadecydowało o nowych losach nauczycielki porzuciła karierę pedagogiczną i oddała się całym sercem

na usługi japońskiego wywiadu.

Nauczycielka Josziko z polecenia sztabu japońskiego wyjechała do Chin Północnych. Niezwykłej urody, pełna sprytu, przebiegłości i zręczności, udając tancerkę kabaretową, to znowu artystkę, lub śpiewaczkę potrafiła się zbliżyć do wyższych oficerów chińskich w okręgu Pekinu. Sztab japoński polecił nowej wywiadowczyni

zarejestrowanej w sztabie pod nr „145"

ustalenie stosunku generałów operujących na północy i południu Chin do najgroźniejszego człowieka dla Japonii marszałka Czang-Kai-Szeka.

Josziko zdobyła rewelacyjne materiały i wykradła plan operacyj chińskich. W międzyczasie wywiadowczyni porzuciła jeden ze swych licznych zawodów i podając się za nauczycielkę geografii poczęła sporządzać plany okolic Pekinu, które miały być przeznaczone dla artylerii japońskiej. Lecz tu

powinęła się noga eks-nauczycielce.

Władze chińskie aresztowały ją pod zarzutem szpiegostwa. Osadzono ją w więzieniu i

skazano na śmierć.

W chwili, gdy Josziko prowadzono do egzekucji, ta mając jedynie związane ręce skoczyła na mur, oddzielający dziedziniec więzienny od rzeki i zniknęła w nurtach. Napróżno władze chińskie szukały groźnego szpiega. Zbiegła nauczycielka potrafiła doskonale pływać ze związanymi rękoma. Przedarła się ona przez kordon ścigających ją władz, dotarła do wojsk japońskich i dziś pracuje w dalszym ciągu na rzecz japońskiego wywiadu. (K)

„Bohaterowie Morza"

Sensacją Hollywoodu i całego świata filmowego jest wspaniały obraz **„Bohaterowie Morza"** realizacji genialnego **VICTORA FLEMINGA.** Na czele obsady stanęli — **FREDDIE BARTHOLOMEW, SPENCER TRACY, LIONEL BARRYMORE i MELVYN DOUGLAS.** Oni to wydobyli z żywej, pełnej tempa akcji jeszcze szybsze, jeszcze bardziej emocjonujące tętno. „BOHATEROWIE MORZA" jest filmem, który wnosi nowy wiew, który swą orginalnością, realizacją, stwarza nowe możliwości i daje widzowi nowe wielkie wrażenia. Czar powieści **Kiplinga,** według której nakręcono film unosi się nad tym wspaniałym obrazem.

Wielka premiera już WKRÓTCE w kinie APOLLO.

ng 50 440

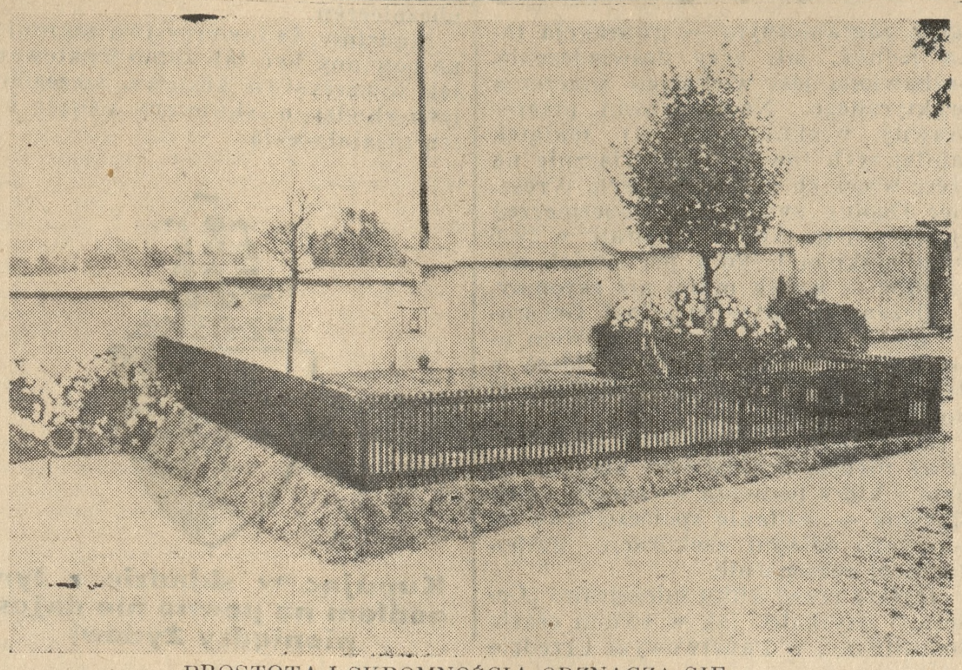

PROSTOTĄ I SKROMNOŚCIĄ ODZNACZA SIĘ
grób b. prezydenta Czechosłowacji Masaryka, złożonego na wieczny spoczynek na cmentarzu w Lany.

Film ślubny jako prezent

W Anglii narodził się nowy zwyczaj, a raczej nowy rodzaj prezentów ślubnych dla młodej pary, a mianowicie film ślubny. Kilka miesięcy temu odbył się ślub pewnej znanej w kołach towarzyskich Londynu damy. Jeden z przyjaciół narzeczonej wpadł na pomysł utrwalenia ceremonii ślubnej na taśmie filmowej. Film rozpoczyna się od zdjęcia narzeczonych, gdy wyruszają z domu do kościoła, dalej następują zdjęcia ceremonii ślubnej, gratulacyj, powrotu z kościoła, uczty weselnej w gronie najbliższych i gości, wreszcie odjazdu na dworcu kolejowym. Gotowy już film został przesłany młodej parze. Nowy ten rodzaj prezentu ślubnego, który zostaje potem jako żywa pamiątka i obraz dawnych lat i dawnych dziejów, znalazł w Anglii podatny grunt i cieszy się olbrzymią popularnością w szerokich sferach społeczeństwa. Jest to istotnie dobry pomysł, gdyż nowożeńcy otrzymują trwały dokument wiernie odtwarzający ich samych w młodych latach wraz z otoczeniem nie w postaci martwej fotografii, lecz w żywych, pulsujących ruchem zdjęciach. Życie zatrzymane w biegu i wykradzione zapomnieniu i działaniu czasu. Jest to istotna zdobycz sztuki filmowej i zarazem materiał dla przyszłych studiów obyczajowych, materiał nie opisowy i dowolny, lecz wierny i fotograficznie ścisły.

Dlaczego ziewamy

„Nudzi się pan w moim towarzystwie", zwykliśmy mówić, gdy ktoś podczas rozmowy zacznie ziewać. Nauczyciela do rozpaczy doprowadzić może ziewająca klasa, ale na takie ziewanie uczniów nie ma sposobu. Ziewanie jest istotnym refleksem czyli że następuje bez udziału naszej świadomości, nie jesteśmy za nie odpowiedzialni.

Ziewanie uchodzi za oznakę zmęczenia, co też do pewnego stopnia się zgadza. Ziewamy atoli także z głodu, przy obrażeniach i zaburzeniach mózgowych, albo też, ponieważ „zaraziliśmy" się od ziewającego. Przy epilepsji, psychopatii i histerii, przy zachorzeniach organów trawienia i zakaźnych chorobach mózgu następują często wręcz prawdziwe konwulsje ziewania.

Gdy ziewają zwierzęta, prężą i prostują się i wytrząsają sobie sen z kości. U ludzi ziewanie ma często jeszcze przysmak psychologiczny. Ziewamy, gdy poczynamy się nudzić, jak gdyby natura przywoływała nas do skupienia uwagi.

Bodziec ziewania mieści się w rdzeniu pacierzowym. Odczuwamy potrzebę prężenia mięśni i głębszego oddychania. Zaznacza się także silniejsze łzawienie oczu. Prawdopodobnie następuje także podrażnienie innych gruczołów, a więc i gruczołów trawienia.

Można sobie samemu łatwo zasugerować, że trzeba ziewać. Wystarczy w myśli wymawiać przeciągle wyraz z-i-e-w-a-ć a wynik sugestii zaraz się okaże. Są ludzie, którzy w drodze sugestii wywołać potrafią inne refleksy, jak np. kichanie. Istnieje także ziewanie z „zarażenia" przez mimowolne naśladowanie ziewającego.

Fizjologiczny sens ziewania polega na tym, że niedostatecznie odżywiany mózg apeluje na tej drodze do organizmu. Anemiczni szczególnie często ziewają, ponieważ u nich nie dopisuje zaopatrywanie w krew organizmu. U pracujących umysłowo często mózg jest więcej wyczerpany niż reszta organizmu, dlatego następuje u nich ziewanie, gdy odczuwają głód. W rzeczy samej głód ten odczuwa mozg i woła o pożywienie.

Francuzi mówią, „kto śpi, ten je". Odwrotnie można też powiedzieć, „kto je — ten śpi". Co najmniej ma to swoje uzasadnienie w stosunku do mózgu. Lecz każdy już zapewne doznał na sobie, jak silnie zaznacza się uczucie głodu po nieprzespanej nocy. (Kk)

Gigantyczna „herbatka" dla 100 000

Na stadionie w Wembley (przedmieście Londynu) odbędzie się w tych dniach tzw. Charter Day połączony z przyjęciem, herbatką, na którą zaproszono 100.000 osób. Herbatka będzie trwała trzy godziny, gdyż goście podzieleni zostaną na trzy serie, każda po 33.000 osób. Gości obsługiwać przy lunchu będzie tysiąc kelnerów. Przygotowania trwają już od szeregu dni, gdyż trzeba przygotowań „tylko": 60.000 stołów, dwa kilometry obrusów, 150.000 filiżanek, tyleż szklanek, 20.000 litrów lemoniady, 100.000 sandwiczów, 50.000 keksów, 65.000 bochenków chleba, 50.000 bułek, 60.000 litrów mleka, 250 kilo herbaty, tonę cukru. Gigantyczny lunch odbędzie się z racji wydzielenia Wembley w osobny okręg wyborczy. Lunch będzie kosztował, jak obliczają, 6.000 funtów.

Najszybsza lokomotywa we Francji

Na linii kolejowej P. L. M. między Paryżem a Nizzą uruchomiono pociąg z lokomotywą elektryczną, która przebiega cały dystans liczący 1.088 km w ciągu 11 godzin bez zatrzymania w drodze. Lokomotywa poruszana jest przez 12-cylindrowy motor Diesla, który z kolei wprowadza w ruch trzy elektrodynamo. Mierząca 33 metry długości maszyna rozwija energię 4.000 PS i może uciągnąć pociąg wagi 450 ton, rozwijając przy tym szybkość 130 km na godzinę. Dystans ten przebiegały dotąd lokomotywy parowe w ciągu 15 godzin, przy czym zużywały one 28.000 kg. węgla i 200.000 litrów wody. Nowa lokomotywa spożywa tylko 7 ton ropy i 3.000 litrów wody.

Pg 33 742-42,407

Jedno auto na 24 osoby

Ostatni spis pojazdów mechanicznych w Niemczech wykazał, iż pod względem motoryzacji stosunki w tym kraju polepszyły się gwałtownie w ostatnich kilku latach. Jak wykazują dane statystyczne, w ciągu roku bieżącego liczba samochodów w Berlinie wzrosła tak dalece, iż obecnie przypada jedno auto na 23 mieszkańców, gdy w r. 1936 stosunek ten wyrażał się cyfrą 1:25. Jeszcze lepiej przedstawia się ta proporcja w prowincji Brandenburg (łącznie z Berlinem), gdzie wynosi ona 1:20 (w r. 1936 — 1:23). W Holsztynie stosunek ten wyraża się cyfrą 1:22, w Prusach Wschodnich i w Westfalii jak 1:31; najmniejszą liczbę aut posiada niemiecki Górny Śląsk, gdyż stosunek tam wyraża się cyfrą 1:50. Na całym zaś obszarze Rzeszy stosunek liczby aut do liczby mieszkańców wyraża się cyfrą 1:24.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Jutro wznowienie operetki Jana Straussa „Zemsta nietoperza", granej ostatnio na naszej scenie przed dwoma laty. Operetka ta cieszy się zawsze wielkim powodzeniem na wszystkich scenach. Główne partie wykonają pp.: Fedyczkowska, Fontanówna, Peter, Horski, Sendecki, Szpingier, Gruszczyński i Wiśniewski; tańce w wykonaniu całego baletu z Z. Grabowską na czele; dyryguje W. Buchwald.

Słynna japońska śpiewaczka Teiko Kiwa, znana naszej publiczności z ostatnich występów, śpiewać będzie jedyny raz w sobotę, dnia 23 bm. w operze „Madame Butterfly"

Z Teatru Polskiego

Dziś „Krakowiacy i górale". Jutro sensacyjna komedia Vaszary'ego „Małżeństwo", koncertowo grana przez cały zespół z pp. Łabuńską, Boelkem i Mrożewskim na czele.

W piątek premiera głośnej komedii Jasnorzewskiej „Dowód osobisty", która w Warszawie od dwóch lat nie schodzi z afisza. Premiera wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród bywalców teatralnych. Reżyseria Cz. Strzeleckiego; wystawa J. Kosińskiego.

UCZNIOWIE SŁYNNEJ ANGIELSKIEJ SZKOŁY EPSOM COLLEGE otrzymują pod kierownictwem oficerów i podoficerów przeszkolenie wojskowe.

NA MIĘDZYNAR. TURNIEJU TANECZNYM O WIELKĄ NAGRODĘ EUROPY pierwsze dwie nagrody zdobyła para tancerzy John Wells — Renée Sissous z Anglii i Otto Teypel z żoną z Niemiec.

ZIOŁA Dra BREYERA WZMACNIAJĄ, USPAKAJAJĄ WZBURZONE LUB WYCIEŃCZONE NERWY
ng 50 637

SPORT

Po sezonie automobilowym w Poznaniu

Automobilowy sezon sportowo - turystyczny został w Poznaniu oficjalnie zakończony przez Automobilklub Wielkopolski — tradycyjną mszą św. w Puszczykowie, oraz przez uprawiający również sport samochodowy Polski Touring Klub — „Pogonią za lisem".

Starszą organizacją, posiadającą na terenie Poznania tradycje jeszcze z czasów niemieckich, ówczesnego A. D. A. C., jest Automobilklub. Jest on niejako oficjalną władzą dla automobilizmu a nawet motocyklizmu, wydaje bowiem paszporty dla samochodów i motocykli przy wyjazdach za granicę czyli tzw. tryptyki oraz — przez swoje biuro techniczne — przeprowadza egzaminy kierowców samochodowych oraz motocyklowych wszelkich kategoryj. Działalność sportowa obejmuje organizację i obsyłanie różnego rodzaju imprez sportowych jak: raid, jazda konkursowa, pogoń za lisem, pogoń za balonem, nocna jazda orientacyjna itp., oraz poza tym urządzanie bliższych i dalszych wycieczek krajowych i zagranicznych.

Tegoroczny sezon był pod każdym względem udanym. Bardzo poważnie wzrosła liczba organizowanych imprez i ilość biorących w nich udział zawodników. Tak więc prowadzona przez A. W. punktacja do sprawności sportowej obejmuje nazwiska 43 członków, którzy startując w tegorocznych zawodach zdobyli punkty. Toteż w roku bieżącym w żadnej imprezie, nawet najtrudniejszej, nie startowało mniej niż 12 zawodników, choć przeważnie były to konkurencje obsyłane wyłącznie tylko członkami A. W.

Najlepszym kierowcą A. W. okazał się znowu Jan Antczak, który w ciągu sezonu odniósł szereg cennych zwycięstw również w zamiejscowych konkursach, zbierając 46,2 punkty. Do elity kierowców należą poza tym: pp. 2) dr Ignacy Chrzanowski z 38,2 p., 3) Antoni Szypuła 35,4 p., 4) Zdzisław Kwiatkowski 28,8 p., 5) Bronisław Szymczak 23,2 p., 6) adw. Michał Howorka 22,4 p., 7) mjr. Augustowski, 8) Eug. Sporny, 9) J. Skibiński, 10) M. Pęcherski, 11. Helena Howorkowa, 12) B. Kujat, 13) A. Glaser, 14) W. Kiełczewski, 15) dr W. Urbański,

Praca A. W. szła głównie w kierunku propagandy sportów motorowych i dlatego na rozpoczęcie swej działalności klub zorganizował „Tydzień motoryzacji' pod hasłem ‚Każdy Polak przy kierownicy". Rzeczywiście też liczba egzaminów wzrosła w ostatnim okresie o 70 pct.

Imprezy sportowe odbyły się następujące: doroczny „Zjazd gwiaździsty na „Targi poznańskie" przy rekordowym udziale 169 zawodników, zakończony zwycięstwem Kwiatkowskiego przed Bellenem z Łodzi i Laurysiewiczem (Warszawa). W „Nocnej Jeździe Orientacyjnej" zwyciężył por. Wesołowski przed drem Urbańskim i por. Żymierskim. Następna „Jazda konkursowa" odbyła się w 3 klasach, w których zwyciężyli: pp. kpt. Mańczak, Skibiński i Szypuła. W dwudniowym „Raidzie kujawskim" pierwsze miejsce przypadło w udziale Szymczakowi przed Jabłoniowskim (P. A.) i Szypułą. W „Pogoni za lisem" najlepszym „myśliwym" okazał się dr Chrzanowski wyprzedzając St. Łączkowskiego i Skibińskiego. Wreszcie w ostatniej imprezie sezonu „Raidzie do Gniezna" tryumfował Antczak, zajmując pierwsze miejsce przed Szypułą i dr Chrzanowskim.

W imprezach bratnich klubów udział był również liczny a zwycięstwa odnieśli Antczak — w „Raidzie do Katowic", adw. Howorka i Szypuła — w „Pogoni za balonem" w Toruniu oraz Antczak w „Raidzie obserwacyjnym" na Śląsku. W „Międzynarodowym raidzie A. P." uczestniczył Sporny a w „Raidzie do Paryża" — dr Chrzanowski. Wreszcie w „Raidzie pań" brała udział pp. Howorkowa i Mielochówna a w „Raidzie do Gniezna" pp. Howorkowa i Czerwińska.

Wycieczek samochodowych, z przeciętna 20 wozów, odbyło się 12, w tym jedna do Berlina i Lipska oraz do Francji na wystawę paryską (12 samochodów z ok. 50 uczestnikami).

Delegatura poznańska Polskiego Touring Klubu działalność swoją kierowała głównie w kierunku turystyki, przy czym również imprezy sportowe miały charakter turystyczny.

Na początek sezonu zorganizował PTR „I Zjazd klubowy PTR na Targi Poznańskie", na który przybyło 65 samochodów ze wszystkich delegatur. Na pierwszym miejscu sklasyfikowany został inż. Kremke (Bydg.) przed Augustem ks. Czartoryskim oraz dr Ceglińskim. Następnie odbył się „Raid sztafetowy", który wygrał St. Łączkowski przed dr St. Ceglińskim i Edm. Semmą. Ostatnią konkurencją była „Pogoń za lisem".

Wśród prawie 12 wycieczek dwie były zagraniczne: do Berlina i Paryża (z udziałem 4 samochodów). Ostatnia wycieczka, tradycyjna jazda „Po liść jesienny", zgromadziła ok. 30 samochodów.

Spośród imprez urządzonych przez centralę PTR licznie obesłany został „I krajoznawczy raid po Polsce".

Osobną pozycję w działalności PTR stanowi patrolowanie dróg i szos, które przeprowadzane było na wiosnę przez przeciąg 18 dni oraz obecnie odbywać się będzie przez cały październik. (a)

*

Zakaz udziału w imprezach klubów żydowskich. Na ostatnim swym posiedzeniu zarząd Automobilklubu Wielkopolski powziął uchwałę zabraniającą swym członkom brania udziału w zawodach organizowanych przez motorowe kluby żydowskie.

Piłka ręczna

W międzynarodowym turnieju koszykówki w Paryżu, zorganizowanym w ramach imprez sportowych Wystawy światowej, Francja pokonała we wtorek reprezentację Niemiec w stosunku 39:15 (13:12), a Szwajcaria wygrała z Anglią w stosunku 30:18 (9:5).

Goplana — K. S. M. M. Jeżyce 39:14 (22:3). Sotkanie towarzyskie w koszykówkę zakończyło się zwycięstwem technicznie lepiej zgranej drużyny Goplany. — Kosze uzyskali: Kornobis 11, Grzesiak 10, Parczyński 9, Nowacki i Ludwiczak po 4 i Szulc 1, dla K. S. M. M. Szelerski 6, Gabrysiak 5, i Bukalski 3.

Równocześnie odbyło się towarzyskie spotkanie w siatkówkę żeńską Goplana — Warta, które zakończyło się zwycięstwem Warty w stosunku 2:0 (15:10, 15:8).

MOTOPIRIN MOTOR
przeciw GRYPIE, KATAROM, PRZEZIĘBIENIOM.
MOTOPIRIN 0.5
Preparat równorzędny z najlepszymi zagranicznymi.
Tg 51 069

Piłka nożna

Zarząd PZOPN ukarał zawodnika KS. Legia, Poznań — Kubalę Mariana — za udział w zajściach po zawodach juniorów Legia — Warta w dniu 5. 6. dyskwalifikacją 6-miesięczną.

P. Staliński zrezygnował z dniem 14 października ze stanowiska kapitana związkowego POZPN.

Warta i ŁKS, ostatnie tegoroczne spotkanie ligowe w Poznaniu, odbędzie się w niedzielę o godz. 14.00. Obie drużyny w tym meczu nie mają nic do zdobycia ani też nic do stracenia, gdyż zagrożony do ostatniej niedzieli ŁKS, przez zwycięstwo nad Wisłą oddalił od siebie definitywnie widmo spadku z ligi. Walka więc toczyć się będze jedynie o lepszą lokatę w tabeli. Warta zamierza wystąpić w następującym składzie: Ofierzyński i Twórz; Sobkowiak, Danielak i Kryszkiewicz; Szwarc, Nawrat, Kaźmierczak, Gendera i Słomiak.

PZPN zaangażował trenera. Zarząd P. Z. P. N. zaangażował trenera związkowego p. Spojdę na okres od 1 listopada 1937 r. do 1 listopada 1938 r.

Piłkarze polscy nie pojadą do Meksyku. Na ostatnim posiedzeniu Polskiego Związku Piłki Nożnej rozpatrywano propozycję związku meksykańskiego, przyjazdu jednej z drużyn polskich do Meksyku na tournee. Drużyna rozegrałaby w Meksyku 6 spotkań. Za każde spotkanie związek meksykański proponuje 1500 dolarów. Zarząd Polskiego Związku Piłki Nożnej postanowił jednak propozycję odrzucić, mimo, że warunki finansowe są dogodne.

Mecz Polska — Norwegia odbędzie się w Warszawie prawdopodobnie dopiero w dniu 16 października 1938 r.

NIE MARTW SIĘ
SIWE WŁOSY USUNĄĆ ŁATWO, NIEDOSTRZEGALNIE DLA OTOCZENIA, BO BEZ CUDZEJ POMOCY, STOSUJĄC NIESZKODLIWY I NIEZAWODNY ODSIWIACZ
ORIENTINE
PARF. d'ORIENT / R. OSTROWSKI S. A. / WARSZAWA
25 LAT DOŚWIADCZENIA - GWARANCJA JAKOŚCI
ng 50591

Los Jerzykiewicza — Szczęścia użycza
Kolekt. Loł. Państw. w Poznaniu, Pocztowa 30.
dg 24748

korespondencja z czytelnikami

„Lola 25". Jeżeli Pani wypowiedziała stosunek najmu w dniu 1. 5. 37 na dzień 1. 10. 37 r. i lokator w myśl wypowiedzenia mieszkanie to opróżnia, natenczas nie ma Pani prawa żądać uniszczenia komornego za październik rb. (K)

St. W. — Poznań. Przysługuje Panu jednomiesięczny urlop wzgl. jednomiesięczne wynagrodzenie w razie rozwiązania umowy. (K)

„Jan". Obowiązuje Pana wykupienie świadectwa przemysłowego VIII kategorii. W tym wypadku już Pan żadnego innego podatku obrotowego nie płaci. (K)

W. P. 1903. Jeżeli umowa najmu zawartą została na czas nieokreślony, może właściciel domu rozwiązać stosunek najmu każdej chwili za conajmniej jednomiesięcznym wypowiedzeniem o ile umowa inaczej nie postanawia. Po upływie czasokresu wypowiedzenia musi Pan zajmowane mieszkanie opróżnić bez żadnego odszkodowania, albowiem mieszkania w nowopobudowanych domach ustawie o ochronie lokatorów nie podlegają. (K)

Dnia 19. 10. zmarł nasz były współpracownik, ś. p.

Władysław Bosacki

W ś. p. Zmarłym straciliśmy pracownika sumiennego, który zarówno pracą jak i zaletami charakteru zyskał sobie uznanie przełożonych i przyjaźń wszystkich współpracowników.

Zarząd i Współpracownicy „Stomil" S. A.

Pg 33 753-42,429

†

Dnia 19 października 1937 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najlepszy, najdroższy i nigdy niezapomniany ukochany mąż, ś. p.

Władysław Bosacki

Pogrzeb odbędzie się w czwartek. 21. bm. o godzinie 15,30 z kostnicy nowego cmentarza św. Wojciecha. Zmarły osierocił żonę w 7 miesięcy po ślubie i pozostawił osamotnioną

w ciężkim i nigdy niezapomnianym bólu

żonę i rodzinę.

zg 28 075

Poznań, Graniczna 12 m. 6.

FUTRA
LISY, SKÓRY
wszelkiego rodzaju, wielki wybór, najnowsze modele, ceny korzystne
dogodne warunki spłaty
dg 24 593 tylko u
Jana Willmana
Poznań, Plac Wolności 7 podwórze I. piętro

Motocykl
rowerowy i rower balonowy okazyjnie na sprzedaż. Poznańska 6, warsztat reparacyjny.
zd 37 240

Lampy Elektryczne
w wielkim wyborze wprost z wytwórni dg 24708
Skrzypczak - Poznań
św. Marcin 27 podwórze II p.

97 LAT
FUTRA
DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B. SCHULTZ
TEL. 15-13 POZNAŃ BR. PIERACKIEGO 16.
ng 49 478

Za okazane współczucie, nadesłane wieńce i kondolencje oraz liczny udział w pogrzebie brata mojego, ś. p.

Władysława Federa

składam wszystkim, a w szczególności JWPP.: Dyrekcji i Urzędnikom Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Dyrekcji Banku Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Kolegom Zmarłego oraz wszystkim Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

zg 28 078

Pelagia Feder.

†

Dnia 18 października 1937 r., zmarła nagle, namaszczona Olejami św., moja droga siostra; nasza kochana ciocia, ś. p.

z Kuntzerów

Weronika Kędzierska

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21. bm. o godz. 15,30 z kaplicy przedpogrzebowej, Wały Jana III, na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej.

W głębokim i nieutulonym żalu pogrążona

rodzina.

zg 28073

Młodszej siły na
magazyniera
poszukuje hurtownia. Łask. zgłoszenia z odpisami świadectw, referencjami i warunkami do ekspedycji Kuriera Poznańsk. pod zg 28 076. Nieuwzględnione bez odpowiedzi.

Mela Grabowska primadonna Teatru Wielkiego **Jerzy Welin** **Krystyna Lilska** Codziennie od 9-tej wiecz. w „SIMIE"
Pg 33 749-42,424

OCHRONNA • ODZIEŻ ZAWODOWA ZNANA ZE SWEJ TRWAŁOŚCI
B. HILDEBRANDT
Poznań St. Rynek 73/74
Gdynia Świętojańska 51
Ng 51 493/4

Najtańsze Źródło Zakupu
Farby
Lakiery
Pokosty
Pędzle
Smary
Oliwy
Tran
Karbolineum
Mydła i
Proszki do prania
Kosmetyki
F. G. Fraas Nast.
właśc. Wład. Kaiser
ul. Wielka 14 tel. 43-11
Hurtownia Drogeryjna
Pg 31 088-9-38,125-6

Gwarancją wielkich wygranych
TO LOS Z KOLEKTURY
J. LANGER
100000
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21, tel. 31-41
Konto P. K. O. 212 475
ng 51 641

OBRAZY - OPRAWY
WITOLD LEWORSKI
WROCŁAWSKA 36

Nieruchomość
w Lesznie, Hotel przy pryncypalnej ulicy **sprzedaną zostanie w drodze przymusowego przetargu** przed Sądem Grodzkim w Lesznie w dniu **27 października 1937 r. o godz. 10.** Reflektant winien przedłożyć zezwolenie Województwa na nabycie. Cena wywołania 90.100,00 zł. ng 50 852
Informacje **kancelaria adwokata Dra M. Opatrnyego w Leszne, Rynek 20.**

Ciepłe trykoty
(bieliznę trykotową) męskie, damskie i dziecięce poleca w pierwszej jakości w wielkim wyborze i tanich cenach
KAŁAMAJSKI
Pg 33 656/7-41,52/3

STOISKO ul. Polna, naprzeciw Koszar, tramwaj linia 2
sprzedaż
wszelkich gatunków drzewek owocowych, krzewów ozdob. i róż
A. i J. Jeske
JELONEK, poczta Suchylas
telefon 3
P 33744-42,418

Wspólnika
z kapitałem 40.000—80.000 zł i współpracą **poszukuję** do przedsiębiorstwa węglowego. Wysokie zyski zapewnione. Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zg **28 073.**

BEZINTERESOWNIE.

Prof. FOADY — fenomenalny grafolog, spadkobierca wielkich tajemnic Wschodu, wtajemniczony w arkana hinduskich yogów, obdarzony nadnaturalnymi własnościami, — zestawi na podstawie Twego pisma i daty urodzenia Twój indywidualny, specjalnie opracowany horoskop-analizę, określi Twój charakter, zdolności, przeznaczenie, odpowie na szczerze postawione pytania. Jeżeli cierpisz moralnie, trapią Cię kłopoty materialne, przeżywasz zawód miłosny, pragniesz zdobyć wzajemność ukochanej osoby, gnębi Cię zdrada małżeńska, nie potrafisz pokierować wychowaniem Twego dziecka, pragniesz wiedzieć o grożących Ci niepowodzeniach, zasłyszałeś o skarbach mineralnych, ukrytych w ziemi — napisz do Prof. FOADY. On dopomoże Ci do rozwiązania trapiących Cię zagadek, wskaże właściwą drogę postępowania. Prof. FOADY określi Twoją przeszłość, teraźniejszość oraz najważniejsze fakty Twego życia. A także na życzenie Twoje wskaże Ci zupełnie bezinteresownie Twój szczęśliwy numer losu. Prof. FOADY jest doradcą najpotężniejszych umysłów świata. W celu nawiązania kontaktu z szerszą publicznością, Prof FOADY wysyła indywidualne — specjalne dla każdego opracowane horoskopy — bezinteresownie, bez zaliczenia, bez dopłaty. Jedynie na wydatki pocztowe, administracyjne i ogłoszeniowe — należy dołączyć do listu 8 znaczków po 25 groszy. Napisz własnoręcznie imię i nazwisko, datę Twego urodzenia, dwa najważniejsze pytania, oraz dokładny adres: **Prof. FOADY, Warszawa, ul. Złota 36. Osobiste.** dg 24 755/6

NAJWIĘKSZA FABRYKA WYKWINTNEJ ODZIEŻY
W. KONKIEWICZ
POZNAŃ - STARY RYNEK 8.
poleca: PŁASZCZE - UBRANIA - MUNDURKI SZKOLNE
znane z doskonałego kroju, trwałego materiału i przystępnej ceny.
Modne wełny na ubrania i płaszcze. Olbrzymi wybór.
ng 51 183

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

Na ogłoszenia szyfrowane

wymagające złożenia „zgłoszeń" lub „ofert" do „Kuriera Poznańskiego" pod nr...., prosimy kierować listy do nas oddzielnie na każde ogłoszenie, nigdy zbiorowo w jednym liście na kilka ogłoszeń. W narożniku dolnym, lewym koperty lub pocztówki prosimy umieścić czytelnie numer ogłoszenia, abyśmy korespondencję, nie otwierając jej, doręczyć mogli inserentowi.

Przykład:

Kurier Poznański
Poznań,
zdg 57 675 *św. Marcin 70*

Przestrzegamy zgłaszających się przed dołączaniem do ofert dokumentów oryginalnych, świadectw i t. p., gdyż administracja nasza nie przyjmuje odpowiedzialności za ich zwrot, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko w tym wypadku, jeżeli inserent upoważnia nas do tego, podając w ogłoszeniu „Wiadomość" lub „Adres" wskaże „Kurier Poznański" nr.....

zg 14 141 **Administracja.**

1. DOMY - PARCELE

Dom
z ogrodem na Dębcu do sprzedania. Wiadomość Aleja Przybyszewskiego 45, m. 6, po południu. zdg 35 738

Okazja
nieruchomość przemysłowo-handlowa, mieszkaniowa 1000 m² — śródmieście Poznania, wartości 75 tysięcy, sprzedam idealną połowę za 35 tysięcy. Potrzeba 28 tysięcy gotówki. Zamiast gotówki, przejmę willę z ogrodem. — Oferty „Par", Poznań pod „809" Pg 33 596-64,118

Kamienicę
centrum dochód 6 000.—, cena 45 000.—

Kamienicę
składami dochód 10 000, 65 000,— sprzedam. Maciejczyk, Poznań, Piekary 12 a, telefon 46-46. zdg 37 266/7

Dom
nowy, składem kolonialnym, dochód 2 400, cena 18 500 sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. zdg 37 182

Parcele
ogród śródmieście sprzedam. — Ratajczaka 9 — 7. zdg 37 330

Domy
dwa w Kaliszu, — dochodowe z wolnym placem 50% udziałów, okazyjnie sprzedam za 160.000 zł. Informacje: Warszawa, Wiktorska 8 — gospodarz. ng 50 625

Kamienica
nowa przy Hetmańskiej 84.000,— wpłaty 35.000— dochód 9.500,—

Kamienica
nowa 43.000,— wpłaty 32.000,—

Kamienica
nowa 92.000,— wpłaty 60.000,—

Karalus
Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 37 063

Dom
sprzedam okazyjnie centrum Poznania, wpłaty 140 000,—. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 37 098

Kamienica składem nowobudowana
2 500 dochodu 19 000,— wpłaty — 12 500, innych

kamienic
polecam
Nowak,
Święty Marcin 22. zdg 37 217

Dom
nowy dwumieszkaniowy, skład — ogród 9 000,—. Kossmann, Fredry 6. zdg 37 337

Dom
za 1 600 złotych sprzedam. Białkowski, Poznań, Wroniecka 18. zdg 37 391/2

Kamienica
nowa, dochód 11 000,— cena 100 000,— wpłaty 80 000,— Oferty Kurier Poznański zdg 37 404

Kamienica
centrum, dochód 8 000,— cena — 57 000,— wpłaty 40 000,—. Oferty Kurier Poznański zdg 37 405

2. PIENIĄDZ

Kapitału
60.000 zł wyłącznie chrześcijańskiego do prowadzenia Hurtowni Spirytusowej w mieście powiatowym w Małopolsce Wschodniej, poszukuje się. Współpraca pożądana. Zgłoszenia Feliks Korzdziołka, Lwów, Rynek 40. ng 51 109

Starszej
osobie za 5000 do 6000 zł pożyczki, zapewnię utrzymanie, mieszkanie opiekę. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gniezno 1306. ng 50 735

Spólnika
przyjmiemy kapitałem 15 000,— dobrze zaprowadzonej cegielni — pod Poznaniem. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 38 334

Poszukuję
40 000,— zł na pewną hipotekę. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 415

1 500
poszukuję, dam wysoki procent. Oferty Kurier Poznański zdg 37 300

4. OSOBISTE

W sprawach reklamy
korzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznańskiego zdg 29 003

Śniadania
obiady, kolacje, napoje tanio, pożywne Śniadalnia Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 37 141-2

Przed
zawarciem związku małżeńskiego zasięgnij wywiadu w Biurze Detektywów „Oko" St. Rynek 71/72 obserwacje, dochodzenia. zdg 37 112

Unieważniam
weksel in blanko na 400,— z podpisem Zofia Postelowa, wysłany p. Jakubowskiemu Leonowi, — Starkówiec (Dwór). zdg 37 133

Już jutro
ciągnienie Loterii, a jeszcze dziś można kupić szczęśliwy los w Kolekturze Dippla, plac Wolności 11. zdg 37 283

Chłopczyka
14 dniowego oddam na własność. Agencja Kuriera Poznańskiego, Kościan. ng 51 117

6. OŻENKI

Kawaler
lat 32, rzemieślnik poszukuje panny z zamiłowaniem do kupiectwa z gotówką potrzebną do powiększenia własnego przedsiębiorstwa, cel ożenek. Oferty Kurier Poznański zdg 37 099

Zamożna
przystojna, blondynka, lat 24 — pozna pana na wyższym stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 323

Wielkopolanka 333
list Poste-restante. zdg 37 400

7. SPRZEDAŻE

Świeczniki
stylowe
Kryształy
okazyjnie. „Lamus", Strzelecka 1. Pg 29 737-37,33

Maszyny
do obróbki drzewa i metali, pasy, koła transmis., narzędzia i po zatym
szafę żelazną
mam jeszcze tanio do oddania. Koszewski, Stary Rynek. zdg 36 667

„Meble W. Paetz"
Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny Poznań, Wrocławska 15 — Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 50 293

Kawiarnię
Restauracje z urządzeniem Solaczu wydzierżawi gospodarz od listopada. Adres wskaże „Par", nr „58.142". Pg 33 658-58,142

Sprzedaż — Naprawa
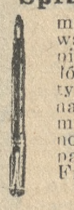
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru, Poznań — Fr. Ratajczaka 2. dg 24 339

Skład rzeźnicki
w śródmieściu dobrze prosperujący nowocześnie urządzony — sprzedam zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 36 567

Materiały
ubraniowe, płaszczowe fabryk bielskich, tomaszowskich okazyjnie tanio do nabycia. Poznań, Wielka 45, I piętro, zdg 35 682

Meble
wszelkiego rodzaju. Sosiński, ul. Woźna 10. zdg 22 501

Wózki
dziecięce, lalczyne, wybór tanio. Trąbczyńska, Pierackiego 11, — podwórze. „Kredyt". zdg 28 568

Węgiel
koks, brykiety, drzewo, każdą ilość franko dom oddaje korzystnie Józef Nitschke, plac Drwęskiego. Tel. 47-48. Przyjmuje asygnaty „Kredyt". zdg 36 286

Futra

wszelkiego rodzaju wykonuje w własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie Stale wielki wybór gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Przyjmuje skóry do garbowania i farbowania.
Lehmann
Poznań, Wrocławska 18, telefon 22-95. Rok zał. 1875. „Asygnaty Kredyt". Pg 29 744-36,23

Łóżko
z materacem metalowe. Grunwaldzka 54, m. 1. zdg 37 117

Wózek
nowoczesny sprzedam. Szczanieckiej 7a, m. 6. zdg 37 140

Platforma
na 60 ctr. jak nowa korzystnie. „Octolux", Górczyńska 27. zdg 37 161

Obraz
Wygrzywalskiego tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 37 064

Zamienię
aparat lampowy z głośnikiem na prąd zmienny starego typu na nowoczesny. Oferty z warunkami Kurier Poznański zdg 37 247

Maszyna
Underwood do sprzedania. Św. Marcin 63, m. 20. zdg 37 232

Skład
kolonialno - delikatesowy, niebywała okazja — powodu śmierci właściciela sprzedam. Zgłoszenia Szymczak, Focha 39, podwórze. zdg 37 384

Okazyjnie
ładny koń „kuc" bryczka, parkowiec, prawie nowa, może być na parę koni „uprzęż" do sprzedania. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 37 083

Płaszcze, Futra, Kostiumy
damskie, wytworne fasony do największych rozmiarów — swetry — garsonki poranniki, piaszcze szkolne kostiumy narciarskie korzystnie
Dzikowski,
Stary Rynek 49, Leszno. Rynek 6 „Asygnaty Kredyt".
Pg 29 738/9-36,12

Chcesz kupić
meble
gwarantowane i zadowolonym być, to przyjdź całym zaufaniem — tylko do
„Hali Mebli"
Wrocławska 38. Dogodne warunki — asygnaty „Kredyt".
Pg 33 732-58,192

Motocykl
nowoczesny, z przyczepką — pierwszorzędny stan korzystnie przyjmę radio jako wpłatę. Ulica św. Józefa 6, mieszkanie 18.
zdg 37 275

Mundurki Płaszczyki Fartuszki
poleca
M. Malinowski
Fabryka konfekcji damskiej — Poznań Stary Rynek 57. Przyjmuje Asygnaty „Kredyt".
dg 24 603

Dobre prosperujące
przedsiębiorstwo zbożowe
w mieście powiatu toruńskiego w najlepszej okolicy rolniczej na dogodnych warunkach korzystnie do odstąpienia. Zgłoszenia pod zdg 37 296 do Kuriera Pozn.

Poszukuję
stałego odbiorcy na żytnią 65% mąkę. Oddaję tylko wagonowo. L. Tarkowski, Huta poczta i powiat Czarnków, (Pozn). Tel. 6.
zdg 37 297

Maszyny
dynamo-maszyny, prądu stałego 230 Volt 21, 17 i 8,5 K. W. 115/150 Volt 17 i 3 K. W. stan pierwszorzędny sprzedam inż. Junko Możarowski, Ostrów Wlkp M. Piłsudskiego 25. ng 51 116

Dziś wszyscy mówią, bo się przekonali, że najlepsze
pianino
lub
fortepian
tylko marki „Betting".
Fabryka fortepianów. Leszno. — Katalogi, cenniki bezpłatnie.
Ng 50 394

Watelina
dodatki krawieckie, guziki klamry Mikołajczak, Jezuicka — Świętosławska 12. Pg 33 748-58,199

Heblarkę
poprzeczną Sheping skok 300 mm posuw stołu 650 mm sprzedam inż. Junko-Możarowski, Ostrów Wielkop., Marsz. Piłsudskiego 25.
ng 51 115

Maszyny
do pisania — „Continental" triumf techniki Przedstawicielstwo
Przygodzki, Hampel i Ska
Poznań, Br. Pierackiego 18, telefon 21-24. ng 49 970

Narzędzia
warsztatowe sprzedam. Grunwaldzka 16. zdg 37 079

Lampa
świecznik, elektryczny bronzowy, okazyjnie, plac Wolności 8 — 19.
zdg 37 186

Śniadalnia
pewna
egzystencja
cena
2 500,—
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 193

Piec
stałopalny nowoczesny. Towarowa 21 — 11. zdg 37 198

Dogę
duńską 1 rok, śliczny okaz sprzeda. Stefan Ziemkowski, Ujazd, p. Grodzisk Wlkp. zdg 37 100

Żelazny
piec. Jasna 1 — 1. zdg 37 107

Sprzedam
psa dobermana, tresowanego, — ostrego, czujnego, w dobre ręce, czysty pokojowy. Tama Berdychowska 4, w podwórzu garbarnia. zdg 37 101

Śniadalnię
pierwszorzędne położenie sprzedam. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 014

Placówka chrześcijańska
Skład konfekcji męskiej, damskiej, dobrze położony, zaprowadzony dużym mieście (Kongresówki) 70 tysięcy mieszkańców z powodu choroby sprzedam. — Do objęcia 7.500.— Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 37 016

Konia
sprzedam. Marsz. Focha 55, m. 9
zdg 37 057

Skład kolonialny
bardzo dobrze prosperujący — z powodu choroby na sprzedaż. Górna Wilda 102, m. 3.
zdg 37 091

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 31 172/3

Futra
gotowe i na miarę oraz modernizacja futer wykonuje we własnej pracowni, wykonanie solidne, wielki wybór wszelkich skórek.
Ceny bezkonkurencyjne
Specjalny Magazyn Futer
St. Piotrowski
Szkolna 9. Przyjmuje asygnaty „Kredyt". dg 24 691/2

Płaszcz
zimowy, męski. W. Garbary 6, m. 5. zdg 37 166-7

Kolonialkę
w dobrej okolicy bez konkurencji tanio sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 37 124

Sprzedam
szafę kuchenną, szafę do rzeczy, 3 lustra duże, bez ram. Dominikańska 7, m. 13. zdg 37 351

Okazja
taniego zakupu szkła, porcelany, Wroniecka 24, podwórze.
zdg 37 394

Biurko
używane tanio. Ul. Wrocławska 30, skł. 4. zdg 37 396

Kolonialka
zaprowadzona ruchliwa ulica. — Adres Kurier Pozn. zdg 37 403

Motocykl
z przyczepką sprzedam lub zamienię na samochód ciężarowy z dopłatą. Zgłoszenia Kurier Poznański Pg 33 747-58,200

Konia
wraz z platformą do której należą dwa koła zapasowe sprzeda korzystnie „Likwowin" Spółka z ogr. odp. w Poznaniu, ul. Wierzbowa 5. Pg 33 746-42,427

Motocykl z wózkiem
zł 950,—. Puszczykowo. Źródlana 8. zdg 37 413

Urządzenie
składowe korzystnie. Oferty Kurier Poznański zdg 37 231

Bokser
młody, wyjątkowo piękny na sprzedaż. Niegolewskch 3, m. 3.
zdg 37 383

Kocioł parowy
stojący system „Lachapelle" 6 atm. pow. ogrz. 6 m², pow. ruszta 0,28 m² używany do sprzedania. Zarząd Miejski w Kępnie.
dg 24 751

Taksy
rasowe, czujne Ostroroga 33.
Pg 33 741-58,198

Kolonialkę
mieszkaniem 1.800,— Rybaki 20a, m. 8. dg 37 270

Maszyna
do szycia wpuszczana, prawie nowa na sprzedaż. Szamarzewskiego 27, skład. zdg 37 259

Płaszcz
zimowy męski mała figura
Elektrolux
sprzedam. Kantaka 2, m. 6.
zdg 37 201

Restaurację
z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa przy Sew. Mielżyńskiego 28 sprzedam. zdg 37 409

11. KUPNA

Sztychy
obrazy, porcelanę, meble, broń srebro, złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus". Strzelecka 1
Pg 29 726-33,76.

Dywan
większy lub mały. Oferty Kurier Poznański ng 50 906

Brylanty
srebro, złoto kupuje
Kruk,
ul. 27 Grudnia 6. Ng 48 785

Futro
damskie dobrym stanie kupię. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 103

Poszukuję
1 prasę poziomą do cegielni; 1 mieszadło do mieszania gliny, wydajność 2 kumb. na godzinę; 2 pary walców 400 do 600 mm średnicy; 1 młyn kulowy; 1 transmisję ca 10 metrową 80 mm średnicy; 1 wciąg dla gliny; 1 lokomobilę 40 do 50 konną. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. pod
zdg 37 082

Grempel
do wełny i waty kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 37 395

Sportkę
używaną kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 37 315

Wannę
kąpielową używaną kupię. Oferty do Kuriera Pozn. zdg 37 229

Pianino
kupię. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 236

12. DO WYNAJĘCIA

2
pokoje z kuchnią 30 zł. Ul. Gnieźnieńska 74, m. 3. zdg 37 013

5
pokojowe. Dąbrowskiego 69.
zdg 37 033

Dwupokojowe
komfortowe. Administrator — Chełmońskiego 5. zdg 37 188

Pokój
duży, dwupokojowe, willa, parter, tani, czynsz z góry. Gospodarz, Grodziska 39. zdg 37 191

Dwupokojowe
wolne. Przemysłowa 41. Dąbrowski. zdg 37 126

Dwupokojowe
Marynarska 9. zdg 36 926

5 pokojowe
komfortowe, wysoki parter. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 042

Czteropokojowe
od 1 listopada do wynajęcia. — Zgłoszenia Dolna Wilda 2, m. 1.
zdg 37 047

Dwupokojowe
kuchnia bezpodatkowe. Górczyn, Ks. Logi 17, m. 5. zdg 37 268/9

Dwupokojowe
z łazienką gospodarz. Poznań, Chociszewskiego 15. zdg 37 301/2

Pięciopokojowe
I. słoneczne, ogrzewaniem. Józefa 5. zdg 37 177

2
pokoje kuchnią Główna 60 — 6.
zdg 37 070

Dwa
próżne, centrum komfort, samotnemu. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 346

6 pokojowe
II p. Młyńska 13. Stróż.
zdg 37 342

Dwupokojowe
częściowo umeblowane urzędnikowi, zgodą gospodarza centrum. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 380

Pokój
kuchnia. Gen. Umińskiego 20a.
zdg 37 399

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne. Matejki 68 — telefon 35-68. zdg 37 414

4
pokojowe mieszkanie z przynależnościami III piętro, przy Rynku Jeżyckim od 1. 11. wolne. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 227

Jedno
i dwupokojowe. Bosa 20.
zd 37 385

Centrum
dwupokojowe 45,— trzypokojowe 55,— Informacje Szczepański — Ratajczaka 38, oficyna, lewo. — parter. zdg 37 309

Mieszkanie
pięciopokojowe, komfort, parter, willa ul. Marymarska 7, każdego czasu. zdg 37 222

2 pokoje
kuchnia z wygodą ul. Langiewicza 22, m. 4, godz. 19. zdg 37 411

13. SZUKA MIESZK.

Urzędniczka
poszukuje mieszkania 1—2 pokojowego z wygodami wprost od gospodarza. Zgłoszenia warunki do Kuriera Pozn. zdg 37 184

Pokoju
próżnego, klatki, wygodą Sołaczu, Matejki Jarochowskiego, — samotna. Oferty Kurier Poznański zdg 37 199

Poszukuję
3—4 pokoi, okolica Starego Rynku. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 340

Urzędnik
państwowy poszukuje od 1. 11. mieszkania 2—3 pokojowego. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 322

Pokoju
kuchnią poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 386

Poszukuję
pokoju kuchnią lub jednopokojowego, ewentualnie pokoju próżnego, czynsz płacę półroczny. — Oferty Kurier Poznański
zdg 37 307

Pokój
kuchnia lub próżny małżeństwo. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 265

Pokoju
kuchnię poszukuję — dam z góry możliwie śródmieściu, pewny płatnik. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 204

Pokoju
kuchnią, starym domu, Sołaczu, Matejki, samotna posadzie. Oferty Kurier Poznański zdg 37 202

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Dwa
pokoje kuchnią, elektrycznością, centrum, pokój kuchnia, tak samo. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 356

2 pokojowe
początek Jeżyc na 3—4 pokojowe. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 332

15. POKOJE UMEBL.

Wspólny
pokój przyjmie jedną lub dwie panienki. Strzelecka 8, m. 14, w podwórzu. zd 36 516

Dwa
pokoje dla małżeństwa. Konopnickiej 13. zdg 36 657

Mostowa
30, piętro, prawo. zdg 37 056

Kochanowskiego
17 — 5. zdg 37 061

Panu
Zielona 1 — 2. zdg 37 277

Pokój
Półwiejska 23 — 21. zdg 37 304

Pokoik
Żupańskiego 21 — 5.
zdg 37 343

Focha
55 — 6. zdg 37 368

Pokój
dwuosobowy, czysty, dobrze umeblowany z utrzymaniem lub bez. 1. 11. Kreta 7, m. 4. zdg 37 365

Dwuosobowy
Focha 49 — 7. zdg 37 339

Ciepły
Matejki 5 — 9. zdg 37 335

Bukowska
9 — 4. zdg 37 401

Solidnym
utrzymaniem, bez Ogrodowa 19, m. 3. zdg 37 406

Matejki
60 — 7 utrzymaniem, czysty — centralne, elektryczność.
zdg 37 289

Pokój
umeblowany dla intel. pana lub pani na stanowisku od zaraz lub 1. 11. Przecznica 2 — 3.
zdg 37 310

1—2 panom
Gąsiorowskich 10, m. 8.
zdg 37 425

Panu
frontowy. Plac Działowy 5, — m. 5. zdg 37 291

Pokój
pokoik. Poznańska 27a, I prawo
zdg 37 261

Działyńskich
9 — 6. zdg 37 256

Pokój
czysty, elektryczność, z klatki schodowej. Plac Bernardyński 4, mieszkanie 5. zdg 37 206

Lekarzowi
pokoje centrum. Oferty, adres Kurier Poznański zdg 33 308

Urzędnikom
Aleje Marcinkowskiego 1 — 7, II. zdg 37 200

Ratajczaka
11a — 70. zdg 37 242

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
próżnego centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 37 114

Pokoju
poszukuję — wymagania: luksusowe umeblowanie, czysty dom, niekrępujące wejście i wygody telefon, parter, pierwsze — żadnych sublokatorów. Oferty ściśle z ogłoszeniem do Kuriera Pozn. zdg 37 052

Komfortowego
2-osobowego pokoju, blisko Uniwersytetu. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 067

Niekrępującego
pokoju poszukuję do 25 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 37 086

Panna
małego pokoiku do 15 zł zaraz. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 397

Małego
próżnego centrum — poszukuje starsza osoba. Oferty Kurier Poznański zdg 37 230

Niekrępującego
eleganckiego, śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 37 203

17. LOKALE

Skład
przy ul. Górna Wilda 15 od 1 listopada do wynajęcia. Zgłoszenia Dolna Wilda 2, m. 1. zdg 37 048

Skład
do wynajęcia. Wielkie Garbary 48. zdg 37 049

Skład
dwoma ubikacjami lub 3 pokoje, parter lub pierwsze piętro, śródmieściu poszukuję. Oferty Kurier Poznański zdg 37 096

Lokal
duży, 2 nowoczesne okna wystawowe, centralne ogrzewanie — wolny. Stary Rynek 58. Zgłoszenia Kruk, Stary Rynek 9.
zd 37 347

18. DZIERŻAWY

Interes
zbożowy większym mieście węgle, nawozy, dzierżawa 80.— oddam bez odstępnego. Oferty Kurier Poznański zdg 37 058/9

Folwarczyk
Trzystapięćdziesiąt-mórg buraczanej nadkompletnym inwentarzem, objęcie 24.000

Folwarczyk
Stopięćdziesiąt-mórg pszennej — obsiane bez inwentarza, dworek 2000

Sześćdziesiąt-mórg
pszennej bez inwentarza 1500 innych

dzierżaw
polecam, informacje bezpłatne
Nowak,
Poznań, Święty Marcin 22.
zdg 37 210

22. ZGUBY

Oponę
zapasową 600 × 20 z dętką i tarczą zgubiono na trasie Poznań — Grodzisk — Wolsztyn. Uprasza się oddać za wynagrodzeniem w Tow. Alfa-Laval, Poznań, ul. Dąbrowskiego 12.
zdg 37 299

23. ROZMAITE

W sprawach reklamy
korzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznańskiego zdg 29 004

Masz
dobry nos,
kup
u mnie
los,
a wygrasz
trzos.
Antoni Kędziora, Poznań, Sieroca 5/6. zdgr 37 038

Szczecin (Stettin)
wyjeżdżających do Szczecina lub mających krewnych w Szczecinie proszę o podanie adresu celem skomunikowania się. Zlecenia handlowe. Płacę koszta podróży. Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 35 102

Akuszerka
Kowalewska, Łąkowa 14 — śródmieściu, paniom zainteresowanym wszelką pomoc, porady.
zdg 35 545

Wytworny
wygląd i elegancję każdej Pani potęguje
Suknia — płaszcz
lub
kostium
wykonany w Salonie mód
„Mira",
św. Marcin 32 telefon 47-84.
ng 49 332

Fryzjerzy baczność
żelazka oryginalne Deuss para od 12 zł nie imitacja Duis Foeny maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki. Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 50 298

Nowość! Wyśmienite!
Dropsy mleczno-słodowe anyżowe, miodowe
rolka 5 gr wszędzie do nabycia
Roma
Fabryka Cukrów, Poznań.
Pg 31 257-41,98

Bardzo biedna
z wyższych sfer 15 letnia celująca gimnazjalna uczennica, zupełnie sierota, pragnąca się dalej kształcić, a nie mając na to środków, błaga szlachetne miłosierne serca o pomoc materialną na czesne, mundurek, płaszcz zimowy itd. Łaskawe datki kierować: Stefania Lachmanówna, Lwów, ul. Ziemiałkowskiego 4, parter.
zdg 37 173

Dykta Dykta Dykta
najlepsza, najtańsza, nowy transport. Skład fabryczny
św. Wojciecha 28
Ng 51 501/2

24. NAUKA

Angielskiego francuskiego
Młyńska 13 — 5. zdg 31 076

Kursy stenografii
pisania maszyną rozpoczynam 3 listopada. Kantaka 1.
zdg 33 997

Parisienne
diplomée donne leçons conversation grammaire. Offres Kurier Poznański zdg 34 663

Konwersacji niemieckiej
kółka dla dorosłych — i dzieci szkolnych (godzina 50 groszy) — udziela dyplomowany nauczyciel języków. Oferty Kurier Pozn.
zdg 34 814

Szkoła tańców
Mikołajczak — Kledecka, św. Józefa 6. Specjalność kursy dla początkujących. Pg 33 602-58,109

Szkoła tańców
Szczurkówny. Poznań, Działyńskich 7, parter. zdg 37 040

Germanista
za lekcje niemieckiego pokoju. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 178

Student
udzieli tanio korepetycyj. Oferty Kurier Poznański zdg 37 274

Szkoła
Tańców
Szorskiego. Pierackiego 12.
zdg 37 336

Kursy
stenografii, maszyny, książkowości od 4 listopada. Kromczyńska, Ogrodowa 16, II. zdg 37 327

Tańców
kurs początkujący rozpoczynam Średziński, Zygmunta Augusta 4.
zdg 37 402

Niemieckiego Angielskiego Francuskiego
udzielam tanio — pojedyńczo — grupowo. — Marcina 20 — 4.
zdg 37 262

25. MUZYKA

Wielkopolska Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 36. Filia Focha 47. — Prospekty bezpłatnie. zdg 33 018

Prof. Fr. Postępska
przyjmuje uczniów początkujących, zaawansowanych. Popisy Fredry 3 — 8. Pg 33 541-58,66

Trio
lub kwartet podwójne instrumenty, wolny od 1. 11. 37. Zgłoszenia Księgarnia Makowskiego, Włocławek. ng 51 118

„Iskra"
— baterje —
— anody —
A. PIECHOCKI, POZNAŃ
Pg 29 742/3-37,247/8

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 21 października

6.15 aud. poranne; **11.15** polski taniec artystyczny poranek muzyczny dla szkół powszechnych (z Katowic). Wykonawcy: Józef Getner — skrzypce, Aleksander Brachocki — fortepian; **11.40** muzyka na dwa fortepiany — płyty; **11.57** sygnał czasu· **12.03** audycja południowa; **15.45** wędrówki muzyczne: „Italia (II) — audycja dla młodzieży (z Wilna); **16.15** — mała Orkiestra P. R.; **17.00** wiedza i książka: Słownik geograficzny Państwa Polskiego; **17.15** — koncert solistów (z Łodzi). — Wykonawcy: Bronisław Nagujewski, wiolonczela, Eugeniusz Szumpich — tenor; **18.00** wiadomości sportowe; **18.10** skrzynk ogólna; **18.25** muzyka (płyty); **18.35** audycja dla młodzieży wiejskiej; **19.00** — Powszechny Teatr Wyobraźni: „Uczciwy spadkobierca"; **20.00** — koncert rozrywkowy (z Poznania). W programie muzyka polska. Wykonawcy: Orkiestra Rozgłośni Poznańskiej Felic. Kurowiakówna — sopran, Józef Gaczyński — baryton i „Piątka Poznańska" pod dyr. Mariana Obsta: **21.30** audycja poświęcona pamięci Gustawa Daniłowskiego **22.00** koncert kameralny· **22.50** ostatnie wiadomości.

WARSZAWA

Warszawa — 13,00 koncert rozrywkowy — płyty; **14,10** współczesna twórczość skrzypcowa — płyty; **15,10** kwintet salonowy Stefana Rachonia; **18,00** muzyka lekka — płyty; **19,00** koncert solistów; **19,55** sport; **22,00** pierwsze wrażenie, gawęda o sztuce; **22,15** muzyka taneczna — płyty.

POZNAŃ

Poznań — 13,00 życie kulturalne i społeczne Poznania; **13,05** koncert południowy — płyty; **14,15** „Profile artystyczne — (VII audycja): Artur Rubinstein, jako solista i kameralista — płyty; **18,20** „Znaczenie wychowania dla pracowników umysłowych" pogadanka sportowa (wygł. E. Wasiak); **18,30** melodie regionalne w wyk. Michała Kulawiaka, dudziarza· **18,45** ludowe pieśni polskie — płyty; **18,50** „Jak tanio wyżywić konia fornalskiego" — pogadanka rolnicza: **23,00** koncert życzeń.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

15,15 Königswush. Duety operowe. **15,30 Praga** Koncert radioorkiestry.

16.00 Wrocław. Koncert melodyj popularnych i jesiennych; **16,10 Monachium.** Kwintet na instrumenty dęte i fortepian. **Wiedeń.** Muzyka z płyt.

17,00 Budapeszt. M. cygańska. **17,15 Mediolan.** Koncert wokalny.

18,00 Droitwich. Podwieczorek taneczny. **Kopenhaga.** M. lekka. **Strasburg.** Koncert rozrywkowy.

19,00 Paris PTT. Recital organowy. **19,10 Königswush.** Koncert rozrywkowy. **19,15 Praga.** Koncert popularny. **19,40 Droitwich.** Solo na organach Wurlitzera.

20,00 Sztokholm. Koncert symf. **20,10 Kopenhaga.** Koncert symf. z udziałem solisty (skrzypce). **Królewiec.** „Krawiec z Schönau" op. Brandt-Buysa. **20,15 Königsw.** „Spiel im Moll" radiofantazja z życia Szopena. **R. Romania.** Koncert symf. pod dyr. Georgescu. **20,30 Praga.** Koncert muzyki francuskiej. **Sottens.** „Ifigenia w Taurydzie" op Glucka.

21,00 Mediolan. „Maskotka" opt. Audrana. **21,10 Wiedeń.** Koncert z udz. solistów (E. Schumann — sopr. i A. Sveda — baryton). **21,15 Budapeszt.** Sonaty fortepianowe Beethovena. **21,30 Lyon.** Festival R. Straussa. **Paris PTT.** „Columbia" komedia muz. w/g. P. Merimé.

22,00 Sztokholm. M. rozrywkowa. **22,05 Budapeszt.** Koncert muzyki lekkiej. **Londyn** R. M. taneczna. **22,30 Luksemburg.** Koncert symf.

23,00 Kopenhaga. M. taneczna (do 0.30). **Königwush.** M. operowa.

24.00 Sztutgart : Frankfurt. — Koncert nocny

BIELIZNA
DLA PANI PANA DZIECKA
Z ZNANEJ FABRYKI BIELIZNY
DOM PŁÓCIEN
J. Schubert
STARY RYNEK 76. — NOWA 10.
SPECJALNOŚĆ
WYPRAWY ŚLUBNE
Pg 33 198-41,88

Pianista
(akordion) potrzebny. Oferty Kurier Poznański zdg 37 350

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Poszukuję
posługi przed południem. Oferty Kurier Poznański zdg 37 169-70

Dziewczyna
młodsza wiejska, uczciwa poszukuje posady zaraz lub 1. 11. — Oferty Kurier Pozn. zdg 36 689

Służąca
zdrowa, silna, poszukuje od 1 listopada, miejsca do wszelkiej pracy. W ostatnim miejscu 2 lata. Anna Marek, Piskornia — p. Jutrosin. zd 37 018

Posługi
poszukuje przed południem. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 180

Gosposia - kucharka
z dobrej rodziny, do prowadzenia gospodarstwa samodzielnie u samotnej osoby, z wykwintnym gotowaniem poszukuje posady. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 135

Gospodyni - kucharka
z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 37 131

Samodzielna
z dobrym gotowaniem, długoletnie świadectwa szuka posady. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 139

Panna
szuka posady do wszystkiego gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 162

Przyjmę
posadę od 1. 11. br. do 1—2 dzieci. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 165

CZYTELNIA w Klubie „ROMA"
ulica Podgórna 10a, parter (obok Księg. Katolickiej) otwarta dla publiczności w dni powszednie od godziny 9 — 13 i od 15 — 19
Wstęp 10 gr. (Mies. 1 zł) 120 czasopism i dzienników w 6 językach!

TEATRY

Poznań, środa, 20. 10.
TEATR POLSKI: Środa, 20. 10. godz. 20: „Krakowiacy i górale". „Teatr społeczny".
Czwartek, 21. 10. godz. 20: „Małżeństwo".
TEATR WIELKI: Środa, 20. 10.: „Baron cygański".
Czwartek, 21. 10.: „Zemsta nietoperza".
Piątek, 22. 10. „Ijola".

KINA

Poznań, środa, 20. 10.
APOLLO: Nie ufaj mężczyźnie.
CORSO: „Nowe przygody tarzana".
GLORIA: „Ordynat Michorowski".
GWIAZDA: „Trafalgar".
METROPOLIS: „Nieznośna dziewczyna".
OŚWIATOWE T. C. L.: Dziś o godzinie 4: „Ria Rago", o 6 i 8: „Złoto".
RENAISSANCE: „Niesamowity dom".
SŁOŃCE: „Melodie z nad Dunaju".
SFINKS: „Walc Cesarski".
ŚWIT: „New Jork — San Francisko".
TĘCZA-Łazarz: „Ogród Allacha"
TĘCZA-Wilda: „Pokusa".
WILSONA: „Królowa dżungli".

Uczciwa
dziewczyna posługi, trzy razy w tygodniu lub do południa. Oferty Kurier Poznański zdg 37 104

Posługi
śródmieściu poszukuje. — Oferty Kurier Poznański zdg 37 065

Samodzielna
znająca dobrą kuchnię poszukuje posady, lat 40 od zaraz lub 1-go Oferty Kurier Poznański zdg 37 349

Młoda
inteligentna na wskroś uczciwa z dobrym gotowaniem szuka posady od zaraz lub 1-szego. Oferty Kurier Poznański zdg 37 373

Dziewczyna
wiejska uczciwa, czysta, pracowita, z dobrym świadectwem — poleceniem szuka posady od pierwszego. Oferty Kurier Poznański zdg 37 353

Poszukuję
posady jako pokojowa lub do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 37 326

Posługaczka
poszukuje po południowej posługi. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 37 398

Posługi
poszukuje uczciwa, pracowita — spokojna. Oferty Kurier Poznański zdg 37 316

Samodzielna
pracowita, dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 37 311

Panienka
młoda, uczciwa, ze wsi poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem, małe wynagrodzenie. Oferty Kurier Poznański zdg 37 254

Dziewczyna
zaufana, gotowaniem w lepszy dom szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 37 251

Starsza
dziewczyna szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 233

Młoda
gosposia - kucharka z dobrym oszczędnym gotowaniem, tylko lepszych domach szuka posady zaraz lub 1. 11. Oferty Kurier Poznański zdg 37 241

Samodzielna
inteligentna, młodsza, zna wszechstronnie gospodarstwo pierwszorzędne referencje szuka posady gospodyni — zarządczyni. Oferty Kurier Poznański zdg 37 258

Osoba starsza
do wszelkich prac domowych z dobrym gotowaniem poszukuje posady od 1. 11. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 36 967

Poszukuję
posady od 1. 11. do starszego religijnego państwa do wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 36 974

Dziewczę
uczciwe poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurier Poznański zdg 36 940

Młodsza
poszukuje posługi 11-ej, bez prania. Oferty Kurier Poznański zdg 36 632

Panna
skromna szuka jakiejkolwiek posady, może być jako przychodnia. Oferty Kurier Pozn. zdg 36 928

Panna
służąca szuka posady w interesie lub prywatnie. Oferty Kurier Poznański zdg 36 927

Posługaczkę
bardzo uczciwą, pracowitą, spokojną polecam na kilka godzin dziennie od 1 listopada. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 35 532

Posady
do wszystkiego poszukuję. Oferty Kurier Poznański zdg 36 953

Poszukuję
posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 36 502

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurier Poznański zdg 36 477

Uczciwa
sierota szuka posługi zaraz. — Oferty Kurier Pozn. zdg 36 640

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi od pierwszego. Oferty Kurier Poznański zdg 36 665

Poszukuję
posługi kochająca dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 36 669

Przyjmę
posługę lub pranie. Oferty Kurier Poznański zdg 36 535

Poszukuję
posługi przed południem lub popołudniu. Oferty Kurier Pozn. zdg 36 541

Poszukuję
posługi całodziennej, długoletnie świadectwa i dobre polecenia. — Oferty Kurier Poznański zdg 36 607

Młynarz
stolarz, własnymi narzędziami — szuka posady. Zgłoszenia M. Sklepik, Św. Wojciech 22/24 — 16 zdg 36 637

Panna
solidna spokojna szuka posady do jednej lub dwojga osób, zna dobre gotowanie. Oferty Kurier Poznański zdg 36 929

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 36 620

b) Inni

Stolarzy
4 polierów pierwszorzędnych poszukuje zmiany miejsc tylko do fabryk. Oferty Kurier Poznański ng 51 648

Młoda
panienka, ewang. szuka posady ekspedientki w składzie cukierków lub piekarskim z pełnym utrzymaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 37 017

Maszynistka
szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 36 682

Student praw
wyższym kursem dziennikarskim jednoroczną praktyką w domu handlowym poszukuje zajęcia w administracji przedsiębiorstw. — Oferty Kurier Pozn. zdgr 37 002

Bufetowa
z praktyką, uczciwa, pracowita, zna eksoress, język niemiecki, — obsługą gości szuka posady bufetu kelnerki 1 listopada, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 37 179

18 letni
syn uczciwych rodziców szuka jakiejkolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zdg 37 066

Panienka
z 10 mies. praktyką w biurze poszukuje posady biurowej lub — składzie. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 081

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji udzielam. Piszę listy, tłumaczenia. Prowadzę korespondencję firmom w językach obcych. — Przyjmę odpowiednią posadę. — Łaskawe zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 37 090

Panienka
szuka posady do obsługi gości. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 284

Krawcowa
samodzielna poszukuje pracy po domach. Oferty Kurier Poznański zdg 37 369

Krawcowa
szuka posady w dom. eleganckie suknie, kostiumy, płaszcze. Kroje pierwszorzędne, 2,—. Mostowa 32 — 6. zdg 37 211

W. KRUK jubiler
ul. 27 Grudnia 6
zał. 1840
poleca korzystne kupna okazyjne w Brylantach i Perłach
Ng 51 520

Handlowiec
lat 28, maturą, zdolny, energiczny szuka zajęcia. Oferty Kurier Poznański zdgr 37 003

Rysowniczka
poszukuje posady. — Wykonuje wszelkie prace reklamowe, zdobniczo-dekoracyjne. Oferty Kurier Poznański zdg 36 777

Pomocnik ogrodniczy
dobry fachowiec młodszy poszukuje jakiejkolwiek posady od 1. 11. Oferty Kurier Poznański zdg 36 934

300,—
poszukuje pracy inkasenta, woźnego, bufetowego lub tp. Oferty Kurier Poznański zdg 36 793

Młodszy urzędnik
albo pisarz gospodarski, kawaler szkoła, 5 lat praktyka, zmieni zaraz posadę. Oferty Kurier Pozn. zdg 36 452

Poszukuję
zaraz posady woźnego, portiera, posłańca biurowego, lub podobną złożę 150 złotych. Oferty Kurier Poznański zdg 36 739

Szofer
poszukuje nauki ucznia rzeźnickiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 36 752

Ekspedientka
z branży cukier. - piekarskiej z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 37 128

Piekarz - cukiernik
dzielny fachowiec, dłuższa praktyka szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 37 125

Inteligentna
zna cośkolwiek szycie z niemieckim szuka jakiejkolwiek pracy 3 dni w tygodniu. Oferty Kurier Poznański zdg 36 784

Absolwentka
szkoły Zdobniczej, z ukończonym kursem pisania na maszynie — przyjmie posadę początkującą — biurową. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 054

Inteligentna
przystojna, znajomością prac biurowych, szycia, prowadzenia gospodarstwa domowego poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 36 087

Młoda
poszukuje posady do pakowni — lub jakiejkolwiek innej. Oferty Kurier Poznański zdg 36 631

Panienka
lat 24, szuka jakiejkolwiek pracy, polski, niemiecki. Oferty Kurier Poznański zdg 36 590

Prasowaczka
poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 36 600

Pierwszorzędna
krawcowa - krawczyni szuka posady, ewtl. jako wspólniczka. — Oferty uprasza do Kuriera Poznańskiego zdg 36 626

Panienka
poszukuje posady w jakimkolwiek składzie. Oferty Kurier Poznański zdg 37 118

Fryzjer
damsko-męski, specjalność trwała ondulacja, wolny od zaraz. — Oferty Kurier Pozn. zdg 37 136

Szofer
stangret z kaucją 500 szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 37 221

Krawcowa
w dom szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 37 225

Pielęgniarka
niemowląt lat 29, Niemka, poszukuje miejsca zaraz lub później. Świadectwa dobre, Gertrud Kopp Bydgoszcz, Wełniany Rynek 2. ng 51 365

Krawcowa
krój szuka posady, dziennie 2 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 36 630

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi od zaraz. Jeżyce. Oferty Kurier Poznański zdg 36 524

Krawcowa
1.50 dziennie szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 36 654

Uczciwa
długoletnie świadectwa szuka posady u samotnej osoby jako gospodyni od 1. 11. lub 15. Oferty Kurier Poznański zdg 36 544

Posługi
za pokój uczciwa. Oferty Kurier Poznański zdg 36 604

Młoda
inteligentna poszukuje pracy w krawiectwie męskim, zna język francuski. W. Maliczak. Bydgoszcz ul. Racławicka 4. m. 5. zdg 36 374

Czeladnik
krawiecki na duże sztuki poszukuje pracy. Oferty Orędownik, Poznań zd 36 830

27. WOLNE MIEJSCA

Poszukujemy
przedstawicieli
na prowincji na
radioaparaty
za prowizję.
Radiomechanika, Marcina 25.
dg 24 707

Korespondent handlowy
młodszy, władający także językiem niemieckim, poszukiwany. Oferty z życiorysem należy kierować do Kuriera Pozn. pod zdg 36 803. Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. zdg 36 803

Apteka
prow. poszukuje zaraz magistry. Referencje warunki. Oferty Kurier Poznański zdg 36 335

Dziewczyna
samodzielna. Strzelecka 29. — II piętro. zdg 37 187

Uczennice
do wyrobu, szycia, kroju trykotaży. Zgłoszenia Wierzbiecice 37a m. 7. zdg 37 044

Niania
do 1¼ rocznego dziecka, starsza, skromna, zdrowa, praktyka dobre szycie, referencje. Oferty Kurier Poznański zdg 37 185

Modelka
potrzebna malarzowi. Poznań, Raczyńskich 2. m. 2. zdg 37 318/19

Książkowa
rutynowana potrzebna zaraz. — Café George. zdg 37 168

Natychmiast
poszukiwana — wykwalifikowana maszynistka wzgl. stenotypistka. Oferty z podaniem poważnych referencji Kurier Poznański zdg 37 171

Przedstawicieli
na miasto Poznań i prowincję, dobrze zaprowadzonych w składach kolonialnych poszukuje Firma „Tryumf", Kwaszarnia kapusty, Poznań, Jeżycka 44. zdg 37 068

Starsza
uczciwa, zdrowa dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem, potrzebna do małej rodziny. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 37 072

Domokrążnych
Kopernika 10a — 5. zdg 37 073

Młodsza
gimnazjalna do pomocy w nauce potrzebna (szkoła powszechna). Zgłoszenia 3 — 5. Dąbrowskiego 3, m. 10. zdg 37 074

Chłopiec
do pracy. Ostrówek 10/11 — 14. zdg 37 341

Posługaczki
młodszej z gotowaniem poszukuję na cały dzień. Grunwaldzka 19 m. 10. zdg 37 235

Ucznia
uczennica fryzjerska potrzebna. Zakład fryzjerski, Poznań, ulica Spokojna 19. zdg 37 370

Młodsza
przychodnia na cały dzień z gotowaniem z Łazarza. Lodowa 31 m. 2. zdg 37 352

Dziewczyna
uczciwa samodzielna dobre gotowanie i pranie, długoletnie świadectwa od 1. 11. potrzebna. — Prusa 18, m. 5. zdg 37 329

Krawcowa
pomocnica potrzebna. Kramarska 23 — 9. zdg 37 393

Przychodnia
potrzebna. Woźna 7, restauracja. zdg 37 312

Dzielną ekspedientkę
branży swetrów trykotaży. Oferty odpisami świadectw Kurier Poznański zdg 37 228

Poszukuję
od zaraz ekspedientki z branży delikatesów. Zgłoszenia pisemne z podaniem wynagrodzenia złożyć osobiście skład delikatesów, św. Marcin 52/53. zdg 37 244

Fryzjer
młodszy na stałe z kaucją potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 37 303

Panienka
z dłuższą praktyką do obsługi gości w cukierni-kawiarni potrzebna od zaraz. Zgłoszenia z pod. pensji przy wolnym utrzymaniu oraz odpisy świadectw i fotografii. Cukiernia Puczyńskiego — Chełmno (Pomorze). ng 51 120

Fryzjerkę
dzielną żelazkowej — wodnej — uczciwą (na prowincję). Zgłoszenia: Kominowski, Poznań, Ogrodowa 2, Zakład fryzjerski. ng 51 119

Wychowawczyni - nauczycielki
z praktyką do 6-letniego chłopca bez matki, potrzebna zaraz. — Oferty (nieuwzględnione bez odpowedzi) kierować do Kuriera Poznańskiego zdg 37 295

Radioodbiorniki
najpoważniejszych fabryk, wszelkich typów, — długoterminowe spłaty, gotówka taniej.
Sprzęt radiowy
wielkim wyborze stale na składzie.
Kazimierz Matuszak
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. Ng 50 397

Dziewczyna
potrzebna do kuchni. Rolna 43, kasyno oficerskie. zdg 37 212

31. ROZRYWKA

„Walc cesarski"
Żywiołowe przygody miłosne
Jana Straussa
Kinoteatr
„Sfinks"
zdg 36 521

On śpieszy celem obejrzenia najnowszych aparatów
radiowych Telefunken
które nadeszły w Domu Muzycznym
„Lira"
Podgórna 14, przy placu Świętokrzyskim. Telefon 50-63. Długoterminowe raty. Fachowa obsługa. Stare przyjmuje jako wpłatę. ng 51 047

Radioaparaty

„Telefunken" „Kosmos"
oraz innych znanych fabryk polecają na najdogodniejszych warunkach
Bracia Nowaczyk
Górna Wilda 30. ng 51 113-4

Casanova
Masztalarska, — najtańszy lokal rozrywkowy. Dancing do rana. zdg 37 345

Kino
Tęcza, Wilda — „Pokusa". zdg 37 273

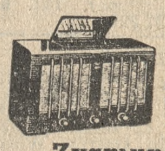

Supery Telefunken
i inne demonstruje i sprzedaje na dogodnych warunkach
Zygmunt Kolasa,
Poznań, św. Marcin
45 a
telefon 26-28. Pierwszorzędna obsługa techniczna. dg 24 679-80

Bijemy

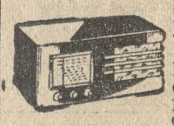

rekord niskich cen. — Dajemy najdogodniejsze warunki. Wielka ilość radioodbiorników — przy fachowej obsłudze ułatwia wybór. — Przed
kupnem
radoodbiornika prosimy w własnym interesie nie ominąć naszych salonów demonstracyjnych.
RADIOLAVOX
właśc. Bronisław Płotkowiak
Centrala
Poznań, Ratajczaka 14, Telefon 32-15.
Oddział
Pasaż Apollo od strony Ratajczaka. ng 50 947

Radioodbiorniki
Kosmos na 18 rat bez weksli, — wyłączna sprzedaż
Pełczyński
Fredry 12. zdg 37 420

Miły
pobyt. Kawiarenka, Mostowa 2. zdg 37 410

„Kapelusz"
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy 27-go Grudnia 2 podwórze zdg 35 022-3

Humor zagraniczny

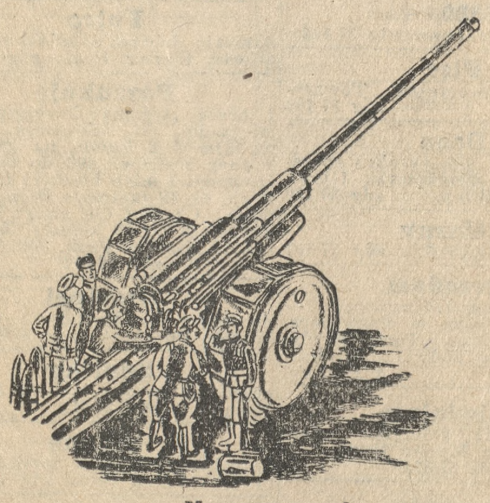

Na manewrach.

— Pan generał rozkazuje zaprzestać strzelania! Zażył proszek na ból głowy i położył się spać. (M)
(Passing Show, Londyn).

Przedpłata na miesiąc listopad 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tym 5 nagłówk.), słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 200-149.